www.nv-online.info

Народная Воля

№ 4 (3847)

17 студзеня 2014 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец: УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!

Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Алена КАВАЛЕНКА:

«Мне спакайней, калі муж у Польшчы»

Віцебскі актывіст Сяргей Каваленка зараз праходзіць навучанне ў польскім Седльцы, дзе ўчора і адзначыў свой 39-ы дзень нараджэння.

Нагадаем, што ў лютым 2012 года Сяргея Каваленку асудзілі на 2 гады і 1 месяц калоніі за ўхіленне ад адбывання “хатняй хіміі”. Да “хіміі” яго асудзілі за вывешванне бел-чырвона-белага сцяга ў Віцебску. Адразу пасля затрымання ён аб’явіў галадоўку пратэсту, якая доўжылася з невялікімі перапынкамі каля двух месяцаў.

У чэрвені Сяргей напісаў прашэнне аб памілаванні, яго вызвалілі напрыканцы верасня. А летам мінулага года ён вырашыў адправіцца на вучобу ў Польшчу.

— На сямейным савеце было прынята рашэнне, што вышэйшая адукацыя неабходна, — *распавядае “Народнай Волі”* ***Алена — жонка Сяргея.*** — Муж прайшоў сумоўе, курсы польскай мовы, і ў кастрычніку пачалося навучанне. Выбраў ва ўніверсітэце эканамічны накірунак, яму гэта падабаецца.

— Як уладкаваўся?

— Жыве ў інтэрнаце разам з палякамі, яны дапамагаюць Сяргею ўдасканальваць польскую мову, бо выкладанне ідзе толькі на ёй. Да таго ж трэба ведаць і англійскую мову, і вось тут ёсць пэўныя цяжкасці.

— Колькі будзе працягвацца вучоба?

— На першым этапе — тры гады, а затым пабачым.

— Пасля галадоўкі ў Сяргея былі праблемы са здароўем…

— Ды яны і зараз застаюцца. Калі муж прыязджаў на навагоднія святы, то лекі набываў, да ўрачоў хадзіў. Усё ж гэта не праходзіць проста так...

— Вам, напэўна, адной складана з двума дзецьмі?

— Натуральна, але ж рашэнне прымалі разам. Хоць, шчыра вам скажу, мне спакайней, калі ён у Польшчы. У Віцебску я хвалявалася за мужа, як толькі ён выходзіў з кватэры. У любы момант маглі затрымаць — нават без нагоды... Дарэчы, сёння *(16 студзеня. —* **Аўт.**) павіншавала Сяргея з 39-годдзем. Пажадала поспехаў у вучобе...

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ГУЧНАЯ СПРАВА

Баўмгертнера пакінулі ў пентхаусе

Пад арыштам.

Басманны суд Масквы падоўжыў тэрмін следства па справе былога гендырэктара “Уралкалия” Уладзіслава Баўмгертнера да 14 красавіка. Хатні арышт у Маскве Баўмгертнер праводзіць у сваім шыкоўным пентхаусе коштам 150 мільёнаў расійскіх рублёў.

Да гэтага бізнесмен амаль тры месяцы ўтрымліваўся ў СІЗА КДБ Беларусі і на канспіратыўнай трохпакаёвай кватэры спецслужб у Мінску, а пасля экстрадыцыі ў Расію амаль тры тыдні правёў у маскоўскім следчым ізалятары №5.

Баўмгертнера арыштавалі 26 жніўня мінулага года ў Мінску. Следчы камітэт Беларусі абвінавачваў яго ў злоўжыванні ўладай і службовымі паўнамоцтвамі.

МАРШРУТЫ

Кошты білетаў на цягнікі ў Расію зніжаны амаль на 9%

Так, кошт праезду ў хуткім цягніку па маршруце Мінск—Масква і Мінск—Санкт-Пецярбург у купэйным вагоне зніжаны амаль на 120 тысяч беларускіх рублёў, у плацкартным — больш як на 60 тысяч рублёў.

Пры праездзе ў хуткім цягніку на больш далёкія адлегласці, напрыклад з Мінска да Новасібірска, кошт праезду ў купэйным вагоне зніжаны больш як на 700 тысяч беларускіх рублёў, у плацкартным — больш як на 400 тысяч рублёў.

ВЫБАРЫ

Шанец

“Выбараў у краіне няма. Трэба змагацца, каб яны з’явіліся!” З такім лозунгам пойдуць на выбары ў мясцовыя Саветы прадстаўнікі дэмакратычных партый і рухаў. Але не ўсе.

Маладзёжныя актывісты, якія абяцалі маштабную кампанію ў асобна ўзятым горадзе - Салігорску, далі задні ход. Не зарэгістраваны ў Беларусі, але зарэгістраваны ў Чэхіі “Малады фронт” падаваць дакументы на рэгістрацыю ініцыятыўных груп сваіх кандыдатаў не будзе. Не адбудзецца і маштабнай кампаніі ў Салігорску, якая была абвешчана летась напрыканцы верасня. Тады маладафронтаўцы заявілі пра гатоўнасць наладзіць назіранне на ўчастках і правесці інфармацыйную кампанію сярод гараджан. **Мікалай Дземідзенка** патлумачыў, што пасля з’езда новае кіраўніцтва не падтрымала ідэю правядзення акцыі ў Салігорску. Цяпер жа правесці яе немагчыма з-за банальнай адсутнасці арганізатараў. Што ж, кожная палітычная структура пытанне ўдзелу ці няўдзелу ў выбарах вырашае сама для сябе.

Што да іншых структур, дык там заўважана даволі высокая актыўнасць. **Аб’яднаная грамадзянская партыя** вылучае ад 200 да 230 чалавек. Гэта шараговыя партыйцы, сярод іх ёсць і намеснік старшыні партыі **Васіль Палякоў**. Старшыня АГП **Анатоль Лябедзька** просіць кандыдатаў у дэпутаты ад яго арганізацыі называць “спікерамі” (у перакладзе з англійскага — аратар). Ён патлумачыў:

— Кандыдат у дэпутаты — гэта тэрміналогія сапраўдных выбараў. Калі не лічаць галасы, то гэта азначае, што адсутнічае выбар і выбары. Мы вырашылі выкарыстоўваць тэрмін “спікер”. Галоўная задача нашых спікераў — давесці да ведама людзей наша пасланне: “Сумленныя і свабодныя выбары — гэта адзіная магчымасць змяніць жыццё да лепшага”. Спікеры будуць паказваць на канкрэтных прыкладах, да чаго можа прывесці адсутнасць выбараў. Напрыклад, не выбіраем мэра — значыць, крадуць мільёны з бюджэту і будуюць палацы для Лукашэнкі; няма выбараў дэпутатаў — атрымліваецца карупцыйны бюджэт; няма выбараў прэзідэнта — мы знаходзімся ў тым месцы, у якім знаходзімся, то бок далёка ад цывілізацыі і еўрапейскіх стандартаў. Усе нашы праблемы — вынік адсутнасці свабодных і сумленных выбараў. Прыярытэтнай тэмай стане патрабаванне адмены аўтападатку і адстаўкі ўрада.

Намеснік старшыні Партыі левых **“Справядлівы свет” Валерый Ухналёў** паведаміў, што дакументы на рэгістрацыю ініцыятыўных груп будуць падаваць 182 партыйцы. Прычым сярод іх і сам старшыня партыі **Сяргей Калякін,** які збіраецца балатавацца ў Мінгарсавет. Ён жа з’яўляецца і адным з каардынатараў кампаніі “За справядлівыя выбары!”. Усе кандыдаты ў дэпутаты маюць намер удзельнічаць у выбарах да канца, ніхто сваю кандыдатуру здымаць не будзе.

Сустаршыня аргкамітэта па стварэнні партыі “**Беларуская хрысціянская дэмакратыя” Віталь Рымашэўскі** паведаміў:

— У нас дакументы будуць падаваць больш за 200 чалавек. Ужо зарэгістравалі каля 50 ініцыятыўных груп. Пры гэтым мы падкрэсліваем, што мы не ўдзельнічаем у выбарах. Мы будзем ладзіць назіранне на некаторых акругах, будзем весці маніторынг усіх парушэнняў, якія заўважаць нашы назіральнікі. Будзем выкарыстоўваць выбарчую кампанію для агітацыі.

Больш за ўсё патэнцыяльных кандыдатаў (каля 400 чалавек) ідзе ад кампаніі **“Гавары праўду!”.** Адзін з каардынатараў выбарчага штаба **Сяргей Вазняк** патлумачыў, што нікога не цікавіць, якія палітычныя погляды мае той ці іншы чалавек, што звярнуўся ў кампанію па дапамогу ў рэгістрацыі ініцыятыўнай групы. *“Галоўнае, каб ён падзяляў ідэю “Народнага рэферэндуму”. Кожны з зарэгістраваных кандыдатаў ад “Гавары праўду!” павінен тлумачыць выбаршчыкам пра “Народны рэферэндум”. Акрамя таго, у рэгіёнах кандыдаты будуць уздымаць свае лакальныя праблемы”*, — паведаміў Вазняк.

Ад **Партыі БНФ** дакументы на рэгістрацыю ініцыятыўных груп падрыхтавалі 130 чалавек. Сярод іх старшыня партыі **Аляксей Янукевіч,** які паспрабуе прабіцца ў Мінгарсавет. Сябры Партыі БНФ таксама будуць выкарыстоўваць выбарчую кампанію для прапаганды. *“Мы будзем тлумачыць людзям, што мы павінны быць гаспадарамі на сваёй зямлі. Будзем распавядаць пра наша стаўленне да прыватызацыі, знаходжання на нашай тэрыторыі расійскіх ваенных баз ды пра іншыя праблемы”*, — сказаў Янукевіч.

Любоў ЛУНЁВА.

БУДЗЬЦЕ ЗДАРОВЫ!

Грып прыйдзе ў канцы студзеня

Сезонны ўздым захворвання на грып чакаецца ў канцы студзеня — пачатку лютага.

Пра гэта паведаміла намеснік начальніка аддзела гігіены, эпідэміялогіі і прафілактыкі Міністэрства аховы здароўя **Іна Карабан.**

“У цяперашні час фіксуюцца толькі негрыпозныя вірусныя агенты”, —адзначыла спецыяліст.

ПОДСЧИТАЛИ

На приватизации выручат 3 миллиарда долларов

В макроэкономическом прогнозе на 2014 год, который подготовили эксперты Исследовательского центра ИПМ и Немецкой экономической группы в Беларуси, говорится, что в текущем году правительство за счет приватизации сможет привлечь 3 миллиарда долларов.

“Кроме того, на счета правительства поступит около 0,8 млрд долларов от размещения евробондов и 1,5 млрд долларов за счет прочих инвестиций”, — цитирует экспертов БелаПАН.

Следует отметить, что официальный прогноз белорусских властей на 2014 год, утвержденный в конце декабря 2013 года, предполагает, что в страну поступит в виде прямых иностранных инвестиций 4,5 млрд долларов. Одной из наиболее крупных приватизационных сделок, которую в последнее время рассматривает белорусское правительство, является продажа госпакета акций Мозырского нефтеперерабатывающего завода компании “Роснефть”.

ДЭМАКРАТЫЯ ПА-БЕЛАРУСКУ

«Бацькаўшчыну» і ТБМ пазбавілі льгот па арэндзе

У Беларусі каля трох тысяч грамадскіх арганізацый. Да нядаўняга часу істотныя льготы па арэндзе памяшканняў (90%-ная зніжка) былі ў 451 арганізацыі. У гэтым годзе спіс шчаслівчыкаў рэзка скарацілі.

Нагадаем, што пералік ільготнікаў складаецца па ўзгадненні з прэзідэнтам. У выніку ў шорт-ліст аб’яднанняў, якім далі льготу, увайшлі практычна ўсе федэрацыі спорту, уключаючы нават... Федэрацыю гольфа. Са 195 арганізацый, якія засталіся ў спісе льготнікаў, 52 — менавіта спартыўныя федэрацыі і аб’яднанні. Цікава, што маладзёжным аб’яднанням спартыўнай тэматыкі льготы прадастаўлены, а маладзёжным арганізацыям інтэлектуальнай і забаўляльнай скіраванасці (“Гомельскі клуб вясёлых і знаходлівых”, “Беларускі КВЗ”) — не.

Ільготы атрымалі аб’яднанні інвалідаў, дабрачынныя, “чарнобыльскія” арганізацыі, тыя, што аказваюць дапамогу дзецям, аб’яднанні шматдзетных бацькоў.

У спіс грамадскіх аб’яднанняў, якім аказваецца падтрымка, не ўвайшлі ГА “Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны” (ТБМ), ГА “Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына”, ГА “Беларускі фонд SOS — Дзіцячая вёска”, РГА “Цэнтральная служба ананімных алкаголікаў”, БГА “Рэспубліка без наркотыкаў”, РГА “Беларуская асацыяцыя клубаў ЮНЕСКА”, РГА “Ліга добраахвотнай працы моладзі”. Чаму гэта адбылося, у Дзяржаўным камітэце па маёмасці не адказалі, спаслаўшыся на “немагчымасць даць інфармацыю”. Са спісаў вылецелі саюзы прадпрымальнікаў і экалагічныя аб’яднанні.

Ільгот таксама пазбавіліся саюзы нацыянальных меншасцяў, у тым ліку ГА “Саюз палякаў на Беларусі”. Аднак у “шчаслівы спіс” увайшла Камуністычная партыя Беларусі.

ЧУЛІ?

Дары вешчуноў прывезлі ў Мінск

З сённяшняга дня да 24 студзеня яны будуць выстаўлены ў храме праведнага Ёва Шматпакутнага пры Доме міласэрнасці (прыход храма-помніка ў гонар Усіх святых) і будуць даступныя ***да 22.00.***

З 18 па 23 студзеня доступ да Сакраменту будзе доўжыцца ***з 8.00 да 22.00.***

24 студзеня з раніцы доступ да святыні будзе спынены. У гэты дзень Дары адбудуць у Кіеў.

Але ў Доме міласэрнасці адзначаюць, што калі будзе вельмі шмат людзей, то, не выключана, што доступ да Дароў вешчуноў зробяць кругласутачным.

Даша ПАЎЛОЎСКАЯ.

ДОБРАЯ НАВІНА

Беларуса, захопленага на расійскім караблі, могуць вызваліць

Расійскі рыбалоўны траўлер “Олег Найденов” можа быць вызвалены неўзабаве. Пытанне разглядае парламент Сенегала.

Пра гэта паведамляе ria.ru са спасылкай на дарадцу-пасланніка расійскай амбасады ў Сенегале **Алега Сяргеева**. Па яго словах, траўлер можа быць вызвалены ў любы момант.

Нагадаем, што сенегальскія вайскоўцы 4 студзеня затрымалі расійскі рыбалоўны карабель у 46 мілях ад узбярэжжа Гвінеі-Бісаў і адканваіравалі яго ў порт Дакар. Улады западозрылі маракоў у незаконнай рыбнай здабычы ў водах Сенегала і плануюць аштрафаваць на 600 тысяч еўра кампанію-суднаўладальніка і канфіскаваць яе груз.

На караблі знаходзіцца грамадзянін Беларусі. Гэта 43-гадовы **Аляксандр Якуновіч**, на караблі ён працуе матросам.

ПО ПОВОДУ

Мария ЭЙСМОНТ

Избиение нерадивых

В суде Октябрьского района Минска идут слушания по делу “Экомедсервиса”. На скамье подсудимых — обвиняемые в смерти 23-летней Юлии Кубаревой, которая после пластической операции впала в кому и умерла.

Интерес к процессу огромный. За ним следят тысячи белорусов, сотни обсуждают его на форумах в интернете. В большинстве своем комментарии категоричные и безжалостные: врачей посадить, медцентр закрыть! Многие поддерживают безутешных родителей, заявивших, что на скамье подсудимых НЕ ВСЕ, что наказать надо всю бригаду, проводившую ту злосчастную операцию, а суд *“должен быть показательным, он должен стать сигналом НЕРАДИВЫМ врачам”.*

Наверное, нет ничего удивительного в том, что градус народного возмущения зашкаливает. Слишком много вопросов накопилось у белорусов к отечественной медицине. Только если наказать всех “нерадивых” врачей, будет ли кому лечить нас?

Родители Юлии Кубаревой не могут простить анестезиологу Александру Шурову то, что он покинул клинику, не дождавшись, пока Юля выйдет из наркоза. Но он уехал, потому что торопился на поезд: на следующий день должен был участвовать в операции в частной московской клинике. Хирург Виктор Серебро, проводивший ринопластику Юле Кубаревой, тоже покинул клинику слишком рано — спустя 20 минут после операции. В суде родители Юли сказали, что так спешно он уехал потому, что якобы плохо припарковал машину. А может, врач торопился домой, потому что элементарно устал? Операция Юлии Кубаревой началась в 5 часов вечера, после того, как Виктор Серебро пять часов отстоял в операционной на основном месте работы — в 4-й клинике Минска. И родители Юли, и сама девушка знали о том, что в “Экомедсервисе” хирург Серебро работает по совместительству, но хотели, чтобы именно он оперировал, потому что у него хорошая репутация и большой опыт.

А случилось бы то, что случилось, если бы и анестезиолог Шуров, и хирург Серебро не подрабатывали в “Экомедсервисе”, а работали там постоянно на ставку, которая обеспечивала бы достойный уровень жизни?

Ни для кого не секрет, что врачи в Беларуси работают на полторы ставки не потому, что ненасытные стяжатели, а потому, что на ставку семья останется голодной. Но, кажется, всех это устраивает. Мы, пациенты, когда-нибудь возмутились публично по этому поводу? Зато громко кричим и топаем ногами, когда случаются такие трагедии, как в семье Кубаревых. А может, надо звонить в колокола и требовать, чтобы правительство наконец-то адекватно оценило труд врачей? Ну неправильно это, когда неквалифицированный строитель получает 12 миллионов, а доктор в поликлинике — 4! И дело совсем не в том, что строитель получает много, а в том, что труд врача в нашем государстве недооценен. Или наши правители и законодатели тоже считают нормальной такую ситуацию?

И еще. Почему до сих пор не появилась, как мне кажется, важная новость о том, что эксплуатация аппаратов искусственной вентиляции легких, производимых белорусской компанией, приостановлена до выяснения причины смерти Юлии Кубаревой? В суде анестезиолог Шуров рассказал, что в 2012 году уже был случай, когда аппарат ИВЛ дал сбой в работе. Однако сервисная служба, которая приехала по вызову, осмотрев аппарат, отметила: все исправно. Другой пример: сразу после трагедии в “Экомедсервисе” журналистам на условиях анонимности сотрудники Минского онкологического диспансера рассказали, что “*аппараты белорусского производства некачественные. Сбои происходят постоянно. Эти аппараты просто выключаются на ходу — такое ощущение, что они живут своей жизнью. Человек на нем дышит, а он раз — и вырубился”.*

Кого-нибудь заинтересовала эта информация? Ведь неофициально известно, что этих злополучных аппаратов боятся во многих клиниках, об этом и писалось, и говорилось не раз. То есть ответа на вопрос, почему аппараты барахлят, специалисты не дали. Вы понимаете, что это значит?!

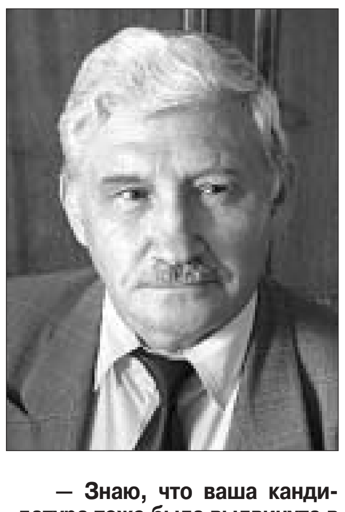
Все аппараты искусственной вентиляции легких, независимо от производителя, раз в полгода должны проходить сервисное обслуживание. Но если, например, представители компании, поставляющей в наши клиники немецкий аппарат Draeger, раз в полгода сами звонят в медучреждения и просят предоставить доступ к аппаратуре для сервисного обслуживания, то представители белорусской компании приезжают, как отметил в суде анестезиолог Шуров, когда вызывают. Но ведь зачастую вызывают их после того, как аппарат УЖЕ НЕ СРАБОТАЛ! Производителя не волнует качество его изделия и собственная репутация? Или уверены в том, что, поскольку в стране взят курс на импортозамещение, победа в тендерах им обеспечена?

То, что произошло с Юлей Кубаревой, — страшно. И виновные действительно должны быть наказаны. Я, например, тоже считаю, что на скамье подсудимых не все виновники этой трагедии. Потому что там нет нерадивых производителей, нерадивых чиновников, нерадивых законодателей.

ПОЛИТИКА

Как фальсифицируются выборы

Настоящих выборов в Беларуси давно не было и в ближайшее время вряд ли будут, а внесенные в Избирательный кодекс изменения носят декоративный характер. Так считает кандидат педагогических наук, член Национального комитета Объединенной гражданской партии ***Николай Ковш.*** *Николай Константинович ответил на вопросы "Народной Воли".*

— Николай Константинович, объясните, почему вы называете изменения, внесенные в Избирательный кодекс, декоративными?

— Потому что ключевые изменения касаются вопросов ведения предвыборной агитации. Изменен порядок финансирования избирательной кампании со стороны кандидатов в депутаты. Им разрешено создавать личные избирательные фонды. Выборы в любой стране — дело дорогостоящее. Как для организаторов, так и для кандидатов. Поэтому создание избирательных фондов политических партий (коалиций) и отдельных кандидатов — дело, безусловно, нужное. Правда, почему-то мне кажется, что для провластных кандидатов фонды будут формироваться с помощью административного ресурса, демократическому кандидату будут вставлять палки в колеса. Причем полученные ресурсы надо декларировать. Если даже представить себе, что кандидат от власти и оппозиционный кандидат получили от разных, к примеру, предпринимателей ресурсы для проведения избирательной кампании, то нетрудно спрогнозировать, что ожидает каждого из меценатов в нашем демократическом правовом государстве.

Кроме того, узаконен запрет на бойкот избирательных кампаний. На мой взгляд, с таким же успехом можно запретить несанкционированные полеты на Луну. Дело в том, что многие избиратели, являясь свидетелями массовых фальсификаций на выборах, считают для себя безнравственным в них участвовать. И тех, кто призывает к бойкоту подобных мероприятий, вполне можно понять.

Проведение "выборов" в один тур, определение победителей по абсолютному большинству полученных голосов в первом туре — все это звенья одной цепи, призванной облегчить "избрание" нужных "депутатов".

— А.Лукашенко во время одной из встреч с Лидией Ермошиной сказал, что местные выборы станут демонстрацией истинной демократии и народ сам определится, кто будет управлять им и государством.

— Такое заявление можно только приветствовать. Но в нашей суровой действительности надо сопоставлять слова и дела. Уже первый этап избирательной кампании — формирование территориальных избирательных комиссий — опровергает эти высказывания. Судя по всему, в марте 2014 года избирательная кампания будет проведена по детально отработанному в предыдущие годы сценарию, позволяющему обеспечить "элегантную" победу назначенных властями кандидатов.

— Какие у вас основания не верить главе государства в данном конкретном случае?

— Решением соответствующих властных структур уже сформированы областная, городские и районные избирательные комиссии. Принцип их формирования прежний — включение в состав проверенных людей, беспрекословно обеспечивающих победу определенных властями кандидатов. И на сей раз представители демократических кандидатов в составе комиссий персоны нон грата. Хотя на этот раз мы не гнались за количеством предлагаемых кандидатур в состав комиссий, а сделали акцент на выдвижении наиболее опытных и принципиальных людей.

— Можете привести конкретные примеры?

— Сколько угодно!

В Брестскую городскую избирательную комиссию городской совет Объединенной гражданской партии выдвинул кандидатуру **Степана Новосельчана.** Опытный педагог, много лет проработавший директором школы. В течение восьми лет являлся депутатом Брестского городского Совета. Баллотировался в депутаты парламента, областного и городского Советов. Неоднократно входил в избирательные штабы демократических кандидатов в президенты. В качестве международного наблюдателя участвовал в выборах в России, Казахстане, Украине и Молдове.

В областную комиссию Белорусская партия левых "Справедливый мир" выдвинула опытного участника многих избирательных кампаний подполковника в отставке **Александра Денисенко.**

— Знаю, что ваша кандидатура тоже была выдвинута в состав областной комиссии…

— Да. О моем выдвижении было принято решение областного совета ОГП. Результат тот же. Не было принято во внимание ни мое двукратное участие в парламентских кампаниях в качестве кандидата, ни руководство штабами трех претендентов на президентский пост, ни опыт международного наблюдателя, ни 30-летний стаж работы в управленческих структурах. Оппоненты власти по-прежнему остаются вне избиркомов! Впрочем, неожиданностью ни для кого это не стало. Вероятнее всего, каждый из нас не вписывается в состав формируемых избиркомов, ибо мог бы помешать организации "элегантных" побед "правильных" кандидатов.

На мой взгляд, необходимо создать условия для проведения справедливых и честных выборов всех уровней. Для этого следует внести в действующий Избирательный кодекс не косметические, а кардинальные изменения и обеспечить их неукоснительное исполнение. Напомню интересный исторический факт. В 1907 году при Столыпине при подготовке нового избирательного закона были подготовлены три его схемы. Одна из них была названа "бесстыжей". Если брать наш Избирательный кодекс в совокупности с практикой его применения, то в полной мере подходит данная 106 лет назад оценка. Замечу, что конкретные предложения по данному вопросу были несколько лет назад направлены в соответствующие структуры Объединенной гражданской партией и другими общественными организациями. Должная реакция со стороны тех, кто правомочен принимать соответствующие решения, отсутствует.

— В чем заключалась суть предлагаемых изменений и дополнений в Избирательный кодекс?

— Во-первых, изменить принципы формирования избиркомов всех уровней — от участковой до Центральной избирательной комиссии.

Во-вторых, отменить порочную практику досрочного голосования. В крайнем случае обеспечить детальную регламентацию процедуры досрочного голосования. К примеру, по каждому округу установить один участок для досрочного голосования и осуществлять его там по письменной просьбе избирателя с приложением документа, подтверждающего невозможность проголосовать в день выборов.

В-третьих, четко законодательно прописать прозрачную процедуру подсчета голосов, исключающую при этом возможности фальсификации. Сделать это не представляет никакого труда.

Кроме того, необходимо обеспечить на практике равные права кандидатов, значительно расширить возможности СМИ и прежде всего создавать реальные возможности в электронных СМИ для дебатов между претендентами. Не вижу никаких препятствий, кроме страха власти, что отдельные кандидаты будут говорить "недозволенное".

— Очень часто говорят о том, что выборы фальсифицируются, но почему-то никто не показывает на пальцах, как именно это делается.

— А я вам расскажу. В ходе предыдущих избирательных кампаний махинаторы освоили и довели до совершенства несколько способов получения заданных результатов, значительно отличающихся от действительного волеизъявления избирателей.

Один из основных вариантов фальсификации выборов — досрочное голосование. Бюллетени для голосования не имеют никакой защиты, напечатать их можно сколько угодно. На фоне прозрачных урн у наших соседей, надежно защищенных от несанкционированного вскрытия и позволяющих визуально наблюдать за ходом голосования, большинство наших урн, изготовленных еще в прошлом столетии, выглядят просто анахронизмом. Зато они как нельзя лучше подходят для того, чтобы ночью перед последним днем голосования заменить их содержимое или сделать дополнительный вброс бюллетеней.

Вот почему осуществляется массовое принуждение избирателей к досрочному голосованию, прежде всего студентов, работников госаппарата, силовых структур, военнослужащих, проживающих в общежитиях. Численность проголосовавших досрочно по отдельным участкам превышает количество пришедших на участки в день выборов! Как показывает практика, объявляемые результаты досрочного голосования и голосования в день выборов зачастую отличаются.

Определенные возможности для фальсификации дает организация голосования на дому. Посещающие избирателя члены комиссии могут подсказать избирателю, за кого голосовать. Во время подобных визитов также несложно подменить бюллетени или добавить дополнительные. Практика показывает, что в этой категории голосующих подавляющее большинство голосов тоже у "правильных" кандидатов. Справедливости ради надо отметить, что количество голосующих на дому относительно невелико, и эта категория избирателей не может в значительной мере повлиять на общий итог.

Еще одна возможность для фальсификации — подсчет бюллетеней, находящихся в урнах. Повсеместно наблюдаемая картина: стол с высыпанными на них бюллетенями окружен плотным кольцом из членов комиссии так, что наблюдателям невозможно рассмотреть объективность подсчета. Каждый член комиссии получает стопку бюллетеней и шепотом или по бумажке докладывает председателю комиссии, который после совещания с секретарем комиссии озвучивает якобы итоговый результат. Впрочем, далеко не все председатели комиссий объявляют результаты раздельного подсчета голосов, даже если он производится. Абсолютное большинство рядовых членов комиссии, не говоря уже о наблюдателях, не знают истинного результата. Подсчет голосов происходит, как на 17-м партсъезде!

И, наконец, заключительный этап получения заданного результата: передача протоколов от участковых комиссий территориальным. Здесь я не могу согласиться с утверждением лидера "Справедливого мира" **Сергея Калякина** о том, *"что территориальные комиссии, в отличие от участковых, не являются ключевыми структурами, влияющими на итоги выборов".* На мой взгляд, являются. Более того, именно здесь озвучивается окончательная цифра "победителя". Механизм очень прост. "Суммируя" данные участковых комиссий (к примеру, на последних выборах президента Республики Беларусь в 2010 году в Бресте их было создано 128), городская, районная или окружная комиссия, засекретив данные в разрезе всех участковых комиссий, "рисует" любой заранее заданный сверху результат. К примеру, на наши неоднократные письменные запросы о результатах голосования в разрезе участков по Брестскому-Западному округу №3 во время последних парламентских "выборов" ответа по существу так и не получили. Сверхсекретные данные! Вряд ли здесь и Сноуден смог бы помочь!

— И что в этой ситуации можно сделать?

— Внеся необходимые изменения в Избирательный кодекс, следует обеспечить его неукоснительное исполнение. С этой целью установить действенный контроль общественности над проведением выборов, четко прописать права наблюдателей. В демократических странах никому и в голову не придет попытаться сфальсифицировать итоги выборов. Суровое наказание неминуемо!

— Николай Константинович, а какова позиция демократических сил по поводу участия в предстоящей избирательной кампании?

— Разброс мнений очень большой. Идеального варианта нет, каждый имеет свои плюсы и минусы. Нельзя при этом не учитывать, что выборы в местные Советы не несут особой интриги вследствие того, что их роль сведена к минимуму. При этом следует иметь в виду главную кампанию — президентскую 2015 года. К ней надо готовиться сейчас. Тем более что выборы любого уровня — это политическая кампания. И политическим партиям ее следует использовать в полной мере, стремиться довести до избирателей правду о том, что происходит вокруг. Большинство граждан страны должно прийти к пониманию того, что, не решив проблемы честных и справедливых выборов, мы не решим ни одну из проблем, с которыми сталкиваемся в повседневной жизни. В этих условиях каждый мыслящий человек, каждый кандидат и каждый избиратель должен ответить себе на вопрос: участвовать в предлагаемом действе или нет?

Вера ВИР.

КОРАТКА

На добрае аўто грошай не шкада

У 2013 годзе беларускія аўтадылеры прадалі рэкордную колькасць новых легкавых аўтамабіляў. Пра гэта агенцтву doingbusiness.by паведаміў старшыня праўлення Беларускай аўтамабільнай асацыяцыі Сяргей Міхневіч, каментуючы вынікі 2013 года.

Па словах Міхневіча, за 2013 год афіцыйнымі аўтадылерамі было прададзена больш за 31 тысячу новых аўтамабіляў (з улікам расійскіх і імпартных брэндаў) на суму больш за 1 мільярд долараў. Такім чынам, спраўдзіліся прагнозы БАА адносна чаканага росту рынку ў 2013 годзе на 50% у параўнанні з 2012 годам.

Нагадаем, у 2012 годзе аб'ём продажу новых аўтамабіляў у Беларусі склаў 20.648 штук. У працэнтным вылічэнні продажы легкавых і камерцыйных аўтамабіляў у 2012 годзе павялічыліся на 26,9% у параўнанні з 2011 годам.

Адначасова ў 2013 годзе быў усталяваны новы рэкорд па продажах новых аўтамабіляў. Доўгі час самым паспяховым для аўтадылераў заставаўся 2008 год, на працягу якога было прададзена каля 30 тыс. новых аўтамабіляў.

У жыроўках можа з'явіцца новая графа

"Бягучы рамонт" — аплата гэтай паслугі, хутчэй за ўсё, цалкам ляжа на плечы жыхароў. Пакуль пытанне знаходзіцца на прапрацоўцы ў Міністэрстве жыллёва-камунальнай гаспадаркі.

Начальнік упраўлення жыллёвай гаспадаркі Міністэрства ЖКГ **Андрэй Рамашка** адзначыў, што раней бягучы рамонт уваходзіў у склад работ па тэхнічным абслугоўванні. І плата з насельніцтва бралася менавіта за тэхабслугоўванне, а ўжо з гэтых сродкаў фінансаваўся бягучы рамонт.

У сакавіку 2013 года ў Жыллёвы кодэкс былі ўнесены змены. Згодна з новай рэдакцыяй ЖК, бягучы рамонт быў выдзелены ў асобны раздзел асноўных жыллёва-камунальных паслуг.

Міністэрства ЖКГ пакуль не вызначылася, у якой меры жыхары будуць кампенсаваць затраты па бягучым рамонце, бо іх пералік даволі шырокі.

Трыкатажнага холдынгу не будзе

Холдынг "Беларуская трыкатажная кампанія" не будзе створаны. Пра гэта агенцтву "Бізнес-навіны" паведамілі ў канцэрне "Беллегпрам".

"Праект дакумента быў унесены ў Адміністрацыю прэзідэнта, але не быў падтрыманы прэзідэнтам", — адзначыў прадстаўнік апарату канцэрна "Беллегпрам".

Папярэдне меркавалася, што ў холдынг "Беларуская трыкатажная кампанія" ўвойдуць ААТ "Світанак", ААТ "Купалінка", ААТ "КІМ" і ААТ "Брэсцкі панчошны камбінат". Пазней ад уключэння ў холдынг БПК было прапанавана адмовіцца, так як акцыянеры прадпрыемства ідэю стварэння холдынга з яго ўдзелам не падтрымалі.

Як адзначылі ў "Беллегпраме", зараз прапрацоўваюцца розныя варыянты паляпшэння фінансавага становішча ААТ "КІМ". Па дадзеных Міністэрства фінансаў Беларусі, выручка ААТ "Світанак" за студзень—верасень 2013 г. склала 386,0 млрд бел. руб., чысты прыбытак — 14,3 млрд бел. рублёў. Выручка ААТ "Купалінка" склала 163,7 млрд бел. руб., чысты прыбытак — 139 млн рублёў. Выручка ААТ "КІМ" склала 62,4 млрд бел. руб., чыстая страта — 25,8 мільярда рублёў.

СРАВНИМ!

Продукты в Киеве значительно дешевле, чем в Минске

Корреспондент "Народной Воли" сравнил, как изменились цены на продукты в белорусской и украинской столицах за последние три года.

Скидки в киевских супермаркетах — обычное дело.

В марте 2011 года, накануне очередного катастрофического обвала белорусского рубля, "Народная Воля" опубликовала большую сравнительную таблицу цен на продукты питания в Минске и Киеве. Прошло почти три года с момента той публикации, и мы решили снова пройтись по столичным гипермаркетам с блокнотом в руках. Какие изменения мы заметили?

Основное и самое существенное — цены на продукты питания в Беларуси выросли за это время в 3—4 раза. В Украине если и есть рост, то незначительный — около 20—30%. Это свидетельство того, что украинская гривна более стабильна, чем белорусский рубль. И действительно, с марта 2011 года курс украинской гривны к американскому доллару в обменных пунктах сильно не изменился. В марте 2011 года он был 7,96 грн к 1 американскому доллару, а сегодня — в январе 2014 года — 8,26 к 1 доллару. В то же время в Беларуси курс белорусского рубля к американскому доллару за этот период вырос с 3 тысяч до 9500. Более чем в три раза!

Но даже если перевести цены на продукты в доллары, то все равно в украинской столице они ниже, чем в белорусской. Причем разница существенная — по некоторым позициям на 30%. Особенно выделяется в ценовом сравнении мясо, красная рыба, кофе, чай, твердый сыр. Когда на днях я конспектировал цены в киевском гипермаркете, то в продаже не оказалось тазобедренной части говядины без кости, но была телятина, которая все равно оказалась значительно дешевле говядины, продаваемой в Минске.

Не в пользу Беларуси оказался не только ценовой показатель. В Минске значительно скуднее, чем в Киеве, ассортимент товаров практически по всем позициям. Например, в минском гипермаркете я не нашел сливочного масла 82,5%-ной жирности, да и меньшей жирности было только 5—6 наименований. В Украине на прилавках магазинов наименований сливочного масла около двух десятков.

В Киеве продается стейк и филе семги, а лосось целиком. Но семга оказывается значительно дешевле стейка и филе лосося из минского магазина. В минском гипермаркете я не нашел твердого сыра 50%-ной жирности, только несколько наименований сыра 45%-ной жирности. В Киеве стеллажи забиты всевозможными сырами разных производителей. И тяжелее найти 45%-ный твердый сыр, чем 50%-ный.

Белорусское правительство всячески старается оградить отечественный рынок от импортных товаров. Поэтому на прилавках белорусских магазинов и разнообразия нет, и цены высокие. А в Киеве и продукты, да и другие товары дешевле и качественнее. Когда, возвращаясь в Киев из Минска, вез подаренную друзьями фритюрницу, белорусский таможенник искренне удивился: "Все всё в Беларусь везут, а вы в Украину?!" И действительно, на границе была небольшая очередь только из белорусских машин и только со стороны Украины. Машины были нагружены всевозможными товарами под завязку. Некоторые легковушки везли в Беларусь... стеклопакеты.

Так по каким ценам покупают продукты минчане и киевляне?

Стоит отметить, что средняя зарплата в Киеве в ноябре 2013 года в пересчете на белорусские рубли составляла 5 миллионов 780 тысяч. Но этот показатель ниже реального — той зарплаты, которую получают киевляне на руки, потому что до сих пор в Киеве многие фирмы и организации выплачивают своим работникам часть зарплаты в конвертах. В Минске в ноябре средняя зарплата составила 7 миллионов рублей.

Итак, цены на продукты питания в минском гипермаркете в марте 2011 года в сравнении с нынешними ценами в Минске и Киеве (для удобства читателей цены указаны в белорусских рублях):

Наименование продукта	Гипермаркет Минск, Беларусь, в бел.рублях, декабрь 2013 года	Гипермаркет Киев, Украина, в бел.рублях декабрь 2013 года	Гипермаркет Минск, Беларусь, в бел.рублях март 2011 года
Цыпленок бройлерный, 1 кг	29.700	22.100	8940
Куриная голень, 1 кг	33.300	29.800	—
Куриное филе, 1 кг	56.250	40.250	17.880
Говядина, тазобедренная часть без кости, 1 кг (телятина)	128.350	80.500	30.140
Свинина, тазобедренная часть без кости, 1 кг	66.900	52.900	19.990
Свинина, шейная часть, 1 кг	82.950	64.150	—
Карп живой, 1 кг	31.500	28.600	9000
Лосось стейк, 1 кг	225.000	142.550	—
Лосось филе, 1 кг	245.000	172.250	—
Лосось, без головы, 1 кг	—	64.450 (на скидках) —108.950	—
Сосиски, 1 кг	43.300	50.450	—
Колбаса вареная "Докторская", 1 кг	59.950	58.450	12.530
Яйцо куриное С1, 1 десяток	14.200	12.650	3990
Мука в/с, за 2 кг	15.150	9350	4050
Гречка	8400 за 800 г	8200 за 1 кг	17.640
Рис круглый	13.200 за 900 г	11.750 за 1 кг	3890 за 900 г
Спагетти	12.900 за 400 г	5000—13.600 за 500 г	3580
Сахар, 1 кг	8400	10.600	3600
Масло подсолнечное раф. "Щедрый дар", 1 бут.	17.500	14.950	5370
Масло сливочное, 72,5%, 200 г	17.450	12.900	4740
Сыр голландский, 1 кг	89.000 (45%)	74.150 (50%)	—
Сметана, 25%, 0,5 л	13.150	12.800	4270
Молоко, 2,5%, твердый пакет, 1 л	8550	14.550	1960
Творог, 9%, 200 г	7000	12.800	2910
Кефир, 2,5%, 1л	7300	7400	—
Чай, 100 пак.	59.850	46.550	19.350
Кофе "Нескафе голд" растворимый, 200 г	99.000	67.900	31.680
Кофе "Якобс монарх", молотый, 250 г	42.450	37.100	17.455 за 500 г
Сок яблочный, 2 л	18.650	16.850	6250
Бананы, 1 кг	15.000	12.050	5620
Яблоки Голден, 1 кг	22.250	8350	—
Яблоки, 1кг	12.000—37.000	5300—35.300	6870—8460
Шампиньоны, 1 кг	40.050	27.600	—

Александр ЦЫНКЕВИЧ,
собственный корреспондент "Народной Воли" в Украине.

ЗНАЙ НАШИХ!

Белорусы прорвались в пятерку лучших на этапе «Дакара»

Экипаж под управлением Сергея Вязовича на 10-м этапе ралли-рейда "Дакар-2014" финишировал на 5-м месте в зачете грузовиков. Впервые гонщики белорусской команды попали в пятерку лучших экипажей на этапе всемирно известного марафона.

Об этом сообщили находящиеся в Чили представители команды "МАЗ-СПОРТавто".

Спецучасток между чилийскими городами Икике и Антофагаста оказался одним из самых длинных на нынешнем "Дакаре" — его протяженность составила 631 км, причем большая часть пути проходила по пескам и дюнам пустыни Атакама. Несмотря на это, белорусские гонщики проехали дистанцию уверенно.

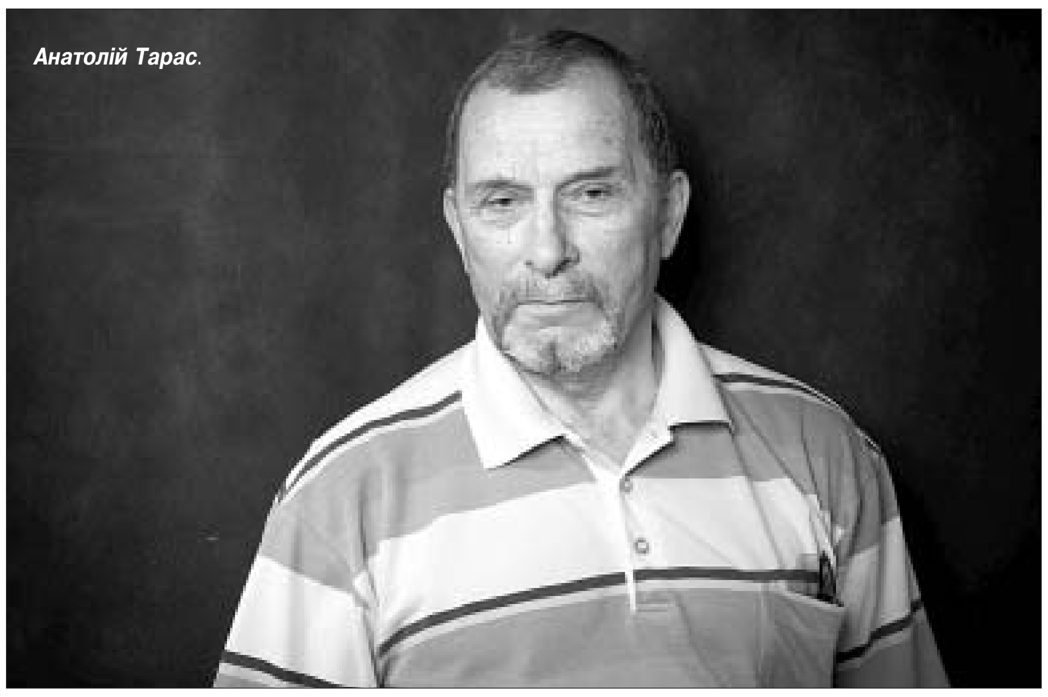
Команда "МАЗ-СПОРТавто" уже третий раз участвует в "Дакаре". Ее владельцем является ОАО "МАЗ". Один из лучших результатов команда показала на российском ралли "Шелковый путь 2013", когда МАЗ Сергея Вязовича занял по итогам гонки третье место.

Алина ВЕТРОВА.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
17 СТУДЗЕНЯ 2014 г.

ДЫСКУСІЯ

Ці ведае спадар Тарас, чым жыве краіна?

Анатолій Тарас.

У нумары за 24 снежня 2013 года было надрукавана інтэрв'ю гісторыка і выдаўца Анатолія Тараса. У ім спадар Тарас апісвае Беларусь як квітнеючую ва ўсіх адносінах еўрапейскую краіну з заможным насельніцтвам, якое не жадае ніякіх змен. І толькі *"политики не у власти"* і *"часть творческой интеллигенции"* працягваюць баламуціць ваду, перашкаджаючы сваёй "местечковостью" паступальнаму руху лукашэнкаўскай Беларусі ў глабальны свет...

Намаляваная Тарасам карціна настолькі адарваная ад рэальнага жыцця большасці беларусаў (асабліва ў рэгіёнах), што ўзнікае сумненне: а ці ведае спадар Тарас увогуле, чым жыве краіна? Акрамя таго, спадар Тарас свядома скажае і перакручвае факты, жангліруе лічбамі і, як кажуць, падганяе рэчаіснасць пад сваю сістэму поглядаў. Давайце разбірацца разам.

Спадар Тарас сцвярджае, што ў краіне адсутнічае эканамічны крызіс, а беларусы маюць даволі высокі ўзровень жыцця, бо *"по улицам ездят тучи новеньких машин, около городов множество коттеджей. В городах чистота. Магазины завалены товарами, люди добротно одеты"*.

Шаноўны спадар Тарас, напэўна, вы не ведаеце, што большасць беларусаў набывае і апранаецца ў танны і нізкаякасны кітайскі *"ширпотреб"?!* І робяць яны гэта менавіта з-за таго, што не маюць дастаткова сродкаў, каб набыць якасную рэч з натуральных матэрыялаў (нават беларускай вытворчасці). Так, кітайская вопратка выглядае прывабна, таму што кітайцы навучыліся аператыўна падрабляць вядомыя брэнды, але ж гэта ну ніяк не можа сведчыць пра заможнасць — хутчэй зусім наадварот. Тое ж тычыцца і "заваленых таварамі" крам. Я разумею, што большая частка свядомага жыцця спадара Тараса прыйшлася на часы савецкага дэфіцыту, калі каляровы тэлевізар і югаслаўскі мэблевы гарнітур былі верхам мар, але ж як трэба не паважаць свой народ, каб лічыць вялікім дасягненнем магчымасць набыць без блату ў краме кавалак вэнджанай каўбасы ці жаночыя боты!

Спадар Тарас, *усе* цывілізаваныя краіны Еўропы пакутуюць ад перавытворчасці сельгаспрадукцыі, а вы прапануеце нам радавацца, што ў XXI стагоддзі ў нас няма талонаў на макарону і крупы?

Абсалютна незразумела, на падставе якіх дадзеных спадар Тарас сцвяржае, што беларусы масава набываюць і ездзяць на новых машынах. Так, Беларусь займае адно з першых месцаў сярод краін былога СССР па колькасці аўтамабіляў. Але абсалютная большасць з іх — гэта вельмі і вельмі патрыманыя іншамаркі, якія масава вывозілі не толькі з Германіі і іншых заходнееўрапейскіх краін, але і з краін Балтыі і Польшчы. Набыццё беларусамі новых машын для асабістага карыстання кожны год не перавышае статыстычнай пагрэшнасці (3—5%). А за добры выгляд і належны тэхнічны стан 25—30-гадовых машын трэба сказаць дзякуй іх былым еўрапейскім уладальнікам.

Што ж тычыцца катэджаў, то няўжо ж спадар Тарас верыць у тое, што іх будуюць ці набываюць рабочыя ці настаўнікі? У рэгіёнах людзі атрымліваюць заробкі на ўзроўні 300 долараў. Якія катэджы, спадар Тарас? Вы ў сваім розуме? На гэтыя грошы нават пакой у маласямейцы не набудзеш. Катэджы — гэта ўласнасць вузкага кола людзей, якое складаецца з чыноўнікаў, супрацоўнікаў сілавых структур і набліжаных да ўлады бізнесменаў. Ну і, зразумела, іх любімых дзетак. Большасць жа беларусаў марыць пабудаваць тыповую савецкую кватэру па так званым ільготным крэдыце, узваліўшы на сябе і сваю сям'ю пазыковае ярмо на доўгія дзясяткі гадоў. Прытым што беларускія працэнты па "льготных" крэдытах на будаўніцтва жылля большыя, чым на Захадзе працэнты па самых звычайных, "неільготных", крэдытах.

Таму не бачу ніякага дасягнення ў масавым будаўніцтве, пра якое з такім захапленнем кажа спадар Тарас. Будуючы жыллё па дзяржаўным крэдыце, чалавек ператвараецца ў маўклівую істоту, якая баіцца сказаць слова, каб абараніць самыя простыя свае правы, бо ў Беларусі гэта можа пацягнуць страту працы, а значыць, і страту кватэры.

Я згодны са спадаром Тарасам у тым, што за апошнія гады ў Беларусі значна ўзрос узровень спажывання. Але за кошт чаго? Нават ужо ўлады (у асобе самога кіраўніка ўрада) прызналі існаванне 450 тысяч гастарбайтараў (незалежныя і міжнародныя эксперты называюць лічбу 700 тысяч), якія ў масе сваёй нелегальна працуюць у Расіі без аніякіх сацыяльных гарантый, рызыкуючы страціць не толькі здароўе, але і жыццё. Менавіта яны прывозяць у Беларусь сотні мільёнаў долараў, забяспечваючы сваім сем'ям хоць крышачку годнае жыццё. Што ж гэта за краіна, спадар Тарас, грамадзяне якой вымушаны пакідаць Радзіму, згаджаючыся амаль на рабскую працу, каб зарабіць на кавалак хлеба?! Таму і цяжка знайсці брыгаду для рамонту, бо абсалютная большасць будаўнікоў-прафесіяналаў працуе на бяскрайніх расійскіх абшарах, не жадаючы "гарбаціцца" за жабрацкі заробак у Беларусі.

Цалкам некарэктныя, на маю думку, сцвярджэнні спадара Тараса і пра тое, што беларусы жывуць лепш за балгар і румын. Тады давайце, шаноўны, нагадаем чытачам, што Беларусь набывае ў Расіі энерганосьбіты (газ і нафту) па найменшых у Еўропе коштах, у разы меншых, чым тыя, якія выстаўляюцца Балгарыі і Румыніі. А гэта мільярды і мільярды долараў. У спісе буйнейшых падаткаплацельшчыкаў Беларусі — сыравінныя расійскія кампаніі, "Беларуськалій" і нашы нафтаперапрацоўчыя заводы. Фактычна ўвесь лукашэнкаўскі "росквіт" — гэта паразітаванне на расійскіх рэсурсах. Пра якія "дасягненні" вы кажаце, спадар Тарас, калі 10-мільённая краіна залежыць ад волі Крамля? Якая ж гэта незалежнасць? Незалежнасць — гэта перш за ўсё моцная, высокатэхналагічная эканоміка, чаго па факце ў Беларусі няма. Але нават пры такіх шчодрых расійскіх датацыях кошты на прадукты, прамысловыя тавары і нерухомасць у Беларусі ў разы вышэйшыя, чым у большасці краін Усходняй Еўропы. Вось таму і ездзяць жыхары Беларусі ў літоўскі "Акрапаліс" ці польскую "Бядронку", каб сэканоміць лішнюю капейчыну.

Што ж тычыцца Грэцыі, то не спекулюе на гэтай тэме толькі лянівы. Вы ведаеце, спадар Тарас, які памер дапамогі па беспрацоўі і іншыя сацыяльныя выплаты ў Грэцыі? Нават пасля ўвядзення там мер так званай жорсткай эканоміі беларусы могуць пра такія толькі марыць. Дарэчы, я так і не зразумеў, якія аўтарытарныя метады меў на ўвазе спадар Тарас, калі казаў пра барацьбу з крызісам у Грэцыі? Там на супрацьўрадавых мітынгах ультралевыя радыкалы чыняць пагромы крам, падпальваюць сотні машын, збіваюць паліцэйскіх і захопліваюць адміністрацыйныя будынкі. І рэдка калі заводзяцца крымінальныя справы! Наадварот — урад лічыць цалкам заканамерным народнае незадавальненне. Напрыклад, тым, што працоўны дзень зараз у Грэцыі будзе заканчвацца не ў 15, а ў 17 гадзін. Спадар Тарас, вы ведаеце, што ў Грэцыі паліцыі забаронена на заканадаўчым узроўні ўваходзіць на тэрыторыю ўніверсітэта без дазволу яго кіраўніцтва? Калі ж вы лічыце "аўтарытарызмам" выкрыццё міжнародных спекулянтаў і мафіёзных груповак, якія адмываюць грошы ў грэчаскіх афшорах, то ў вас вельмі дзіўнае паняцце пра прававую дзяржаву і законнасць.

Напэўна, вы таксама ніколі не бачылі і нічога не ведаеце пра жыццё беларускіх пенсіянераў. Многія з іх маглі б падзяліцца з вамі сакрэтам, як можна пражыць цэлы месяц на нятлустым кефіры, чорным хлебе, бульбе і гарбаце без цукру. Бо пасля набыцця лекаў і аплаты паслуг ЖКГ нічога іншага проста не застаецца. Дарэчы, нешта я не бачыў арганізаваных турыстычных груп з беларускіх дзядуль і бабуль на вуліцах Вільнюса. Напэўна, у іх такая вялікая пенсія, што літоўская сталіца — гэта ўжо не прэстыжна, спадар Тарас? І душацца ў чэргах у нас за таннай гароднінай яны выключна са спартыўнага інтарэсу?

Выснова спадара Тараса пра тое, што *"мы должны сравнивать себя не с Европой, не с княжеством Лихтенштейн, а с самими собой двадцатилетней давности. Мы сейчас живем несравненно лучше. И это — правильная оценка",* — сапраўдны маніфест прыхільніка тэзіса "каўбаса замест свабоды". А як жа грамадзянская самасвядомасць, павага да сябе як асобы, смеласць адстойваць свае погляды, магчымасць выказаць пратэст? Для вас, спадар Тарас, гэтыя рэчы зусім нічога не значаць? Дык там, дзе няма свабоды, і з каўбасой будуць праблемы, што мы і назіраем у Беларусі. Хай спадар Тарас паразмаўляе з чарнобыльскімі ліквідатарамі ці ветэранамі афганскай вайны. Яны яму распавялі б пра тое, як "палепшылася" іх жыццё пасля адабрання заслужаных сацыяльных гарантый пры поўным ігнараванні сённяшняй дзяржавай іх праблем і турбот. Дайшло да таго, што герояў-ліквідатараў прынізілі, адабралі пасведчанні і назвалі "пацярпелымі"... Напэўна, пра "паляпшэнне жыцця" сведчыць і тое, што ў краіне вось ужо некалькі год запар зачыняюць паштовыя аддзяленні ў вёсках, бо "квітнеючая" Беларусь не можа выдзеліць грошы на ўтрыманне нават такіх важных для вёскі аб'ектаў. Такія прыклады можна прыводзіць бясконца, яны на паверхні, але спадар Тарас чамусьці іх не заўважае (ці свядома не хоча гэтага рабіць).

Калі вы, спадар Тарас, не бачыце праблем, то гэта не значыць, што іх не існуе. Напрыклад, разважаючы пра галоўныя каштоўнасці беларусаў, вы з упэўненасцю кажаце пра сямейныя каштоўнасці. Спусціцеся з нябёс на грэшную зямлю, шаноўны! Здыміце з вачэй шоры — беларускае грамадства знаходзіцца ў цяжкім і глыбокім маральным крызісе. Змены і рэформы патрэбны краіне, як паветра! Усе нармальныя людзі гэта выдатна разумеюць. Таму я катэгарычна не магу пагадзіцца са словамі спадара Тараса аб тым, што *"народ не хочет своими телами, ценой своего хрупкого благополучия прокладывать политикам путь к власти, путь в "Белый дом"*.

Незразумела, на чым ён засноўваецца, калі робіць такія зняважальныя і абуральныя заявы. Галоўнае патрабаванне дэмакратычнай апазіцыі — гэта выкананне Канстытуцыі і законаў Рэспублікі Беларусь. Сёння ж мы бачым тое, што ўлады дэманстратыўна і нахабна, вобразна кажучы, выціраюць аб Канстытуцыю ногі і плююць на Закон. Прыкладаў таму — процьма. Апазіцыя якраз і дабіваецца таго, каб улада адказвала на самыя непрыемныя пытанні і тлумачыла грамадству, чаму так часта прымаюцца непрадуманыя і шкодныя рашэнні, якія вызначаюць штодзённае жыццё мільёнаў людзей. І калі нашы суайчыннікі выходзяць на акцыі пратэсту, то робяць яны гэта не таму, што іх падманулі ці падставілі апазіцыйныя палітыкі. Людзі выходзяць, таму што бачаць і адчуваюць на ўласнай шкуры (!) тое беззаконне, якое адбываецца ў краіне. Калі ж вы, спадар Тарас, лічыце прымальным існаванне рэжыму аднаасобнай, аўтарытарнай і пажыццёвай улады аднаго чалавека, не абмежаванага ніякімі рамкамі ў сваім свавольстве, то не кажыце тады пра еўрапейскі шлях.

Не магу пакінуць без каментарыя грэблівую рэпліку спадара Тараса пра непатрэбнасць для беларускай дзяржавы беларускай мовы (нават гучыць неяк дзіўна). Не буду ўступаць па гэтым пытанні ў доўгую палеміку, бо непавага для нацыянальнай культуры, фундаментам якой, без сумневаў, з'яўляецца нацыянальная мова, гэта, як кажуць, ужо дыягназ. Справа не ў тым, карыстаешся ты беларускай мовай ці не, справа ў паважлівым стаўленні. Заўважу толькі, што, напрыклад, тая ж Расія, дзе няма ніякіх праблем з выкарыстаннем рускай мовы, тым не менш прымае спецыяльны Закон пра абарону рускай мовы, выдаткоўвае грошы на падтрымку рускамоўных асяродкаў і выкарыстоўвае ўсю моц дзяржавы для распаўсюджвання рускай мовы ў свеце.

І не трэба казаць пра аналогіі з Ірландыяй. Выкарыстоўваючы англійскую, ніводны ірландзец ніколі не назаве сябе англічанінам, а ў Беларусі саманазоў *"мы рускія"* чуеш на кожным кроку, нават з вуснаў прэзідэнта. Да таго ж у ірландцаў ёсць іншы (надзвычай моцны) фактар нацыянальнай ідэнтычнасці — рэлігійны, які ўспрымаецца пераважнай большасцю ірландцаў як вызначальны. У беларусаў гэтага і блізка няма, яшчэ ўчора большасць аднагалосна галасавала на сходах за разбурэнне храмаў і кляйміла ганьбай "клятых папоў", а сёння ходзіць у рускую праваслаўную царкву, якая з'яўляецца, адкрыта скажу, агентам уплыву шавіністычнай імперскай Расіі.

Напрыканцы хацелася б заступіцца за нашых творцаў, якіх спадар Тарас папракае *"местечковостью"* і *"тутэйшасцю"*. Я так разумею, ён меў на ўвазе тых творцаў, у чыіх працах прысутнічае моцны нацыянальны пачатак. Дык што, мы павінны адмовіцца ад спадчыны **Максіма Багдановіча, Янкі Купалы, Якуба Коласа, Уладзіміра Караткевіча, Рыгора Барадуліна, Ніла Гілевіча, Алеся Петрашкевіча** ці **Алеся Марачкіна** толькі таму, што іх дрэнна ведаюць у Еўропе? Дык тады трэба, спадар Тарас, свае кніжкі выдаваць па-англійску, а не па-руску.

Відавочна, што спадару Тарасу не хапае аб'ектыўнасці. Ён стаў закладнікам сваіх светапоглядных мадэляў і ідэалагічных установак. З такім заганным падыходам выступаць экспертам у пытанні "Трансфармацыі беларускай ментальнасці" проста не выпадае.

З павагай —

Дзяніс РАБЯНОК,
актывіст Аб'яднанай грамадзянскай партыі.

г.Калінкавічы.

ВЯРТАЮЧЫСЯ ДА НАДРУКАВАНАГА

Як Максім Танк і Пімен Панчанка Расула Гамзатава падтрымалі

У першым нумары "Народнай Волі" за гэты год былі змешчаны два радкі з верша Расула Гамзатава: "*И если вдруг исчезнет завтра мой язык, // Я готов сегодня умереть*". Цалкам вітаю патрыятычны і інтэрнацыянальны па сваёй сутнасці намер папулярнай газеты падтрымаць развіццё родных моў народаў свету, у тым ліку і беларускай, якая, на жаль, з-за нашага "пусці — павалюся" трапіла ў "Чырвоную кнігу моў свету" ЮНЭСКА. Разам з тым хачу заўважыць: цытата з верша не зусім дакладная. Нават вершаваны памер у ёй не захаваны. Вось як гучаць гэтыя радкі з верша Р.Гамзатава "Родной язык" у перакладзе на рускую мову *(гл.: Гамзатов Р. Избранное: в 2-х т. Т. 1. М., 1964. С. 161):*

Кого-то исцеляет от болезней
Другой язык, но мне на нем не петь,
И если завтра мой язык исчезнет,
То я готов сегодня умереть.

Напісаў свой верш народны паэт Дагестана на пачатку 1960-х гадоў, калі ў свядомасць грамадства, у адпаведнасці з хрушчоўскім лозунгам "*Нынешнее поколение советских людей будет жить при коммунизме!"*, пачала актыўна ўкараняцца ідэя *"зліцця савецкіх нацый і нацыянальных моў"* — эўфемізм паскоранай русіфікацыі. На справе гэта азначала: у СССР пры камунізме, які, як казаў Маркс, *"сатрэ ўсе граніцы"*, павінна быць адна мова, зразумела — руская. Заўважу, лёс такой агульнай "камуністычнай" мовы Карл Маркс звязваў з мовай нямецкай, Мао Цзэдун — з кітайскай... І вось некаторыя выдатныя дзеячы нацыянальных культур, сярод якіх быў той жа Р.Гамзатаў, адважыліся (канешне, у межах савецкага падцэнзурнага друку) выступіць супраць адкрытай і прыхаванай русіфікацыі.

Сюжэт згаданага верша даволі просты: лірычнаму герою паэта прысніўся сон, быццам бы ён паміраў у адной з далін Дагестана. Ніхто яго ўжо не мог ўратаваць: ні доктар, ні знахар. І вось тут, паміраючы, ён пачуў двух людзей, якія вялі гутарку на яго "*родном аварском языке*". І здарыўся цуд: ён стаў ачуньваць! Якраз пасля гэтага ў вершы ідзе страфа, якую я прывёў вышэй.

Праўда, каб не абвінавацілі паэта ў нацыяналізме (бывала, што па такім абвінавачванні творчых людзей садзілі ў турму, як гэта здарылася тады з некаторымі ўкраінскімі пісьменнікамі), ён тут жа прызнаецца ў любові да ўсёй савецкай краіны: "*Люблю я край советский и свободный, // От Балтики до Сахалина — весь!*". Нават смела заяўляе: "*Я за него погибну где угодно*". Аднак з адной умовай: каб пахавалі яго менавіта ў родным куце, на роднай зямлі,

Чтоб у плиты могильной близ аула
Аварцы вспоминали иногда
Аварским словом земляка Расула,
Наследника Гамзата из Цада.

Памятаецца, як пасля публікацыі гэтага верша некаторыя па-імперску настроеныя расіяне пачалі зласловіць: Гамзатаў, відаць, супраць палітыкі партыі, не хоча "зліцця" мовы, якой валодаюць менш чым паўмільёна чалавек, *"с великим и могучим"...* А яму ж далі Ленінскую прэмію, а руская мова яго вывела ў свет... І г.д., і т.п. Аднак аварскага паэта сваім словам тады падтрымалі і сапраўдныя рускія пісьменнікі-інтэрнацыяналісты, і іншанацыянальныя, у прыватнасці нашы **Максім Танк** і **Пімен Панчанка**. Але гэта, як кажуць, ужо зусім іншая гісторыя...

Вячаслаў РАГОЙША,
доктар філалагічных навук, прафесар.

ПРАЦЯГ ТЭМЫ

Ці маюць беларусы права на сваю царкву?

У артыкуле Валерыя Карбалевіча "Митрополит в нагрузку", які нядаўна быў надрукаваны ў "Народнай Волі", гаварылася аб палітычных, эканамічных і прававых аспектах прызначэння новым кіраўніком Беларускай праваслаўнай царквы грамадзяніна Расіі мітрапаліта Разанскага і Міхайлаўскага Паўла.

Пытанне можна паставіць больш востра: а ці маюць беларускія праваслаўныя права на сваю царкву?

На гэтае пытанне варта адказаць станоўча, зыходзячы з наступных меркаванняў.

Па-першае, абвяшчэнне дзяржаўнага суверэнітэту Рэспублікі Беларусь (у Дэкларацыі Вярхоўнага Савета БССР ад 27 ліпеня 1990 г. і ў арт.1 Канстытуцыі 1994 г.) прадугледжвае, што беларускі народ і створаная ім дзяржава маюць права самастойна вызначаць сваю ўнутраную і знешнюю палітыку. Гэта ўключае і права мець самастойную (аўтакефальную) царкву. Так паступаюць практычна ўсе дзяржавы. Пры гэтым аўтакефальныя цэрквы арганізацыйна ўваходзяць у рэлігійныя сем'і (каталіцкую, праваслаўную, пратэстанцкую, мусульманскую).

У Беларусі чамусьці не створана свая праваслаўная царква. Замест яе з "екацярынінскіх" часоў дзейнічае філіял Рускай праваслаўнай царквы. Да гэтага часу ён працягвае працэс русіфікацыі, пачаты з часоў акупацыі беларускіх земляў арміяй А.Суворава.

Гэта азначае, што суверэнітэт Беларусі ў рэлігійнай сферы (як, зрэшты, і ў іншых сферах) абмежаваны. Між тым дасягненне поўнага суверэнітэту аўтаматычна цягне за сабой стварэнне аўтакефальнай царквы, у якой святары з'яўляюцца сваімі грамадзянамі і праводзяць службу на нацыянальнай мове.

Па-другое, па Канстытуцыі царква аддзелена ад дзяржавы. Значыць, "кесар" не мае права ўмешвацца ў справы царквы. Яе аўтарытэты самі маюць права і павінны абіраць кіраўніка царквы. Вядома, са сваіх шэрагаў.

Па-трэцяе, у артыкуле В.Карбалевіча адзначалася, што прызначэнне кіраўніком Беларускай праваслаўнай царквы мітрапаліта Паўла супярэчыць артыкулу 13 Закона "Аб свабодзе сумлення і рэлігійных арганізацыях".

Тым самым, варта канстатаваць факт непаважлівага стаўлення да пачуццяў праваслаўных беларусаў, а таксама факт парушэння суверэнітэту краіны.

Міхаіл ПАСТУХОЎ,
доктар юрыдычных навук, прафесар.

РЭЗАНАНС

Пенсия — это не подачка власти!

В одном из недавних номеров "Народной Воли" прочел статью о Борисе Хамайде. С одной стороны, он достоин уважения за жизненную, гражданскую позицию, убеждения, но то, как он распорядился своей пенсией, на мой взгляд, похлеще фиги в кармане. Ведь вольно или невольно он подарил нелегитимной (как он выразился) власти деньги в сумме 100—200 миллионов рублей! Если бы эти деньги он отдал на лечение больных детей — то это был бы в высшей степени благородный поступок. Мог также пожертвовать эти деньги независимой прессе.

Пенсию человек зарабатывает — это не подачка власти!

С уважением —

Александр ЗЕЛЕНКЕВИЧ,
постоянный подписчик "Народной Воли", пенсионер.

ТАК ДУМАЮ

Спички — это не мелочь!

Не знаю, как многие, а я по старинке пользуюсь на кухне спичками — такая уж привычка. И вот заметила, что в последнее время все труднее стало разжигать конфорку газовой плиты. Спички стали заметно тоньше, и, пока донесешь их до конфорки, она быстро сгорает, нередко при этом обжигая пальцы.

Посмотрела изготовителя спичек — г.Борисов, то есть давно известная фабрика. Видимо, режим экономии коснулся и ее, и она буквально понимает выражение "экономия на спичках". Хотя обычно этот термин используют тогда, когда речь идет о нерадивых хозяевах, не умеющих экономить там, где это действительно нужно...

Розалия РУБИНЧИК,
пенсионерка.

ЁСЦЬ ПЫТАННЕ

Ці патрэбны нам гарналыжныя курорты?

Я стары ўжо чалавек і на горных лыжах катацца не змагу, але ўсё роўна крыўдна, што на "дзікім Захадзе" гэтай зімой маюць такую забаву, а мы на цывілізаваным усходзе гэтага пазбаўлены, хоць маем гарналыжныя комплексы.

А ўсё таму, што там яны знаходзяцца ў гарах на пэўнай вышыні, дзе, згодна з законамі фізікі, тэмпература звычайна ніжэй і бясснежных зім практычна не бывае. Ці варта было ў нізіннай Беларусі будаваць гарналыжныя комплексы?

Валерый ЛІСТАПАД.
Слуцкі раён.

ДАВЕДАЧНАЕ БЮРО СПАЖЫЎЦОЎ

На пытанні чытачоў "Народнай Волі" адказвае намеснік старшыні грамадскага аб'яднання "Беларускае таварыства абароны спажыўцоў" ***Васіль ВАЛАСЮК.***

Перастала працаваць гульнявая прыстаўка

Набылі гульнявую прыстаўку, праз тыдзень яна перастала працаваць. У інтэрнэт-магазіне адмовіліся мяняць яе на аналагічную прыстаўку. Кажуць, што, маўляў, тэхнічна складаны тавар. Што нам рабіць?

Сям'я Вяжэвічаў, Магілёў.

— Так, тавар трэба аддаваць у сэрвісны рамонт. Аднак дашліце прадаўцу прэтэнзію з паведамленнем аб скасаванні ў добраахвотным парадку дамовы аб куплі-продажы і чакайце рашэння на працягу 7 дзён.

Купіла гадзіннік па пошце

Купіла па пошце гадзіннік, але аказалася, што ён не працуе. Аплату тавара таксама рабіла на пошце. Ці магу я зараз адправіць пасылку назад і вярнуць грошы?

Аксана ЖУКОВІЧ, Лепель.

— Так, але зафіксуйце актам агляд гадзінніка майстрам.

У канапе праз год зламаліся спружыны

Напрыканцы 2012 года набылі канапу, а праз год у яе механізме зламаліся спружыны. Баюся, што ў магазіне адмовяць у вяртанні грошай. Як лепш паступіць?

Віталь ТАЛАЙ, Мінск.

— У гэтым выпадку закон на вашым баку. Калі ў магазіне адмовяць у рамонце ці вяртанні грошай, праводзьце экспертызу і ў судовым парадку скасоўвайце дамову.

Сандалікі на тыдзень

Купілі дачцэ сандалікі, яна пахадзіла ў іх у дзіцячым садку літаральна тыдзень, пасля чаго яны парваліся. Прадавец адмовіўся прыняць ці абмяняць тавар. Што рабіць?

Святлана ЮЖАНІНА, Магілёў.

— Прадавец парушыў закон. Зрабіце экспертызу абутку ў спецыяліста, ён вызначыць якасць тавару. Усе выдаткі затым аплаціць прадавец.

У ботах "паляцеў" замок

У ботах "паляцеў" замок, хоць купіла іх 20 дзён таму. Што магу патрабаваць ад магазіна, якія ў мяне правы?

Алена БІЦАН, Вілейскі раён.

— Вашу спрэчную сітуацыю вырашыць толькі эксперт. Ён вызначыць, ад чаго паламаўся замок — ці то ад механічнага ўздзеяння, ці то гэта вытворчы брак. Пры наяўнасці экспертнага заключэння, што ёсць брак, тавар вам заменяць.

Сапсаваўся тэлевізар, які купіў у Польшчы

Купіў у Польшчы тэлевізар, праз паўгода экран стаў "сняжыць". Што мне зараз рабіць?

Віктар КАВАЛЁНАК, Слонім.

— Няхай тэлевізар паглядзяць спецыялісты — яны праверац правільнасць падключэння, якасць сігналу з антэны... Калі і пасля гэтага тэлевізар будзе "сняжыць", то, напэўна, гэта вытворчы брак. Калі ёсць усе неабходныя дакументы, вам абмяняюць тэлевізар у Польшчы.

Куртка губляе пух

Набыла куртку-пухавік, праз месяц стаў вылазіць пух. Ці можна вярнуць назад грошы за куртку?

Алеся ЮРЭВІЧ, Маладзечна.

— Можаце, але, калі адмовяць у абмене, звяртайцеся да эксперта. Хутчэй за ўсё гэта вытворчы недахоп, і тады куртку вам абмяняюць у любым выпадку. Да таго ж вярнуць выдаткі.

Мяне не задавальняе мультыварка

Набыла мультыварку, але яна не задавальняе мяне па сваіх функцыях гатавання ежы. Можна яе вярнуць па гарантыі?

Вольга КУЛІНІЧ, Мінск.

— На жаль, нельга. Мультыварка — складанатэхнічны тавар, які можна абмяняць, толькі калі ёсць істотны недахоп. Больш уважліва стаўцеся да выбару такіх тавараў. Лепш пракансультавацца, перш чым іх набыць.

Падрыхтаваў Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ЗА КУБАЧКАМ КАВЫ З МАРЫНАЙ КОКТЫШ

Таццяна МАРХЕЛЬ:

«Статус народнай артысткі недатыкальнасці не дае»

*Падчас размовы з прымай Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі **Таццянай Мархель** мы не толькі ад душы пасмяяліся, але і паплакалі...*

Тома-Таццяна

— Таццяна Рыгораўна, ведаю, што вы зараз актыўна рыхтуецеся да юбілейнай вечарыны з нагоды 75-годдзя, якая адбудзецца 19 студзеня…

— Ой, у мяне такі лёгкі псіхоз наконт гэтага: хвалююся... Думаю, якія ўрыўкі са спектакляў узяць, якія песні выканаць...

— Шчыра кажучы, думала, што будзе такі вечар-споведзь…

— Паглядзім, што атрымаецца. Хацелася б, канешне, прыгадаць нейкія яркія эпізоды з жыцця...

Памятаю, як нашу хату спалілі. Калі немцы прыходзілі ў вёску, усе беглі хавацца ў балота — яно побач было. У нас адну хату спалілі, і мы жылі ў такой харошай зямлянцы, там нават печ была. І вось мама аднойчы паставіла варыць на абед нейкі булён з гарохам. А тут немцы! Мы пабеглі, а калі назад вярнуліся, зямлянкі ўжо не было. Узарвалі. Толькі печ засталася. Мама дастала адтуль гэты булён, які ўжо ператварыўся ў кашу. І мы елі, седзячы на развалінах...

Потым пабудавалі яшчэ адну зямлянку, але яна была горшая за папярэднюю: туды вада лілася пастаянна і жабы вакол скакалі...

А вось іншы раз думаю: як выжыла? Нарадзілася ў студзені, у самы мароз, памперсаў не было...

Яшчэ памятаю, як бацьку ў комін клікалі. Спачатку лічылася, што ён знік без вестак. І маме з-за гэтага не давалі дапамогу на дзяцей. Яна знайшла чалавека, якога прызывалі разам з ім у войска, і ён даў сведчанні, што пад Кёнігсбергам бацьку на яго вачах разарвала мінай... Але мама заўсёды казала*: “Адчуваю, што ён жывы, проста баіцца вярнуцца, каб у Сібір не саслалі. Альбо, можа, у палон трапіў”.* Яна чакала яго да апошняга. Калі маці пабудавала хату і паклалі печ, мама першы раз яе запаліла і сказала: *“Ну, дзеці, цяпер давайце ў комін клічце бацьку!”* І мы стаялі і клікалі: *“Татачка, вяртайся дадому, у нас хата новая, мы цябе чакаем!”* Я была самая маленькая і яшчэ паспела паскардзіцца яму на сястру, якая мяне пакрыўдзіла... *(Усміхаецца.)*

Але мы яго так і не дазваліся...

— Вы заўсёды цікава распавядаеце пра тыя часы. Чаму дагэтуль не сабралі свае ўспаміны ў кнігу? Жывая ж гісторыя!

— Не ведаю . Жывёш з гэтым пацыху і ведаеш, што яно тваё...

Яшчэ помню, як свіней аб’язджала. У нас іх было 13! Маці парсючкоў гадавала, а потым прадавала, і ў нас былі грошы... Я з 6 да 16 гадоў іх пасвіла і, калі малая была, на іх ездзіла! Дагэтуль, калі прыязджаю ў вёску, некаторыя жанчыны кажуць: *“Тома, ці помніш, як на свіннях каталася?”*

— А чаму Тома?

— Мяне звалі Томай з самага дзяцінства. Але, як расказала мама, бацька ў сельсавеце запісаў мяне Таццянай. А ў нас на вёсцы нейкая Таццянка была, якую не вельмі любілі, і мама спалохалася: маўляў, будуць дражніць! І яны з татам дамовіліся зваць мяне Томай. Я была Тамарай аж да заканчэння школы! Атэстат сталасці мне выпісалі на Таццяну, і так я ў 16 гадоў атрымала новае імя. Цяпер ужо прывыкла, а спачатку, канешне, было цяжкавата...

Шыкоўны ўзрост!

— Шчыра кажучы, гляджу на вас і думаю: як добра выглядаеце! Нават і не падумаеш, што вам за 70…

— Хочаце запытацца, што раблю, каб захаваць маладосць? Калі дрэнны настрой — плачу.

— Ага, слёзы як першы сродак для прыгажосці, і вочы ад іх блішчаць!

— *(Рагоча.)* Што тычыцца касметыкі, то карыстаюся крэмамі для сухой скуры. А ўчора ўзяла ды аліўкавым алеем твар працёрла — і так хараша! А яшчэ касцявы мозг таксама добра на скуру ўплывае. Карацей, толькі натуральныя сродкі!

— А падцяжкі?

— Божа мілый, не! Цяпер, дарэчы, вялікі дэфіцыт акторак ва ўзросце, якія натуральна выглядалі б. А ёсць жа многа фільмаў, дзе запатрабаваны вясковыя жанчыны. Таму ніякіх падцяжак, псаваць сваё амплуа не буду!

— А вам ніколі не хацелася вырвацца з амплуа сялянкі?

— Я многа іграю і другіх роляў. А што тычыцца вясковых жанчын, то гэта вельмі цёплая для мяне тэма. Колькі цікавых персанажаў сялянак ёсць! Вазьміце лёс звычайнай вясковай жанчыны ва ўзросце: там і прыколы, і філасофія, і каханне! Вось вы думаеце, мне 75 і я дзьмухаўцом стала? Абсалютна! Змагаюся з сабой, калі бачу маладых хлопцаў! Глядзіш на іх і думаеш: *“Таня, хопіць, грэх, наперажывалася з-за кахання ўжо, спыніся!” (Рагоча.)*

— Во, а кажуць, быццам у 75 ужо нічога не патрэбна!

— Глупства! Гэта такі шыкоўны ўзрост — вы нават не ўяўляеце! Пачынаеш усё разумець... Раней жа што было? Любоў, дзеці, праца. Муж, Яўген Шыпіла, стаў народным артыстам раней, чым я заслужанай, хаця ў яго не было ніякай адукацыі спецыяльнай — проста вельмі таленавіты чалавек! Класны хлопец быў! І якое ж для мяне было гора, калі ён паглядзеў на іншую жанчыну і сышоў да яе! Для мяне гэта была такая трагедыя, быццам бы свет перавярнуўся!..

Прыдуманае каханне

— У сваіх інтэрв’ю вы распавядалі пра здраду мужа, але нідзе не казалі: ці даравалі яму?

— Як бы гэта сказаць...

Ведаеце, у спектаклі “Тры Жызэлі” ёсць сітуацыя, калі ў мужа гераіні з’яўляецца палюбоўніца. І ў гераіні пытаюцца: *“Ты даравала?”.* Жызэль адказвае: *“Канешне”. “А на магілу ходзіш? “Так, быллём жа парасце...”*

Напэўна, і я даравала. І нават сябе абвінавачваю, што была *“жестокосердной”,* вельмі доўга ўва мне гэтая крыўда сядзела... Але, выбачайце, калі застаешся адна з дзецьмі, і ўсё валіцца табе на галаву...

Ён казаў: *“Таня, ну пацярпі, закахаўся”.* Якое цярпі! Альбо любіць, альбо не любіць!

— А на магілу ходзіце?

— Не паехала нават пахаваць!

— І ніколі не былі?

— Трэба з’ездзіць...

— У аднаго вядомага рэжысёра ёсць кіно пра тое, як дзве жанчыны, якія ў свой час кахалі аднаго і таго ж мужчыну, пасля яго смерці раптам сыходзяцца і пачынаюць моцна сябраваць, падтрымліваючы адна адну… Вы так змаглі б?

— Можа, яны нейкія святыя? Я так не здолела б! Мне лепш пабіць нягодніцу!..

Ведаеце, калі мінулі гады і эмоцыі суцішыліся, прыйшоў нейкі душэўны спакой. І такое адчуванне, што толькі цяпер я стала свабодная. Дзеці падраслі, ужо нават замуж павыходзілі, і я стала сама сабой. Мяне не раздзіраюць жарсці наконт таго, што нехта перастаў мяне любіць, турбот стала менш. І цяпер вельмі хораша! Не ведаю, як мужыкам, але жанчынам ніколі не трэба баяцца ўзросту. Гэта так хораша! Калі я раней за штодзёнымі клопатамі бачыла, як сонца ўзыходзіць над ракой?.. А зараз, калі глядзіш на гэтую прыгажосць, — аж слёзы ад радасці цякуць!..

— А не ціснe сэрца ад таго, што адна, як таполя сярод поля?

— Канешне, я звяртаю ўвагу на мужчын, і маладых таксама *(смяецца).* Магу нават і нафантазіраваць нешта, прыдумаць сабе каханне...

— Ведаю, што ў вас было такое каханне да Васіля Быкава. *“Я нават да дома Быкава прыходзіла, каб лішні раз на яго паглядзець”,* — казалі вы. Ён адказваў вам узаемнасцю?

— Гэта быў сапраўдны цуд! Неяк рэжысёр Міхаіл Пташук, які ставіў “Знак бяды”, запрасіў мяне са старэйшай дачкой на творчы вечар Быкава. А я згубіла білет! І Васіль Уладзіміравіч, які быў тады дэпутатам Вярхоўнага Савета, набыў мне новы. Дагэтуль памятаю, як ён бег з першага на другі паверх праз прыступку і крычаў: *“За мной!”* Было падобна, што мы разам у атаку беглі... Я так праніклася, што пачала чытаць усе яго творы. Хацела па тэкстах з ім бліжэй пазнаёміцца. А ў дзень ягонага нараджэння сядзела пад ягоным домам, спадзеючыся хоць здалёк пабачыць. І ўбачыла ўсё-ткі!

Мне было дастаткова такога кахання на адлегласці...

Памятаю, яшчэ калі хадзіла ў школу, мне ў нашай вёсцы вельмі падабаўся гарманіст Анатоль. Калі ён іграў на танцах, я, каб ніхто не бачыў, залазіла на куст бэзу і глядзела на яго... На танцы не хадзіла, бо думала: прыйду і ўсе адразу па вачах пазнаюць, што ён мне падабаецца! Назірала, калі ён з гармонікам дзеўку адну дахаты праводзіў. Мне для шчасця гэтага было дастаткова.

Мне і дагэтуль падабаецца такое каханне. Неразздзеленае, на адлегласці, вядомае толькі мне. У ім многа шчасця, фантазіі, радасці. А калі прыбліжаешся да чалавека, то...

Хаця... З Шыпілам і прыбліжэнне было шчаслівым.

Дзе знайсці рай?

— Ён, калі не памыляюся, быў вашым другім мужам. А што з першым не сышлося?

— Першы муж быў сапраўдным прыгажуном! Разам з ім немагчыма было ехаць у грамадскім транспарце — усе на яго звярталі ўвагу! Сышла, калі ён знайшоў сабе іншую пару.

— А я думала, гэта вы яго кінулі, закахаўшыся ў Шыпілу…

—-Не! Была б яму патрэбная — не сышла б. Але я не магу цярпець здраду! І вось гэты страх, што мяне зноў могуць прамяняць на іншую...

— …не дазволіў вам трэці раз выйсці замуж? Ці проста не сустракаліся надзейныя мужчыны? Мне падаецца, у вас павінна быць столькі прыхільнікаў…

— Пра што вы гаворыце! Ніводнага не знаходзілася! А калі і падабаўся мне нехта, то не хацела глыбокіх адносін. Баюся! Дагэтуль баюся...

— Некаторыя вядомыя артысткі ў салідным узросце заводзяць раманы з маладымі хлопцамі. Як вы да гэтага ставіцеся?

— Ну і малайцы, правільна робяць! Гэта цікава, гэта жыццё...

Бывала, што і мне адрывала галаву. Але я знаходзіла сілы, каб ставіць яе на месца. Не дазволю, каб мяне яшчэ раз ад некага так збіла з ног...

— Вы неяк казалі, што вас у Аўстралію звалі замуж…

— Было. Яшчэ ў Бельгію зваў адзін беларус. Але я адмовіла. Ну што я на чужыне рабіць буду? Я тут нарадзілася, жыла і паміраць буду. Дый кахання з майго боку не было...

—- Але ж, напэўна, вам абяцалі стварыць рай?

— А раю ня будзе! Няма яго! *(Смяецца.)*

— Вы, відаць, з тых жанчын, пра якіх кажуць — моцная.

— Ой, ну якая моцная? Проста няма куды было дзявацца. І працаваць трэба было, і дачок на ногі падымаць...

Якая моц, што вы!.. Трэба было выжыць, вось і ўсё. Я варыла варэнні з усяго, што можна было знайсці! Усё перакручвалася і перапрацоўвалася, каб было што з’есці. Сёння дзеўкі выраслі, грошы ёсць, але я дагэтуль усё вырошчваю на гародзе. Пасля ўсё сушыцца, варыцца, квасіцца, кансервуецца і ў падвал ставіцца. Застаўся страх, што дзяцей трэба карміць, а будзе няма чым...

Слёзы народнай

— Вы кажаце, што грошы ёсць, а вашы калегі скардзяцца на сціплыя заробкі ў тэатрах.

— Складана тым, хто працуе толькі на тэатр. Але сёння ёсць мажлівасць падпрацаваць у кіно, і многія нашы акторы гэтым карыстаюцца.

— Вы з лёгкасцю пагаджаецеся на ролі ў серыялах?

— А што, чакаць, калі будуць Шэкспіра і Дастаеўскага здымаць? Здымкі — гэта грошы. І, між іншым, шмат рэжысёраў, нават серыяльных, вельмі добра працуюць з артыстамі.

— Вам падабаецца, што цяпер робяць з РТБД мастацкі кіраўнік Аляксандр Гарцуеў і дырэктар Ігар Сігаў?

— Хлопцы стараюцца. Праўда, я не вельмі ў гэтым задзейнічана...

Многія спектаклі спісалі. Я, напрыклад, вельмі шкадую, што “Каласы пад сярпом тваім” не іграем — гэты спектакль заўсёды добра глядзелі, і ён быў

яшчэ не адыграны. Але, ведаеце, я проста гляджу на гэта мудра: бывае перыяд, калі моладзі трэба даць дарогу, і збоку ўважліва паглядзець і зразумець, што яны будуюць... Часта бывае, што людзі крычаць “*Гэта дрэнна!”* толькі таму, што самі ў гэтым не задзейнічаны...

— А было нейкае хваляванне, калі змяніўся мастацкі кіраўнік?

— Такія перамены заўсёды прыносяць хваляванні. І мяне яны не абмінулі.

— Няўжо думалі, што папросяць з тэатра?!

— Калі гэта здарыцца, то нават і не буду ведаць, як жыць...

Ведаеце, толькі цяпер для мяне нешта праясняецца ў прафесіі... Здаецца, пачынаю разумець, як і што трэба рабіць... Складаная прафесія, адным словам.

— І не карупцыйная.

— Так, акцёрам хабар няма за што насіць. І нічога ж не скрадзеш! Рэпліку ж не возьмеш з сабой дадому!

— А рэквізіт?

— Не, гэта не акцёры. Акцёры — святыя людзі! Ім галоўнае — каб пляскалі ў далоні! *(Рагоча.)*

Дарэчы, яшчэ акцёрская прафесія наталяе. Вось гэтае выдуманае, віртуальнае чужое жыццё, якое ўвасабляеш на сцэне, замяняе нават самыя моцныя пачуцці! Ты нібы над жыццём, над зямлёй, калі стаіш на тэатральным памосце. І нават калі праблемы нейкія — ты любой роллю выкажаш свой боль. І лягчэй становіцца. Калі сыграў добра, усе праблемы як рукой здымае!

— А як вы разумееце, што сыгралі добра? Калі зала шалёна пляскае ў далоні альбо калі кветкі кошыкамі нясуць?

— У “Трох Жызэлях” ёсць момант, калі я кажу: *“Лямпачка мая згарэла...”*

(*Змахвае слёзы і хвіліну маўчыць...)* На сцэне я не плачу... Прабачце...

“Лямпачка мая згарэла, трэба новую ўкруціць...” І цішыня ў зале — аж звініць!

— Я сама двойчы была на “Жызэлях” і кожны раз дзівілася, што амаль усе ў зале рыдаюць. Прычым шморгаюць насамі не толькі жанчыны ва ўзросце, але і зусім маладыя дзяўчаты і нават хлопцы! Можаце патлумачыць, з-за чаго гэтыя слёзы? Тым больш што ў тэатры ёсць і больш моцныя спектаклі…

— Там лёс гераіні такі... Думаю, кожная жанчына ў гэтым спектаклі знаходзіць нешта блізкае...

Я перад тым, як ісці на фінальную сцэну, дзе ўся зала шчыра плача, сабе за кулісамі ціха кажу: *“Як добра! Ідзе летні дождж. Цеплыня такая... І вясёлка. І такая цішыня, такі спакой, так хораша...”* І вось так спакойна і хораша, на маю думку, на душы маёй гераіні. Я выходжу на сцэну з адчуваннем шчасця і святлом у душы, з дараваннем і прыняццем таго, што адбылося. Абсалютна без усякага драматызму! І менавіта гэта перакульвае. Усе плачуць, устаюць, і... апладысменты. А я думаю: *“Усё недарэмна было ў жыцці...”* І цешаць мяне не апладысменты, а хвіліна яднання з такой колькасцю людзей. І пасля гэтага, верыце, мне не патрэбна, каб нехта сёння браў мяне за руку, а заўтра я за ім неслася з крыкам: *“Ты куда, Одиссей, от жены, от детей?!”*

Але калі-небудзь сэрца прыціскае, асабліва калі глядзіш, як двое ідуць, і бачна, што паміж імі пачуцці...

— Асабліва ўвесну такое здараецца…

— Так...

Ой, нейкая бабская размова ў нас атрымліваецца!..

— Таццяна Рыгораўна, а вы ў тэатры, калі не на сцэне, а ў глядзельнай зале, плачаце?

— А то!

А яшчэ гляджу спектаклі ў нашым тэатры і так зайздрошчу артыстам! Думаю: якія малайцы, як іграюць! Радуюся за іх і думаю: *“Я так не змагла б...”*

— Вы два гады таму атрымалі званне народнай артысткі. Ганарыцеся?

— Канешне, было прыемна. Але мне ад звання галаву не знесла. Канешне, гэта нейкае прызнанне заслуг, а добрыя словы — яны заўсёды прыемныя. Як кажуць, медныя трубы для мяне не гора.

Аднак калі рэпеціруеш, то не мае значэння, народны ты ці не. Могуць і накрычаць — статус тут не бароніць! *(Смяецца.)* Адзін раз, дарэчы, добра так раўла — гадзіны дзве без перапынку! Галасіла! І ўжо ў статусе народнай. Не хачу казаць, з-за чаго, але было такое. Таму гэты статус недатыкальнасці не дае. Аднак рэжысёр — гэта святое, ён цябе можа і ў хвост і ў грыву! Лічу, рэжысёра трэба любіць заўсёды. Таму — з кім працую, таго і люблю.

— У вас здараліся раманы з рэжысёрамі?

— У Віктара Турава была закаханая. І ён заўжды да мяне добра ставіўся...

Нават у маленькіх серыялах я паспяваю на некалькі дзён закахацца ў рэжысёра. А як жа!

Я вам так скажу: калі чалавек саспеў да моцнага пачуцця, яно з’явіцца. Але толькі ў самога жар унутры павінен быць! А калі няма, дык другі чалавек не запаліць у табе гэтае каханне...

Хаця ёсць жанчыны, якія любяць, каб перад імі на каленях стаялі... Але, калі ты кахаеш, навошта на калені ставіць, навошта чалавека так мучыць? *(Смяецца.)*

Філасофія жыцця

— Актрыса Коласаўскага тэатра Святлана Акружная пэўны час была “сенатарам”. Вы ніколі не хацелі пайсці ў дэпутаты?

— Я начальнікам не люблю быць, у мяне другая прафесія.

— А ўвогуле, сацыяльна-палітычнымі пытаннямі цікавіцеся? Вось, напрыклад, усіх кошты хвалююць…

— Я не ведаю, колькі што каштуе. Проста прымаю як даннасць (*смяецца).*

— Вы амаль усё жыццё размаўляеце па-беларуску…

— Думаю, я не псую мову. І сама часам скажу ў маршрутцы і думаю, як прыгожа гучыць (*гаворыць ціхім пяшчотным голасам):* “*Будзьце ласкавы, спыніцеся на прыпынку “Плошча Незалежнасці”!”*

І сама заслухваюся, калі нехта прыгожа размаўляе на мове. Вось я ў трамваі езджу кожны дзень, чую многа маладых людзей, якія па-беларуску размаўляюць без усялякай напругі. Бачна, што яны і думаюць па-беларуску. І гэта так хораша! Мне падаецца, беларуская мова — элітная.

— А калі вы пераключыліся з рускай?

— Калі пачала працаваць у Коласаўскім тэатры. Там былі шыкоўныя акторы, і тэатр са сваімі традыцыямі... У той атмасферы проста немагчыма было застацца рускамоўнай.

— Гадоў пяць таму вы збіраліся запісаць дыск фальклорных песень — многія ведаюць, што вы вельмі добра спяваеце. Чаму не адбылося?

— Натхненне ёсць, і песні ёсць, і голас яшчэ гучыць, але... Не ведаю, з якога канца ўсё гэта пачынаць. Каб хто дапамог — з задавальненнем адгукнулася б.

— Вы маеце медыцынскую адукацыю. І калі б не кінулі медінстытут, то цяпер у вас было б зусім іншае жыццё…

— Не прывядзі Гасподзь!

— Яшчэ самі ставіце сабе дыягназы ці ўсё ж звяртаецеся да лекараў?

— Не, поўнасцю давяраю спецыялістам...

Калі выпускаецца спектакль, жывёш і думаеш: толькі б не захварэць! Акцёры лечацца, калі вольныя, а не тады, калі хварэюць. На спектаклі, здараецца, і з тэмпературай прыязджаюць, і з болем у сэрцы. Калі што — “хуткая” пасля спектакля забярэ. Колькі разоў такое бывала!..

— Чаго вам сёння не хапае для шчасця і поўнай гармоніі? Пачынаючы ад роляў і сканчваючы простымі побытавымі рэчамі…

— Канешне, хацелася б такой унутранай раўнавагі. Няёмка гаварыць такім тэкстам, але... У чалавечым свеце, у свеце людзей, здаецца, я ўжо многае пабачыла. Не кажу, што ўсё ведаю, але такога здзіўлення і адкрыццяў вялікіх няма. І наўрад ці будуць.

Як бы гэта мякчэй сказаць... Яшчэ менавіта ў гэтым свеце можна адчыніць дзверы ў Божы свет, каб цябе там прынялі... Але столькі выграбаць трэба з сябе, што нават думаеш: адкуль столькі нарасло таго, што цяпер трэба чысціць? *(Плача. Некалькі хвілін маўчыць.)*

І тут працы — непачаты край! Але гэта работа, думаю, у рэшце рэшт прынясе радасць. І тады з’явяцца гармонія і раўнавага. І свет будзе здавацца іншым...

(*Змахвае слёзы.)* Здавалася б, гэта простыя рэчы. Не разгневацца на чалавека. Але немагчыма стрымацца іншы раз! Карацей, аўгіевы канюшні... І я думаю: калі трэба было пачынаць гэтаю чыстку? І ці паспею?..

Па шчацэ Мархель коціцца сляза, і ў гэты момант размову перапыняе званок мабільнага тэлефона. Таццяна Рыгораўна, у якой яшчэ паўхвіліны таму вочы былі на мокрым месцы, шчаслівым голасам нешта шчабеча ў слухаўку, жартуе.

— Вось вам і жыццё! — *са смехам усклікае яна, паклаўшы тэлефон.* — Толькі што тужылася, філасофію ціснула, нават сляза натуральная была, і тут раптам — хі-хі па тэлефоне! Вось і вер потым гэтым артысткам, калі яны гавораць нешта сур’ёзнае!..

Як казаў класік, усё жыццё — тэатр...

КАДРЫ

Новым главным архитектором Минска стал Николай Власюк

*В Минске сменился главный архитектор города — председателем Комитета архитектуры и градостроительства горисполкома стал **Николай Власюк.***

Как сообщает onliner.by, до этого назначения он работал заместителем директора по науке и информатике НП РУП “БелНИИПградостроительства”.

Николай Власюк окончил Брестский государственный технический университет. После аспирантуры работал архитектором в “БелНИИПградостроительства”. Кандидат архитектуры, доцент, заместитель председателя Белорусского союза архитекторов.

Предыдущий главный архитектор столицы Александр Петров руководил комитетом с ноября 2011 года, сменив на этом посту Виктора Никитина. На протяжении двух лет Петров продолжал курс на уплотнение городской застройки, пытался реформировать порядок проведения общественных обсуждений, исключив из него фактор “хочу не хочу”, предлагал запретить коммерческим застройщикам возводить в Минске панельное жилье.

ЗА НАШЫХ!

Хто едзе на Алімпіяду?

Выканкам Нацыянальнага алімпійскага камітэта Беларусі зацвердзіў папярэдні склад беларускай дэлегацыі на XXII зімовыя Алімпійскія гульні ў Сочы.

У Сочы з 6 па 23 лютага беларускія спартсмены выступяць у 7 відах спорту.

Біятлон. Дар’я Домрачава, Анастасія Дубарэзава, Надзея Скардзіна, Людміла Калінчык, Надзея Пісарава, Сяргей Новікаў, Уладзімір Аляніна, Яўген Абраменка, Уладзімір Чапелін, Юрый Лядаў. Рэзерв — Ірына Крыўко, Аляксандр Дарожка.

Фрыстайл. Ала Цупер, Марыя Шчарбіна, Ганна Гуськова, Аляксей Грышын, Дзмітрый Дашчынскі, Антон Кушнір. Рэзерв — Аляксандра Раманоўская, Вольга Капусціна, Максім Гусцік, Станіслаў Гладчанка, Дзяніс Восіпаў.

Лыжныя гонкі. Валянціна Камінская, Кацярына Рудакова, Алена Саннікава, Сяргей Далідовіч, Аляксей Іваноў, Аляксандр Лазуткін, Міхаіл Сямёнаў. Рэзерв — Юрый Астапенка, Аляксандр Воранаў.

Горныя лыжы. Марыя Шканава, Юрый Данілачкін. Рэзерв — Вячаслаў Юдзін.

Хуткасны бег на каньках. Кацярына Марозава, Ксенія Садоўская, Таццяна Міхайлава, Віталь Міхайлаў.

Шорт-трэк. Вольга Талаева, Вера Антоненка, Яўген Рыжоў, Максім Сяргееў, Аляксандр Антоненка.

Фігурнае катанне. Марыя Палякова, Павел Ігнаценка, Мікіта Бачкоў.

КРИМИНАЛ

Анну Сердечкину убил бывший муж

Так считают следователи.

Главным следственным управлением Следственного комитета завершено расследование уголовного дела по факту убийства руководителя минского клуба лучников-любителей Анны Сердечкиной.

Женщина пропала в августе 2013 года. О пропаже заявил ее бывший супруг. Как сообщает отдел информации и связи с общественностью Следственного комитета, *“в ходе проведения следственных действий и оперативно-розыскных мероприятий появились основания подозревать заявителя причастным к исчезновению женщины”.*

Подозреваемый сознался в совершении убийства своей бывшей жены и указал где спрятал останки погибшей.

Следствием был назначен комплекс различных видов экспертиз, в том числе судебно-медицинские, ряд криминалистических, комплексная психолого-психиатрическая. По результатам последней обвиняемый был признан вменяемым.

В ближайшее время дело будет слушаться в суде.

Даша ПАВЛОВСКАЯ.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
17 СТУДЗЕНЯ 2014 г.

ВСЕ ГОВОРЯТ

«Картофельная» дипломатия

Почему Керри подарил Лаврову картошку из Айдахо?

Часть совместной пресс-конференции в Париже ушла у госсекретаря Керри на объяснения, какой тайный посыл скрывался за двумя картофелинами из штата Айдахо, преподнесенными им в начале встречи российскому коллеге.

“Он сказал мне, что не собирается делать из них водку. Он их съест”, — заявил Керри.

“В Польше делают водку из картофеля. Но это в Польше, — добавил Лавров. — Мы это делали в Советском Союзе. Сейчас мы пытаемся сделать это из пшеницы”.

Сделав небольшой перерыв на обсуждение приглашения Ирана на конференцию Женева-2, Керри с Лавровым вернулись к обсуждению картофельной темы.

“Что касается картошки, я действительно хочу прояснить: тут нет никакого скрытого подтекста, — подчеркнул Керри. — Никакой метафоры, никакого символического значения. Во время рождественских каникул в ходе приятной беседы мы обсуждали Айдахо, где я как раз находился в то время. И он (Лавров) вспомнил про картофель из Айдахо — так что я решил сделать ему сюрприз, и привезти ему хорошую картошку из Айдахо”.

Лавров, ранее говоривший по-русски (на английский его переводил переводчик), в обсуждении картофеля перешел на английский и даже попытался объяснить символическое значение подарка.

“Форма этой конкретной картофелины, подаренной Джоном, позволяет заменить ею морковь в известном выражении про “морковь и палку” (в русской аналогии — кнут и пряник. — **Прим. авт.**). Так что можно найти им разное применение”, — сказал российский дипломат.

**Подготовил к печати
Антон КРАВЦЕВИЧ.**

ПРОГНОЗЫ

Экономика выруливает на взлетную полосу

В связи с благоприятным развитием конъюнктуры в промышленно развитых странах Всемирный банк скорректировал прогнозы глобального роста в сторону повышения. Переломный пункт достигнут, благодаря программам бюджетной консолидации и росту политической стабильности в индустриальных странах впервые за последние пять лет созданы условия для стабильного экономического роста, отмечается в докладе Всемирного банка, обнародованном в Вашингтоне.

Эксперты Всемирного банка полагают, что промышленно развитые государства могут теперь стать вторым мотором роста после стран с быстро развивающейся экономикой. Особенно заметный рост экономики ожидается в США. В целом же глобальный ВВП в 2014 году должен вырасти на 3,2 процента после 2,4 процента в 2013 году.

2014-й будет для экономики еврозоны и всего Европейского Союза принципиально иным, чем 2013 год. После двух лет рецессии и стагнации, вызванных долговым кризисом, который вынудил практически все государства пойти на жесткие меры бюджетной экономии, на континенте начинается подъем, хотя пока и не очень быстрый.

Согласно прогнозам Еврокомиссии, совокупный ВВП 28 стран ЕС вырастет в 2014 году на 1,4 процента, а в 18 странах еврозоны — на 1,1 процента. “Еще рано праздновать победу, однако множатся признаки того, что европейская экономика достигла поворотного пункта”, — заявил в Брюсселе комиссар по вопросам финансов Олли Рен.

Крупнейшая экономика Европы, немецкая, вошла в 2014 год в отличной форме. Важнейший показатель деловых настроений, индекс Ifo, продолжает расти, причем особенно быстро улучшаются ожидания опрошенных 7000 предприятий на ближайшие полгода. Поэтому руководитель мюнхенского института Ifo профессор Ханс-Вернер Зинн назвал полученные в декабре данные “подарком от Деда Мороза”: “Перспективы развития конъюнктуры в этом году превосходные”.

Вторым локомотивом роста в Евросоюзе станет Великобритания. В декабре британское правительство резко пересмотрело в сторону повышения свои экономические прогнозы и объявило, что в 2014 году ВВП страны может вырасти на 2,4 процента. Вскоре после этого пришли данные о более быстром, чем ожидалось, снижении безработицы до самого низкого уровня за последние четыре с половиной года.

Одна из причин этого — взятый Лондоном курс на реиндустриализацию страны. “Мы стараемся быть хорошими немцами”, — пошутил в интервью агентству dpa британский министр по делам бизнеса, инноваций и квалифицированных кадров Винсент Кэйбл, указывая на то, что в Великобритании обрабатывающая промышленность обеспечивает сейчас лишь 11 процентов ВВП, тогда как в Германии почти в два раза больше — 20 процентов. По словам министра, в одну лишь английскую автомобильную промышленность в ближайшие годы ожидаются вложения в восемь миллиардов фунтов.

Статистика фиксирует признаки улучшения ситуации и практически во всех проблемных странах. Словом, мировая экономика выруливает на взлетную полосу.

Алесь ДРАБЧУК.

КОРОТКО

ООН: половина сирийцев срочно нуждается в помощи

На Международной конференции доноров в Кувейте Генеральный секретарь ООН Пан Ги Мун заявил, что половина населения Сирии срочно нуждается в помощи. Ранее ООН запросила 6,5 млрд долларов на помощь стране в текущем году. Это самая крупная сумма в истории, которую когда-либо запрашивала ООН для помощи в кризисе.

По словам Генсека ООН, в Сирии остро нуждаются в помощи 9,3 млн человек. Считается, что примерно столько же жителей страны в результате конфликта были вынуждены покинуть свои дома.

Правительство Литвы одобрило введение евро

Правительство Литвы одобрило законопроект о введении в стране евро, сообщается в пресс-релизе Кабинета министров. Теперь закон должен быть одобрен сеймом во время весенней сессии. Министерство финансов рассчитывает, что евро будет введен в стране с 1 января 2015 года.

Сейчас в еврозону входит 18 стран-участников. Среди стран, входящих в ЕС, но пока не перешедших на евро, преобладают государства Восточной Европы, включая Польшу, Чехию, Венгрию, Румынию и Болгарию. Все они приняли обязательства со временем присоединиться к валютному союзу.

В Египте завершился референдум

За проект новой Конституции Египта проголосовали 95% пришедших на участки избирателей, сообщило египетское МВД. Явка на референдуме превысила 55%. За два дня голосования полиция арестовала 450 человек, пытавшихся помешать процессу. Исламистское движение “Братья-мусульмане” бойкотировало референдум в знак протеста против свержения президента Мохаммеда Мурси.

Американские законодатели предупредили украинские власти

Заместитель государственного секретаря США Виктория Нуланд призвала украинскую власть и участников акций протеста не прибегать к применению силы. Об этом она сказала на слушаниях в комитете по иностранным делам американского сената, которые были посвящены политическому кризису в Украине.

Во время слушаний в сенатском комитете по международным отношениям американские законодатели предупредили о возможности введения санкций, в том числе визовых ограничений, против представителей украинских властей, имеющих отношение к преследованию украинской оппозиции.

Пекин окутан смогом

Небоскребы Пекина окутаны плотной пеленой смога. Концентрация токсичных частиц в воздухе китайской столицы достигла критической отметки. Жители обращаются в больницы: тяжело дышать, людей мучает сильный кашель, сообщает “Россия 24”. Автострады и железные дороги города закрыты. Видимость — менее ста метров. Уровень загрязнения городского воздуха в 25 раз превышает нормы Всемирной организации здравоохранения.

Баку и НАТО

Обеспечение безопасности газопровода между месторождениями Каспия и Европой будет одним из важнейших направлений дальнейшего сотрудничества между НАТО и Азербайджаном. Об этом на совместной пресс-конференции в Брюсселе заявили генеральный секретарь НАТО Андерс Фог Расмуссен и президент Азербайджана Ильхам Алиев.

Другим важнейшим направлением сотрудничества стороны назвали участие Азербайджана в миротворческих операциях, что предполагает, в частности, оперативное взаимодействие вооруженных сил и реформирование азербайджанской армии, передает агентство “Интерфакс”.

Возможная беременность любовницы Олланда отодвинула на второй план политику

Актриса Жюли Гайе беременна от президента Франции. Об этом пишут европейские таблоиды. Не помогли Франсуа Олланду даже громкие заявления на пресс-конференции в Париже. Будто бы именно он разрубил сирийский узел и это под угрозой удара Франции Асад согласился на химическое разоружение.

В Китае представили золотое белье

В Китае представили женское нижнее белье, сделанное из золота. Об этом сообщает China.org.cn. Презентация комплекта состоялась в ювелирном магазине в городе Ухань, административном центре провинции Хубэй, несколько дней назад.

Над созданием комплекта работали пять специалистов в течение полугода. Стоимость лифчика и трусиков, общий вес которых составляет около трех килограммов, оценивается в пять миллионов юаней (около 827 тысяч долларов).

Суданец замерз насмерть в реке Пижме между РФ и Эстонией

Трое граждан Судана нелегально пересекли российско-эстонскую границу вплавь, после чего один из них скончался от переохлаждения, а двое других были задержаны эстонской погранслужбой.

РЭДКІ ВЫПАДАК

Пілоты пераблыталі аэрапорты

Амерыканскія пілоты авіякампаніі Soutwest Airlines пераблыталі аэрапорты, і лайнер здзейсніў пасадку ў 10 кіламетрах ад порту прызначэння. Гэта другі падобны выпадак у ЗША на працягу апошніх месяцаў, паведамляе з Вашынгтона карэспандэнт “Польскага радыё”.

У лістападзе “Боінг 747”, які накіроўваўся на базу Ваенна-паветраных сіл ЗША ў штаце Канзас, прызямліўся на паласу невялічкага аэрапорта ў 15 кіламетрах ад порта прызначэння. Тады на борце былі толькі два чалавекі.

Апошні інцыдэнт намнога больш сур’ёзны. На борце “Боінга 737”, які пераблытаў аэрапорты ў штаце Місуры, былі 124 пасажыры і 5 членаў экіпажа. Лайнер, які выконваў рэйс з Чыкага, меў намер прызямліцца ў аэрапорце, размешчаным каля гарадка Брэнсан з насельніцтвам 10 тыс. жыхароў. Замест гэтага экіпаж пасадзіў самалёт на намнога меншай і карацейшай паласе лётнага поля амаль у цэнтры гарадка. Узлётна-пасадачная паласа гэтага аэрадрома напалову меншая, чым у порце прызначэння. Пасажыры пазней расказалі журналістам, што самалёт тармазіў у экстранным рэжыме настолькі моцна, што ажно было чуваць пах паленай гумы. Пакуль невядома, як і чаму пілоты пераблыталі аэрапорты. Адпаведныя органы вядуць следства.

ЧУЛІ?

Пантыфік выставіў на аўкцыён свой «Харлей»

Пачатковы кошт матацыкла пакуль не агучваецца, аднак рынначны кошт “Харлея” ацэньваецца ад 12 тысяч да 15 тысяч еўра. Па дадзеных агенцтва Reuters, разам з матацыклам на продаж выставяць байкерскую скураную куртку Папы Рымскага.

Атрыманыя ад продажу матацыкла грошы пойдуць на дабрачыннасць. Аўкцыён пройдзе ў Парыжы, яго дата пакуль невядомая.

Матацыкл і куртку Папу Рымскаму падарыла ў чэрвені 2013 года кампанія Harley-Davidson з нагоды свайго юбілею — 110-годдзя. Як паведамлялася, пантыфіку падарылі два “Харлеі”. Праз два дні пасля атрымання падарунка Папа Францішак блаславіў байкераў, якія сабраліся ў Рыме на з’езд.

Водны шлях «Днепр—Вісла—Одэр»

Мясцовыя ўлады Польшчы, Беларусі і Украіны распрацоўваюць праект — водны шлях „Днепр—Вісла—Одэр”. Яго рэалізацыя фінансуецца з Праграмы памежнага супрацоўніцтва Польшча—Беларусь—Украіна.

Водны шлях „Е-40” злучае басейны Балтыйскага і Чорнага мораў, але зараз ён не выкарыстоўваецца з-за адсутнасці суднаходства на рацэ Буг ад Брэста да Варшавы.

Паводле меркавання ініцыятараў праекта, аднаўленне гэтага воднага шляху дазволіць памежным рэгіёнам Польшчы, Беларусі і Украіны стаць транспартнымі цэнтрамі міжнароднага значэння і зменшыць нагрузку на дарогі.

СТАРОНКІ ГІСТОРЫІ

Іван БУДНІК

За волю!

(Да падзей 1863—1864 гадоў на Гарадзеншчыне)

(Працяг. Пачатак у №3.)

Атмасфера ў Гродне напаляецца

Весткі аб падзеях 1861—1963 гг. у Варшаве хутка даходзілі да Гродна і выклікалі хвалі салідарнасці ва ўсіх слаях грамадства. У горадзе і ваколіцах распаўсюджваліся “возмутительные листки” пад назвамі “Гутарка двух соседов”, “Воззвание русским войскам в Польше”, “Мужыцкая праўда”. Найбольш бурна рэагавала вучнёўская моладзь: навучэнцы мужчынскай гімназіі ў пратэстах даходзілі да зрыву ўрокаў, незадаволенасць выказвалі аптэкарскія вучні. Настаўнік польскай мовы гімназіі Станіслаў Навакоўскі агітаваў вучняў далучацца да паўстання і накіроўвацца ў паўстанцкія атрады.

У казённых установах, сустракаючыся, чыноўнікі абмяркоўвалі падзеі, перадавалі і захоўвалі паперы рэвалюцыйнага зместу. Пра такія факты ўспамінаў на допытах касір рэвалюцыйнай арганізацыі Людамір Абрэмскі. Варшаўскія падзеі былі галоўнай тэмай абмеркавання на прыватных вечарах, сустрэчах у тракцірах і шынках, знаходзілі выражэнне ў пратэстах на бытавым узроўні. Нават да генерал-губернатара Назімава ў Вільню дайшла інфармацыя, што *“дворяне и помещики кроме траурного одеяния начали носить еще... костюмы отличительные, как-то: конфедератки, гарибальдийские шляпы, польские чемарки, жупаны серые крестьян, жупаны с поясами из лакированной кожи и другое”.*

Улады пільна адсочвалі пратэстныя паводзіны жыхароў і прымалі меры для іх падаўлення і недапушчэння. Таму 9 жніўня 1861 г. міністр унутраных спраў праінфармаваў губернатара Шпеера, што “по случаю возникших в последнее время в некоторых Западных губерниях в разных видах политических манифестаций” Его Императорским Величеством утверждено создание временных полицейских судов. Прапанавана гэтым *“судам вменить в обязанность не затрудняться излишними формальностями па сему предмету, так как доказательства одежды служат достаточным фактом обвинения”*. Прадугледжана такія суды ўтрымліваць за кошт штрафаў з асуджаных. І паліцэйскія суды запрацавалі. У горадзе да канца 1861 г. да судовай адказнасці былі прыцягнуты 15 чалавек, чатыры з іх пакараны штрафам і арыштам, а тры — штрафам.

Аднак прынятыя меры па ўспакаенні грамадства не давалі вынікаў, і генерал-губернатар 14 студзеня 1963 г. увёў у Гродзенскім, Сакольскім, Бельскім і Брэсцкім паветах ваеннае становішча, адмененае 3 месяцы таму. Калі 22 студзеня 1863 г. у Варшаве ўспыхнула паўстанне, *“в связи с появлением злоумышленных людей”* ваеннае становішча было ўведзена ва ўсёй губерні. У горадзе, на чыгуначным вакзале, у мястэчках Азёры, Каменка, Крынкі былі размешчаны вайсковыя падраздзяленні Калужскага пяхотнага палка, а ў горадзе — і артылерыйскія батарэі.

Але і гэтыя меры не папярэдзілі выбух.

Трывожную ноч правялі гродзенцы з суботы 2 сакавіка на нядзелю 3 сакавіка 1863 года. Суботнім вечарам вялікая група (ад 70 да 100 чалавек) жыхароў горада (вучнёўская моладзь, рабочыя, чыноўнікі) здзейсніла ўзброены напад на чыгуначную станцыю з мэтай захапіць цягнік і рушыць у Парэчча для далучэння да паўстанцаў. Вось як па гарачых слядах у той жа вечар гродзенскі губернатар фон Галер дакладаў тэлеграмай генерал-губернатару У.Назімаву ў Вільню:

“В 10 часов вечера сделано было сегодня нападение на Гродненскую станцию железной дороги. Мятежники, пользуясь необыкновенной темнотою ночи, при содействии начальника станции поляка Кульчицкого и с ним вместе, захватив поезд, уехали в Поречье. Ранено два чиновника... Захвачено также два... По словам одного из арестованных, мятежники, собираясь около Поречья, намерены сделать на Гродно сильное нападение”.

(Лявон Кульчыцкі паходзіў з шляхты Марыямпальскага павета Аўгустоўскай губ., служыў на чыгунцы і, уліўшыся ў паўстанцкі атрад, удзельнічаў у баях з расійскімі войскамі, памёр ад атрыманых ран летам 1863 года.)

На працягу тыдня жандарска-паліцэйскія службы грунтоўна даследавалі здарэнне, і 9 сакавіка губернатар праінфармаваў міністра ўнутраных спраў і Вільню. Гэты даклад дае і нам магчымасць прасачыць усе драматычныя перыпетыі нападу (прашу прабачыць за доўгае цытаванне):

“В 8 часов пополудни, при совершенной темноте ночи, начали собираться в находящийся вблизи станции деревянный сарай, где прежде ставились вагоны, подготовленные к бегству для участия в шайках мятежников люди разного звания. Там роздано было им оружие, состоявшее из ружей, пистолетов, кинжалов, топоров, не бывших в употреблении, и кос.

Затем они перешли к товарным крытым вагонам и платформам и заняли на них места. Когда ротный командир Калужского пехотного Его Величества короля Прусского полка штабс-капитан Макаров отдал приказание о выводе наружных часовых, то начальник станции Кульчицкий заметил еще, что рано и что можно будет сделать это перед прибытием экстренного поезда с Софийским батальоном, о чем дано будет с последней перед Гродно станции, сам вышел к вагонам и поместился на локомотиве вместе с другими участниками. Машина эта как дежурная была в готовности. Первый поданный с нее свисток заставил машиниста Винтера выйти со станции, чтобы посмотреть, кто распорядился вверенным ему локомотивом. В то самое мгновение, как [он] подошел к машине, он окружен был тремя неизвестными людьми, из коих два по обеим сторонам с винтовками, а третий, приставив пистолет ко лбу, под угрозою смерти требовали, чтобы он сел на машину и вез их туда, куда будет приказано. Не смея противиться, машинист исполнил требование, но прежде ответа крикнул своему помощнику Якимовичу: “Вагон!” Последний, как оказалось, понял значение сего сигнала, ибо, пользуясь темнотою ночи, отцепил локомотив от вагонов... Машинист, дав ход одному локомотиву, сам успел соскочить с него.

Между тем перед самым движением машины кочегар, подошедши к вагонам, заметил, что в них сидели какие-то люди, а оружие стояло около, готовились последовать примеру, дал знать о происходившем ротному командиру. Последний с патрулем выбежал к вагонам и на троекратный отклик: “Кто тут? Что за люди?” — вместо ответа просвистели мимо него две пули, и он получил удар большим железным винтом в левое плечо без вредных последствий на здоровье. Затем шайка, сделав залп из имевшегося у нее оружия, бросилась бежать, а нижние чины ответили выстрелами... Темнота ночи лишила возможности преследовать бежавших, так точно как и им возвратиться в свои квартиры...”

Познім вечарам на чыгуначную станцыю прыбыў і губернатар і распарадзіўся ўзмацніць патруляванне горада, пошук і арышт мяцежнікаў, якіх на працягу сутак схапілі каля 70 чалавек. Сярод затрыманых у спісах было 16 гімназістаў, адзін выключаны з гімназіі, адзін студэнт, пяць аптэкарскіх вучняў, 15 чыноўнікаў, восем дваран, два рабочыя чыгункі, восем сялян, мяшчане. На станцыі і вакол вакзала, па інфармацыі губернатара, знойдзена кінутая зброя (13 розных ружжаў, пяць пісталетаў), дзве касы, тры шаблі, сем сякер, адзін пуд 32 фунты пораху, 10 фунтаў свінцу, пяць фунтаў пістонаў, 10 тапаграфічных карт, папера, медыкаменты, рознае адзенне.

Следства аб падзеях 2 сакавіка ў Гродне вяла Гродзенская следчая камісія па палітычных справах пры Калужскім пяхотным палку. У ходзе разбіральніцтва выявілася, што *“мятежники были разделены на три партии и собирались одна у вагонов на станции, другая — у Бригидского моста, а третья — в деревне Каплица”*. Аб гэтым рапартаваў губернатару праз чатыры дні гродзенскі паліцмайстар і паведамляў, што да *“дела”* датычны і чыноўнік Э.Заблоцкі, які днём 2 сакавіка прагульваўся па бульвары з Самулінскім і Кульчыцкім.

Следчая камісія закончыла разбор справы 29 мая 1863 года, і ўсе матэрыялы былі накіраваны ў Вільню генерал-губернатару М.Мураўёву для прыняцця канчатковага рашэння. 17 верасня 1863 г. ён падпісаў канфірмацыю, згодна з якой 25 чалавек былі пакараны і высланы ў Сібір, 38 з-за недастатковасці доказаў пакінуты на радзіме, але ўсе ўзяты пад нагляд паліцыі, некаторыя звольнены з пасад.

(Поўны іх спіс змешчаны ў ІІІ частцы агульнага спісу ўдзельнікаў паўстання.)

Баявыя дзеянні

Праз дзесяць дзён пасля выступлення Варшавы 1 лютага 1863 г. Літоўскі правінцыяльны камітэт заклікаў да паўстання ў Беларусі і Літве. (Гл. дадатак №№1,2.) Баявыя дзеянні паўстанцаў планавалася Гродзенскім ваяводскім ваенным начальнікам Ануфрыем Духінскім пачаць у лютым 1863 г., але да гэтага не ўсе паветы падрыхтаваліся. У лютым 1863 г. на Гродзеншчыне пачалі дзейнічаць першыя паўстанцкія атрады. У канцы лютага на тэрыторыі Гродзенскага павета ў Рускай пушчы каля Берштаў і Парэчча з’яўляюцца аддзелы з атрада Людвіка Нарбута з Лідскага павета. І многія жыхары горада і павета маладога і сярэдняга ўзросту пачалі рыхтавацца да ўступлення ў яго.

Аб з’яўленні атрада Л.Нарбута недалёка ад Парэчча паведамляў гродзенскі губернатар фон Галер у Беласток камандзіру 2-й дывізіі генералу З.Манюкіну 31 сакавіка:

“Сегодня в 6 утра было дело с шайкою Нарбута около деревни Дубичи за станцией Поречье. Там действовала гвардия...”.

Але поспехаў, відаць, не мела, таму што тут жа паведамляў генерал-губернатару ў Вільню: *“Неизвестно, куда после того шайка направилась...”* Нягледзячы на бai з карнымі камандамі, атрад Л.Нарбута працягваў знаходзіцца ў Гродзенскай (Рускай) пушчы, перамяшчаючыся на поўнач павета. Да яго далучаліся ўсё новыя і новыя жыхары павета. Як прызнаваўся пазней Міхаіл Эйсмант, былы рабочы Парэцкай чыгуначнай станцыі, толькі ў ноч на 24 красавіка збеглі да паўстанцаў з Парэчча 13 чалавек. Схоплены карнікамі Восіп Высоцкі, былы наглядчык вартаўнікоў на чыгунцы ў раёне м.Парэчча, прызнаваўся следчай камісіі, што ён 29 красавіка ў 4 вярстах ад вёскі Салацце паступіў у атрад Л.Нарбута, які стаяў на хутары Анэлькі. Разам з ім пайшлі ў атрад яго брат Уладыслаў, былы наглядчык работ пры станцыі Ільцэвіч, рабочыя Восіп і Іван Клімовічы, Іван Саўка і іншыя. Пасля бою з царскімі войскамі атрад рушыў праз Нёман у Свентаянск, дзе злучыўся з атрадам Віктара Гласкі, які і ўзначаліў яго. Неўзабаве атрад накіраваўся да вёскі Кадыш, дзе ў баі з карнікамі пацярпеў паражэнне.

На пачатку сакавіка 1863 г. паўстанцкія атрады з’яўляюцца на левабярэжнай частцы Гродзеншчыны — у Сапоцкінскай зоне, пранікаючы з Царства Польскага, хаця расійскія ўлады прымалі меры для іх недапушчэння. Пра гэта паведамляў тэлеграмай губернатар фон Галер міністру ўнутраных спраў 3 сакавіка 1863 г. у С.-Пецярбург:

“По вновь полученным сведениям через лазутчиков, большие шайки мятежников собираются в Царстве Польском около Липска с намерением, как говорят, идти на Гродно. Навстречу войскам, посланным Августовским губернатором, послал... колонну по железной дороге до Поречья, а оттуда переходом в 10 верст к Ротнице для огорожения берегов Немана и препятствия к переправе. В Гродно спокойно”. У той жа дзень сваю дэпешу генерал-губернатару У.Назімаву ў Вільню ён дапоўніў інфармацыяй аб сілах воінскай каманды: *“Посланная сего числа подвижная колонна к Ротнице по железной дороге из Поречья, а оттуда переходом в 10 верст состоит из Калужского батальона, дивизиона артиллерии, эскадрона уланов и 20 казаков под командой подполковника Мантейфеля”.* Праз дзень губернатар рапартаваў у Вільню: *“...Подполковник Мантейфель сообщил, что мятежники устраивают плоты около Друзгеник для переправы. Полковник Вернер... за Неманом”.*

Мясцовыя ўлады апасаліся захопу паўстанцамі Гродна і іншых гарадоў губерні. Губернатар фон Галер з трывогай паведамляў 5 сакавіка ў Вільню, што *“партия мятежников в семи верстах от Гродно, я выступил с отрядом остановить их”*, што *“конные разъезды одной (шайки) лазутчик сам видел на 5-й версте от Гродно, за Неманом. Другая, говорят, идет по Скидельскому тракту... Намерение напасть на Гродно было с вчерашнего дня... На Скидельский тракт послан разъезд улан, а за Неман небольшой отряд”.*

Невялікія групы і атрады, аб якіх дакладваў губернатар, маглі быць з атрадаў А.Духінскага або Вавера, якія ў сакавіку перамясціліся ў Аўгустоўскую пушчу і канцэнтраваліся паміж Ліпскам і Сапоцкінам.

(Працяг на 6-й стар.)

За волю!

*(Працяг.
Пачатак на 5-й стар.)*

Сюды, у паўстанцкія атрады, збіралася навакольная шляхта, мяшчане, вучнёўская моладзь, сяляне. Сюды ад навакольных памешчыкаў падвозілася харчаванне, адзенне, іншая дапамога. Лазутчыкі інфармавалі губернатара: *"Прошлой недели Дзеконский из Бальи послал бочку водки и живого вола, а также 12 булок хлеба мятежникам. Извозчиками были Иозеф Сецко с сыном из Бальи, при них был и мятежник. Ехали на Липск, потом через лес на Ясеново. Там они... видели множество мятежников, расположенных на протяжении версты, и их оружие: ружья, косы и проч."*. Другі інфарматар дадаваў: *"...около Липска и Голынки большие скопища мятежников... Слепой Валлович* (граф, уладальнік Свяцка. — **І.Б.)** *сам ездил к ним и доставил две брички с провизиею. Помещики со всех сторон день и ночь посылают продукты"*.

Маючы такую інфармацыю, расійскае камандаванне таксама сцягвала свае войскі, каб не дапусціць аб'яднання паўстанцаў з Аўгустоўскай і Гродзенскай пушчаў. На пачатку красавіка ў раён Ліпска — Галынкі былі пасланы тры роты Лібаўскага палка, эскадрон уланаў і 10 казакаў пад камандаваннем палкоўніка Пенхяржэўскага. Але палкоўнік не быў упэўнены ў сіле сваёй каманды, тры дні заставаўся ў Конюхах і прасіў падмацавання з пяхоты і артылерыі. Адсюль ён дакладваў 4 красавіка: *"В Липск не пошли. Но говорят, что около Липска есть большие шайки, туда посылают провизию и собирается с разных сторон шляхта"*. Толькі атрымаўшы падмацаванне, воінская каманда палк. Пенхяржэўскага выступіла з Галынкі супраць паўстанцаў. Паблізу вёскі Ястржэмбка (цяпер у Польшчы) адбыўся жорсткі бой рэгулярных войскаў з паўстанцамі, якія страцілі звыш 24 чалавек забітымі і паранёнымі, 2 палоннымі і адступілі ў глыб пушчы. Адступілі, але не былі разбіты, аб чым дакладваў 14 красавіка губернатар у Вільню, што ў бок Сапоцкіна з поўначы рухаецца атрад Камінскага. Ваенны начальнік г.Сувалкі генерал Менгдэн таксама інфармаваў губернатара фон Галера аб атрадзе Камінскага і прасіў пасланць войскі.

Жорсткія баі паўстанцкіх атрадаў Духінскага і Вавера з рэгулярнымі войскамі адбываліся пазней на мяжы Гродзенскага ўезда, Царства Польскага і сучаснай Літвы. У канцэнтрацыі паўстанцкіх сіл на гэтай тэрыторыі бачыла вялікую небяспеку камандаванне Віленскай ваеннай акругі і пасылала воінскія каманды з Беластока, Сувалак, Сейнаў, Аўгустова, каб акружыць і знішчыць гэтыя атрады. 20 мая атрад Вавера знаходзіўся ў раёне вёскі Грушкі на поўдзень ад Аўгустоўскага канала, дзеючыя сумесна з ім атрады Брандта і Віктара Гласкі — на другім беразе канала ў раёне Ігоркі па абодва бакі дарогі з Копцева (суч. Капчамяйціс) у Кадыш. Прывядзём апісанне бою гэтых трох атрадаў з царскімі карнікамі па кнізе Станіслава Зеліньскага "Bitwy i potyczki powstania styczniowego", ласкава дадзенага Ю.Пажэцкім:

"Пасля паведамлення аб руху непрыяцеля (капітана Кулакова з Сейнаў з дзвюма ротамі пяхоты і гусарамі. — **І.Б.**) *Брандт і Гласка аб'ядналіся і прасунуліся да Кадыша з мэтай недапушчэння захопу мастоў каля в.Чарток на канале і пад Кадышом на Чорнай Ганчы. Тым часам сейненская калона ў ноч на 21 мая, пакінуўшы Падліпкі, рушыла на поўдзень і заняла Кадыш. Брандт і Гласка, вырашыўшы атакаваць Кулакова ў Кадышы, занялі абарону пры дарозе з Копцева да Сапоцкіна: атрад Гласкі заняў правы фланг, размясціўшы стралкоў па краі лесу; Брандт з сваімі стралкамі кантраляваў шашу з левага боку; касінеры абодвух атрадаў, пастаўленыя паміж узгоркаў, склалі цэнтр.*

Раз'езд з трох кавалерыстаў, пасланы Гласкам, атакаваў перадавую ахову маскавітаў, і зразу пачаўся бой на ўсім правым крыле, дзе маскалі кінулі гусараў, жадаючы выцесніць стралкоў Гласкі з занятых пазіцый. Двухразовую атаку аплацілі гусары стратай афіцэра і некалькіх радавых і адступілі, але адначасова ланцуг стралкоў, ударыўшы па цэнтры пазіцый паўстанцаў, прымусіў касінераў адступіць да левага крыла, адсякаючы 18 стралкоў пад камандаваннем афіцэра Іосіфа Гласкі. Асноўныя сілы атрадаў вымушаны былі адступіць да Падліпак, пакідаючы адсечаных на волю лёсу. Невялікая жменька іх пасля гадзіннага бою здолела прабіцца да прыбываючага на дапамогу Вавера, пакінуўшы на полі бою 7 забітых: Гласку, Пронашку, Буткевіча, Верпахоўскага і 3 іншых; агульныя страты Брандта і В.Гласкі склалі 14 забітых і таксама 2 узятых у палон (Казлоўскага, напалеонаўскага салдата, і другога — невядомага па прозвішчы).

Тым часам Вавер, апавешчаны аб намерах Брандта і Гласкі перакрыць дарогу непрыяцелю, фарсіраваным маршам перайшоў канал і Чорную Ганчу і затрымаўся для адпачынку жаўнераў пасля 18-гадзіннага пераходу. Атакаваны ў 7 гадзін раніцы ротай пяхоты і атрадам казакаў, ён пасля кароткай сутычкі прымусіў іх адступіць да Кадыша, падтрымліваючы адыходзячых на левае крыло Брандта і Гласку, якія змагаюцца з маскалямі, і такім спосабам вызваляючы іх ад праследу, а потым рушыў на Кодзі".

І да сёння ў лесе каля вёскі Кадыш захоўваюцца магілы загінуўшых у тых баях паўстанцаў, імёны якіх засталіся невядомымі.

У сярэдзіне красавіка пачаў дзейнічаць паўстанцкі атрад у паўднёва-усходняй і ўсходняй частках павета, на чале якога стаяў Аляксандр Лянкевіч (псеўданім Ландэр, Ляндэр). Атрад фарміраваўся з навакольнай шляхты, аднадворцаў, мяшчан, дваровых людзей з навакольных вёсак і шляхецкіх ваколіц, памешчыцкіх маёнткаў Абуховічы, Талочкі, Юравічы, Эйсманты, Надтабольскія, Шчукі, Вільянова, Задуб'е, Кашубінцы і многія іншыя. Гродзенскі земскі спраўнік рапартаваў губернатару 21 красавіка, што 19 красавіка пайшлі ў інсургенты жыхары ваколіцы Абуховічы Аляксандр Абуховіч, Іван Радзіваноўскі, Фелікс Абуховіч, Кандрат Абуховіч, а з ваколіцы Талочкі далучыліся да "мяцежніцкай шайкі" чацвёра дваран, шэсць аднадворцаў, шэсць сялян. Сярод іх быў і сын уладальніка маёнтка Талочкі Уладыслаў Канеўскі, беглы юнкер Вялікалуцкага палка, які ў атрадзе стаў ад'ютантам А.Лянкевіча. Аб дзейнасці А.Лянкевіча губернская следчая камісія дакладала генерал-губернатару Мураўёву: *"В апреле 1863 г. Ленкевич начал формировать свою шайку из всех сословий, забирая в оную людей частью силой, а более обманом, под угрозой смерти... В апреле Ленкевич был в имениях помещиков Гродненского уезда Толочки (Б.Коневского), Вельянове (Л.Валицкого). У Коневского Ленкевич говорил речь для возбуждения к восстанию: "Вся молодежь Царства Польского, Литвы и Малороссии вышла на поле брани против нашего неприятеля, который заграбил наше отечество и рубит нашу Божию матерь в костелах. Будем сражаться за отечество, веру и свободу!"*

Ішлі ў атрад добраахвотнікі, хаця пазней некаторыя з іх, трапіўшы ў палон, заяўлялі карнікам, што былі ўзяты прымусова. Аб непрымусовым знаходжанні ў паўстанцкіх атрадах сведчыць і тое, што яны маглі збегчы адтуль, але не рабілі гэтага, пакуль не былі захоплены ў палон. Як бы царскія ўлады ні гаварылі аб прымусе пры фарміраванні атрадаў, але такім шляхам на працягу трох дзён ён не вырас бы да 200 чалавек, з якімі Лянкевіч размясціўся ў лесе за Азёрамі.

Дрэнна ўзброеныя, кепска забяспечаныя прадуктамі, фуражом, транспартам, слаба арганізаваныя паўстанцы шукаюць зброю і неабходныя сродкі ў лясніцтвах, валасных управах, іншых дзяржаўных установах, у памешчыцкіх маёнтках. Першай баявой аперацыяй толькі што арганізаванага атрада А.Лянкевіча, невялікага, узброенага толькі пяццю ружжамі, быў разгром 20 красавіка лясніцтва і валасной управы ў Азёрах. Гродзенскі земскі спраўнік даносіў, што *"появились... инсургенты до 200 человек и произвели следующие беспорядки: у лесничего... сожгли казенные бумаги, забрали казенных денег 316 руб. за продажу леса, 134 руб. на построение дома и 25 руб. 30 коп. остаточных с 1862 г. и собственных 125 руб., ружьев стрелецких 55, 2 тесака, 2 ружья со штыками, 2 двуствольные ружья и 1 одноствольное, 2 пистолета, 1 револьвер, пороху 22 фунта и пуль за 25 фунтов..."*. У фальварках Вільянова і Задуб'е графа Леапольда Валіцкага мяцежнікі забралі 9 коней, 2 фургоны, *"наклав на оные съестные припасы и овес для лошадей"*. Разам с паўстанцамі пайшлі 10 чалавек дваровай прыслугі і батракоў, а з саміх Азёр з імі сышло каля 20 чалавек жыхароў мястэчка. Атрад Лянкевіча хутка папаўняўся і часова размясціўся ў цяжкадаступным месцы Гродзенскай пушчы — ва ўрочышчы "Святое балота", дзе заняўся ўмацаваннем лагера, арганізацыяй, прывядзеннем да прысягі, навучаннем, вырабам зброі. Новае папаўненне атрада прысягала ў прысутнасці яго камандзіра Аляксандра Лянкевіча. Па словах паўстанца — батрака з вёскі Талочкі Міхаіла Кучынскага, да прысягі прыводзіў вікарны свяшчэннік Азёрскага касцёла Янушэвіч адразу 60 чалавек новага папаўнення.

(Працяг будзе.)

ПАЗІЦЫЯ

Адам ГЛОБУС: «Беларусам я заўсёды быў, ёсць і буду»

— Мая Радзіма не БНР, не БССР, не СССР, не СНД, не РБ, не Палессе і не Падляшша, пагатоў — не Паўночна-Заходні край і не Крэсы ўсходнія, — *напісаў у сваім інтэрнэт-дзённіку вядомы беларускі пісьменнік і мастак* ***Адам Глобус.*** — Мая Радзіма — Беларусь. Я не бээнэравец, не бээнэфавец, не бээсэсэравец, не савецкі звышчалавек і не затурканы савок, не літвін, не крывіч, не дрыгавіч і не эсэндовец, бо я — беларус. Мяне мала цікавіць гісторыя ВКЛ, БНР, БССР, СНД і РБ, бо мяне захапляе гісторыя Беларусі. Мяне мала хвалюе культура РБ ды культура БССР, бо мяне вабіла і вабіць беларуская мова і культура Беларусі. Беларусам я не станавіўся і не рабіўся, я нарадзіўся беларусам у беларускай сям'і. Беларусам я заўсёды быў, ёсць і буду.

АМБИЦИИ

Кто получит ресторанный «Оскар»?

23 января в гостинице "Президент-Отель" подведут итоги и объявят победителей первой в Беларуси ресторанно-гастрономической премии Golden Chef.

Цель проекта Golden Chef — повышение культуры питания и пития в Беларуси, а также стимулирование к повышению качества обслуживания в заведениях общественного питания.

23 января на церемонии награждения по результатам голосования будут вручены памятные дипломы и призы победителям в номинациях: "*Ресторан года", "Шеф-повар года", "Лучшая кухня", "Лучший сервис", "Лучшее ресторанное меню"* и т.д. Церемония соберет 250 представителей кулинарной элиты столицы и регионов, владельцев и управляющих ресторанов, кафе, кондитерских, а также шеф-поваров.

"Церемония награждения Golden Chef станет своеобразным "Оскаром" в ресторанной жизни Беларуси. Волнующее событие, поскольку до торжественной церемонии никто из участников не знает о своей победе!" — отметила **Алена Высоцкая**, учредитель премии Golden Chef.

Вера ВИР.

ПАСЛЯ ПАДЗЕІ

З «Панам Тадэвушам»!

У Купалаўскім тэатры адбылася прэм'ера спектакля паводле паэмы Адама Міцкевіча ***"Пан Тадэвуш".*** *Знакаміты твор увасобіў на сцэне рэжысёр* ***Мікалай Пінігін****. У студзені шляхецкую гісторыю ў дзвюх дзеях паказвалі тры вечары запар (сёння, дарэчы, якраз апошні). Але квіткі на прэм'еру расхапілі ледзь не ў самы першы дзень, калі яны толькі трапілі ў продаж! Дый на люты іх ужо засталося няшмат...*

Перад прэм'ерай у Купалаўскім ладзілі закрыты паказ, на які была запрошана тэатральная грамадскасць, чыноўнікі і іншыя важныя асобы. Уваход — строга па імянных запрашальніках. У зале, якая пасля рэканструкцыі тэатра стала вельмі камернай, не было ніводнага вольнага месца! Публіка звісала з балконаў...

Перад Купалаўскім тэатрам у гэты вечар дзяжурыла ДАІшная машына, а ў тэатры перад дзвярыма ў твары публікі засяроджана ўглядаўся начальнік ГУУС Мінгарвыканкама **Аляксандр Барсукоў**. Як пазней высветлілася, ён сустракаў міністра ўнутраных спраў **Ігара Шуневіча** з жонкай. Між іншым, жонка ў міністра маладая, прыгожая і высокая, быццам прафесійная мадэль!

Ля Купалаўскага тэатра ёсць невялікая паркоўка, звычайна там пакідаюць свае аўто акцёры. Але ў гэты вечар некаторым з іх прыйшлося папацець, каб прыпаркавацца. Так, недзе пасля паловы сёмай гадзіны акцёр **Раман Падаляка,** які грае адну з галоўных роляў у "Пане Тадэвушы", на ўсялякі выпадак папярэдзіў вахцёра на службовым уваходзе: маўляў, калі спектакль затрымаецца з-за маёй адсутнасці, скажыце, што я не магу машыну нідзе паставіць...

Але абышлося без збояў.

У "Пане Тадэвушы" задзейнічана большая частка трупы. Пана Тадэвуша грае **Павел Харланчук,** Графа — **Раман Падаляка**, Тэлемену — **Святлана Анікей** і **Юлія Шпілеўская**, Зосю — **Марта Голубева** і **Крысціна Казак**. На закрытым паказе некаторыя не маглі адвесці вачэй ад **Юліі Шпілеўскай.** Яе прыгажосць і строі абмяркоўвалі, разбіралі па малекулах нават у чарзе ў гардэроб! Да таго ж, мяркуючы па рэпліках у зале, Юліі ўдалося трапіць у яркі вобраз сваёй гераіні. І менавіта Шпілеўская сарвала *"Брава!"* на фінальным паклоне.

А вось да асобных мужчынакцёраў у прадстаўнікоў тэатральнай грамадскасці былі прэтэнзіі. І калі **Ігар Дзянісаў** у ролі Гервазія быў беспадобны і бездакорны, то да іншых падчас узнікалі пытанні. Так, адзін вядомы рэжысёр у антракце прафесійна заўважыў, што месцамі ўвогуле не мог разабраць, што кажуць галоўныя героі: *"Такое адчуванне, што выйшлі на сцэну з асіплымі галасамі, а ў апошніх радах іх зусім не было чуваць. І глытаюць жа тэкст, бы скорагаворку!"*

Яшчэ адзін не пастаронні для тэатра чалавек, спачатку адзначыўшы вельмі трапны падбор акцёраў на ролі, заўважыў: *"На жаль, няма сапраўдных мужыкоў на сцэне — адны хлопчыкі... Няма такіх, каб немагчыма было адвесці вачэй, каб іх хацелася слухаць! А гэта ж нацыянальны тэатр!.. Сюды, на добры лад, трэба спецыяльна (!) вырошчваць артыстаў"*. І нават **Павел Харланчук** з **Раманам Падалякам** у той вечар не да канца апраўдалі надзеі вельмі патрабавальных і нават занадта прыдзірлівых гледачоў.

Некаторыя так званыя тэатральныя тузы, з вялікімі амбіцыямі яшчэ ў антракце пачалі ўслых разбіраць спектакль па костачках: маўляў, гэта трэба было не так рабіць, і гэта, а яшчэ гэта! Карацей, людзям было пра што пагаварыць!

На закрытым праглядзе ў зале, як адзначалася вышэй, прысутнічала даволі спецыфічная публіка. І яна была не вельмі шчодрай на апладысменты. Магчыма, проста не ўсе разумелі, што на сцэне гаворка ідзе не пра суседнюю Літву, а менавіта пра нашу Беларусь? Атмасфера ў зале была такой, што, здавалася, некаторыя і хацелі б запляскаць у далоні пасля некаторых вельмі моцных сцэн, але... саромеліся. Баяліся, што іх не зразумеюць. Альбо што яны самі нешта недаўцямілі.

Дарэчы, "Пан Тадэвуш" — далёка не першы пінігінскі спектакль, які не праглынеш з першага разу. Падчас толькі праз месяц можаш зразумець нейкую дэталь, бо спектакль увесь гэты час проста не выходзіць з галавы. Так было і з ягонымі "Тутэйшымі", і з тымі ж "Translations". Карацей, "Пан Тадэвуш" — гэта не прыгожае і лёгкае "Местачковае кабарэ", тут трэба думаць. І хаця б крыху ведаць беларускую гісторыю.

"Чытайце паэму Адама Міцкевіча! — усім кажа **Мікалай Пінігін**. — *Гэта класіка. І гэта* ***наша*** *гісторыя!"*

ЭКСПРЭС-АНАЛІЗ

Уладзімір АРЛОЎ: «Абавязкова пайду яшчэ раз!»

— Я, безумоўна, не тэатральны крытык, — *адразу заўважыў вядомы пісьменнік на просьбу "Народнай Волі" падзяліцца ўражаннямі пасля прэм'еры.* — Глядзець спектаклі такога кшталту мне заўсёды спачатку крыху замінае гістарычная адукацыя. Насуперак мне самому ўключаецца нейкі механізм, які дыктуе пытанні: а ці магло быць менавіта так? А ці не трэба было б для сучаснага гледача больш выразна сказаць, што Літва Адама Міцкевіча і ягоных герояў — гэта Беларусь, гэта яе сэрца, Навагрудчына. Таму, каб успрыняць пінігінскага "Пана Тадэвуша" як з'яву тэатральнага мастацтва, абавязкова схаджу на спектакль і адзін, і другі, і яшчэ трэці раз!

Калі казаць пра першыя ўражанні, то яны вельмі станоўчыя. Я разумею, што спектакль яшчэ не найграны, што будзе ўдасканальвацца, але, на маю думку, у ім выдатная сцэнаграфія, зробленая **Зіновіем Марголіным.** Вельмі дарэчы і літаграфіі Напалеона Орды, і кадры з фільма Анджэя Вайды. І бліскучы пачатак! Паэт-выгнаннік з двума валізамі, якія служаць яму і крэслам, і пісьмовым сталом...

Яшчэ, па-мойму, проста геніяльная сцэна з рэкрутамі, якая для мне стала адной з кульмінацый спектакля.

З акцёраў мае самыя гучныя апладысменты — **Генадзю Аўсяннікаву, Мікалаю Кірічэнку і Паўлу Харланчуку.**

Перад намі першы ў беларускім мастацтве зварот да "Пана Тадэвуша", які проста вырас з роднай Адаму Міцкевічу навагрудскай зямлі, з нашай гісторыі, культуры, шляхецкіх традыцый. І я цэсну руку Мікалаю Пінігіну, які адважыўся на мужны крок звярнуцца да гэтага твора. Пінігін не раз падкрэсліваў, што пастаноўка "Пана Тадэвуша" для яго перш за ўсё асветніцкі праект. Думаю, мае наступныя наведванні гэтага спектакля пераканаюць мяне ў тым, што гэта новая старонка ў той асаблівай пінігінскай анталогіі, якая была распачата яшчэ "Тутэйшымі".

Уладзімір НЯКЛЯЕЎ: «Апазіцыі глядзець абавязкова!»

— Я хрэстаматыйны твор Адама Міцкевіча ведаю амаль на памяць, — *дзеліцца сваімі думкамі наконт "Пана Тадэвуша" Уладзімір Някляеў.* — Але ў тых, хто не мае аніякага ўяўлення пра паэму, могуць быць цяжкасці з разуменнем глыбіннага сэнсу спектакля. Як я ўцяміў з размоў у перапынку, не ўсе людзі разумелі, што размова ідзе менавіта пра Беларусь. Але гэта рэчы пераадольныя.

Думаю, "Пан Тадэвуш" будзе вельмі добра ўспрымацца. У зале падчас закрытага прагляду была вельмі своеасаблівая публіка — ім было патрэбна толькі ўсё супергеніяльнае і без аніякіх недахопаў. А тым, хто не будзе думаць, праваліў Пінігін спектакль ці не праваліў, добра спрацавалі мастак з кампазітарам ці дрэнна, спектакль павінен спадабацца.

Лічу, што гэта зноў творчая ўдача Мікалая Пінігіна. Наогул, пасля "Пана Тадэвуша" я стаўлюся да Пінігіна яшчэ з большай павагай, бо ў тых умовах, у якіх сёння існуе ён сам, тэатр і Беларусь, увогуле ўзяцца за гэтую тэму і паспрабаваць яе падняць — гэта шмат чаго вартае! Перакана624ны, што гэта вельмі сур'ёзная рэжысёрская праца і хачу рэжысёру за яе падзякаваць.

Што пра недахопы, то не ведаю: ці то з акустыкай тэатра нешта сталася, ці то з артыстамі, але некаторыя тэксты на слых былі цяжкімі для ўспрымання. Відавочная рэч: спадае ўзровень тэатральнай адукацыі. Акцёры, якія прайшлі яшчэ старую школу навучання (скажам, той жа **Генадзь Аўсяннікаў**), нават у ціхіх размовах даносілі да гледача свае словы. А тых, хто вучыўся ўжо ў найноўшы час, было складана зразумець.

Не першы раз бачу: калі тэкст п'есы вершаваны, некаторыя артысты проста пачынаюць дэкламаваць вершы, а не ствараць вобразы. Я бачыў гэта і ў Маскве, і ў нас. У Купалаўскім мне кінулася ў вочы, што некаторыя акцёры былі больш заклапочаны тым, каб не забыць складаны тэкст. А гэта дрэнна...

Але ўсе недахопы, пра якія я кажу, лёгка выпраўляюцца. І адступаюць на другі план перад тым, як зроблены спектакль.

Пінігін — чалавек з глыбокім мастацкім мысленнем. Мне спадабаўся пачатак спектакля, калі Міцкевіч з'яўляецца ў вобразе помніка, — гэта сцэна трымае. Калі рэкруты, толькі-толькі пабраўшыся ў войска, адразу апускаюцца пад зямлю — гэта таксама вельмі моцная метафара. І фінал у спектаклі зроблены бліскуча. Увогуле, у "Пане Тадэвушу" шмат знаходак, якія значна перабольшваюць усе недахопы...

Дарэчы, я ў абавязковым парадку завёў бы на гэты спектакль усю нашу апазіцыю хаця б дзеля аднаго эпізоду: дзе непрымірымыя ворагі, у якіх справа даходзіць ледзь не да бойкі і крывавых разборак, адмаўляюцца ад усялякіх дзеянняў у гэтым накірунку цераз магчымасць разам паспрыяць волі і незалежнасці Айчыны. Вось гэта і ёсць грамадзянскасць! Сапраўдны, а не дэкляраваны патрыятызм!..

Марына КОКТЫШ.

КУЛУАРЫ

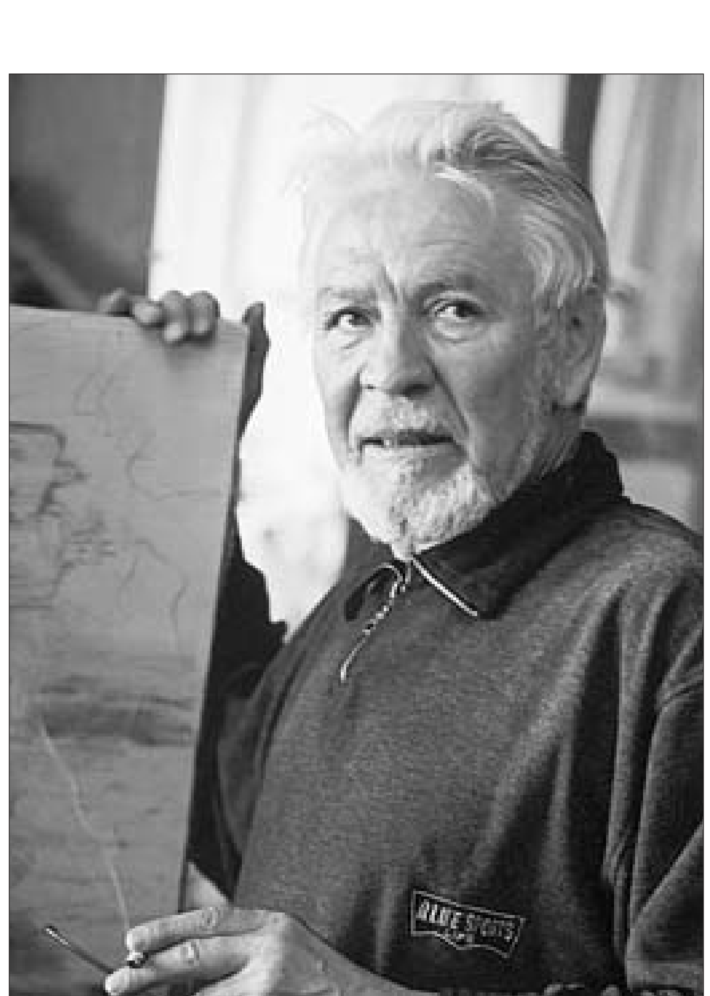
На закрытым паказе былі заўважаны рэжысёр **Аляксандр Гарцуеў,** акцёры **Ігар Сігаў і Вераніка Буслаева, дачка** знакамітага пісьменніка **Наталля Адамовіч,** паэт і палітык **Уладзімір Някляеў з жонкай Вольгай, пісьменнік Уладзімір Арлоў,** бізнесмен **Юрый Зісер** з жонкай **Юліяй Чарняўскай** (дарэчы, яны былі амаль адзіныя, хто прыйшоў з кветкамі), дырэктар Нацыянальнага мастацкага музея **Уладзімір Пракапцоў,** мастацкі кіраўнік Коласаўскага тэатра **Валерый Анісенка** і мастацкія кіраўнікі амаль усіх беларускіх тэатраў, рэжысёр **Валерый Мазынскі,** міністр культуры **Барыс Святлоў** і іншыя.

P.S. *За некалькі гадзін да першага прэм'ернага паказу "Пана Тадэвуша" стала вядома, што са спектакля папрасілі прыбраць сцягі з "Пагоняй". Яны з'яўляліся ў некалькіх сцэнах, але былі вельмі да месца. Відаць, нехта з чыноўнікаў ад культуры ад невялікага розуму вырашыў перастрахавацца — на ўсялякі выпадак...*

ЮБІЛЕЙ

Віншуем, Васіль Пятровіч!

Народнаму мастаку, лаўрэату Дзяржаўнай прэміі Беларусі, прафесару Васілю Шаранговічу споўнілася 75 гадоў.

Ён першы мастак, хто атрымаў высокае званне народнага ў суверэннай Рэспубліцы Беларусь. У Нацыянальным мастацкім музеі адкрылася выстава работ мэтра з фондаў музея. Наступная выстава — з новымі працамі — распачнецца восенню. Адбылося гашэнне маркі з аўтапартрэтам і акварэльнымі пейзажамі мастака. Былі вымаўлены пафасныя прамовы, працавалі тэлекамеры, мастаку дарылі кветкі, выказвалі пажаданні, абяцанні, запэўніванні. Увогуле, па ўсіх правілах прайшлі афіцыйныя мерапрыемствы, імпрэзы ў гонар дзеяча нацыянальнага выяўленчага мастацтва.

А ў гэты час у цішы бібліятэк стаялі галоўныя — лепшыя — сведкі таленту Васіля Пятровіча Шаранговіча — кнігі беларускіх класікаў, якія ён ілюстраваў усё жыццё. Вялікія творы Янкі Купалы, Якуба Коласа, Адама Міцкевіча, Міхася Гарэцкага — усяго каля 70 выданняў. Ён адзін з тых, хто даваў іх літаратурным героям знешняе аблічча. Можна казаць, што разам з аўтарамі рэжысіраваў іх лёс, бо знешнасць, як вядома, неаддзельная ад характару.

Васіль Пятровіч любіць беларускі народны тыпаж, глыбока адчувае яго. Ён заўсёды кажа: наш нацыянальны вобраз ад прыроды. Прырода наша не мае вострых вуглоў, стромкія берагі і пагоркі ў нас рэдкасць. А прырода і чалавек непарыўныя. Менавіта прырода стварыла вобраз беларуса — чалавека з "круглявым" характарам, а я, мастак, маўляў, толькі ўлавіў яго і захаваў на палатне.

Цяпер багата ілюстраваная кніга сыходзіць у мінулае, або, дакладней, пераходзіць у падарункавы, эксклюзіўны фармат. А разам з гэтым лісты Шаранговіча — лінагравюры, літаграфіі, акварэлі — становяцца ўнікальнымі работамі. Тым больш чакаем, калі з друку выйдзе новая кніга-альбом паэмы Якуба Коласа "Новая зямля", да якой Шаранговіч зрабіў 98 ілюстрацый.

Аднойчы серыю ілюстрацый да "Пана Тадэвуша" Адама Міцкевіча — яны якраз цяпер і выстаўлены ў Нацыянальным музеі — убачылі нашы суседзі-палякі, работнікі Варшаўскага літаратурнага музея імя А.Міцкевіча. Прапанавалі аўтару закупіць у яго ўсю серыю. Ганарар абяцаў быць салідным, еўрапейскім. Мастак не пагадзіўся, хоць багатым ніколі не быў. Але патлумачыў сваю бескарыслівасць так: "Гэта ж атрымаецца, што ў спрэчцы, беларус Міцкевіч ці паляк, я пагаджуся на другое? Не, Беларусь ад свайго пісьменніка не адмовіцца". Польшча тым не менш узнагародзіла Васіля Шаранговіча званнем заслужанага дзеяча культуры.

Гэта яго прынцып: ствараць творы мастацтва не для сябе, а для сваёй Радзімы. Работы павінны заставацца дома, таму што многія яго палотны — гэта ўжо нацыянальная гісторыя: няма больш такіх вёсак, як маленькія бедныя Качаны на Мядзельшчыне, дзе ён нарадзіўся і жыў у маленстве, няма больш такіх людзей, як яго родныя і аднавяскоўцы: земляробы, кавалі, пастухі, рамеснікі. Гэта стала ўжо гісторыяй. Мастак плануе перадаць вялікую частку сваіх работ на малую радзіму. А цяпер працуе над стварэннем серыі партрэтаў людзей, з якімі ішоў па жыцці. У яе ўвойдуць і партрэты бацькоў, творчых сяброў і знакамітых беларусаў, якія таксама былі і застаюцца яго сябрамі: Быкава, Брыля, Караткевіча...

Алена МАЛОЧКА.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 20 ЯНВАРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.20 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 00.00 "Зона Х".
09.10 "В центре внимания".
10.05 "Карнавальная ночь". Худ.фильм.
11.35 "БеларусьLIFE".
12.10, 00.50 "Мистические истории".
13.15 "Любить нельзя забыть". Худ.фильм.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25 "Три дня на побег". Худ.фильм.
17.40 "Белорусское "Времечко".
19.20 "Арена".
19.55 "Форум".
21.00 "Панорама".
21.45 "Адмиралъ". Сериал.
23.50 "Актуальное интервью".
00.35 "День спорта".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Контуры".
10.05 "Жить здорово!".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "В наше время".
12.10 "Они и мы".
13.10 "Доброго здоровьица!".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Наедине со всеми".
16.15 "Понять. Простить".
16.55 "Давай поженимся!".
18.20 "Обратный отсчет". "Рожденные революцией. Дзержинский против Пилсудского".
19.00 "Жди меня".
20.00 "Время".
21.05 "Позиция".
22.05 "15 лет на сцене". Юбилейный концерт Саши Немо.
23.35 "Мелинда и Мелинда". Худ.фильм.
01.25 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.55 "Погода на неделю".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.40 "Прямой эфир".
12.50 "Особый случай".
13.50, 16.50, 19.50, 00.30 "Новости — Беларусь".
14.30 "Старатели морских глубин. Найти затонувшие миллиарды".
15.30 "О самом главном".
17.10 "Хозяйка моей судьбы". Сериал.
18.05 "Тайны института благородных девиц". Сериал.
18.55 "Искатели".
20.40 "Шеф полиции". Сериал.
21.45 "Две зимы и три лета". Сериал.
23.35 "Тайны следствия". Сериал.
00.40 "Кто заплатил Ленину? Тайна века".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.40 "Ты не поверишь!".
09.35, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.10 "Сегодня".
11.00 "До суда".
11.55 "Суд присяжных".
13.25 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.25 "Дело врачей".
15.10 "Готовим".
15.40, 18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.25 "Прокурорская проверка".
17.40 "Говорим и показываем".
19.35 "Ментовские войны". Сериал.
23.35 "Шаман". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
08.30 "Неделя".
09.45 "Большой завтрак".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Такова судьба".
12.30 "Семейные драмы".
13.50 "Большой город".
14.25 "Звездный ринг".
15.35 "Не ври мне!".
16.20 "Наше дело".
16.50 "Следаки". Сериал.
18.30 "Великие тайны".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Телохранитель". Худ.ф.
22.10 "Смотреть всем!".
23.00 "Военная тайна".

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.30 "Тэлебарометр".
09.05, 17.55 "Одна тень на двоих". Сериал.
10.10 "Навіны надвор'я".
10.45, 23.45 "Похождения нотариуса Неглинцева". Сериал.
12.00 "Дунечка". Худ.фильм.
13.55 "Поезд вне расписания". Худ.фильм.
15.25 "Дежа вю". Худ.фильм.
17.30 "Клуб Винкс. Школа волшебниц".
19.00 "Московский дворик". Сериал.
20.55 "Реальный мир".
21.25 "КЕНО".
21.35 "Интерны". Сериал.
22.45 "Реальные пацаны". Сериал.
00.45 Хоккей. КХЛ. "Барыс" — "Динамо" (Минск).

Мир

05.00 "180 минут". Утренний информационный канал.
08.15, 18.20 "Метод Лавровой". Сериал.
10.10, 00.25 "Берем все на себя". Худ.фильм.
11.30 "Наша марка".
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости Содружества".
12.20, 03.15 "Клон". Сериал.
13.55 "Реальный мир".
15.20, 23.35 "Слово за слово".
16.10 "Суд". Сериал.
21.20 "По ту сторону волков". Сериал.
23.05 "Беларусь сегодня".
01.45 "Обручальное кольцо". Сериал.

Беларусь 5

08.05, 10.00 Футбол. Чемпионат Англии. Премьер-лига.
11.55, 13.20 Гандбол. Чемпионат Европы. Матч основного раунда.
14.50 Биатлон. Кубок мира. Антхольц. Гонка преследования. Мужчины.
15.50 Хоккей. КХЛ. "Барыс"—"Динамо" (Минск). Прямая трансляция.
18.15, 20.15 Гандбол. Чемпионат Европы. Матчи основного раунда. Прямая трансляция.
19.45 "Овертайм".
22.00 Футбол. Чемпионат Англии. Обзор тура.
22.55 Футбол. Чемпионат Англии. Премьер-лига. "Вест Бромвич"—"Эвертон". Прямая трансляция.

Беларусь 3

07.20 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 13.00, 19.10, 00.20 "Калейдаскоп".
08.10, 13.10, 00.30 "Год у гісторыі".
08.20 "Цуды прыроды".
08.55 "Майстры і чаляднікі".
09.20 "Спецыяльны рэпартаж".
09.35, 20.50 "Мегрэ". Серыял.
10.20, 21.40 "Дыя@блог".
10.50 "Смешная лэдзі". Маст.фільм.
13.20, 23.55 "Святло далёкай зоркі".
13.50, 23.15 "Генералы супраць генералаў".
14.30 "Наша спадчына".
14.40 "Аляксандр Мядзведзь".
15.15 "Людвіг ван Бетховен. Сімфонія №9".
16.20 "Наперад у мінулае".
16.50 Мультфільмы.
17.15 "Пейзажы скрозь час".
17.50 "Карані".
18.15 "Палескі пачастунак".
18.30 "Нёман".
19.20 "Падкідыш". Маст.фільм.
20.30 "Калыханка".
22.10 "Час для роздуму". Маст.ф.

Белсат

07.00, 12.15 "ПраСвет".
07.25, 13.10 "Зона "Свабоды".
08.05 "Людскія справы".
08.35, 12.40 "Два на два".
09.15, 14.35 "Дэмакратыя. Год нулявы". Дак.фільм.
10.05, 15.30 "Эксперт".
10.40 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
11.05 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
11.20, 17.50 "Кар'ера Нікодэма Дызмы". Серыял.
13.45 "Форум".
16.00, 22.10 "Стрэмкі". Маст.фільм.
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.00, 19.30 "Навіны".
19.10 "Агляд медыяў".
19.20, 20.15 "Гарачы каментарый".
19.50 "Dэвайс".
20.10 "Агляд падзей культуры".
20.35, 01.40 "Асабісты капітал".
21.00, 02.00 "Аб'ектыў".
21.25 "Размова дня".
21.45, 02.45 "Відзьмо-невідзьмо".
00.00, 02.25 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".

ВТОРНИК, 21 ЯНВАРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.25 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 00.05 "Зона Х".
09.10, 15.25 "Сердце Марии". Сериал.
10.10, 16.35 "Джамайка". Сериал.
11.05 "Без права на дубль".
12.10, 00.55 "Мистические истории".
13.05 "Адмиралъ". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
17.35 "Белорусское "Времечко".
19.20, 23.50 "Сфера интересов".
19.55 "Двойная жизнь". Сериал.
21.00 "Панорама".
21.45 "Ленинград". Сериал.
00.40 "День спорта".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "В наше время".
12.10 "Они и мы".
13.10 "Доброго здоровьица!".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Наедине со всеми".
16.15 "Понять. Простить".
16.55 "Давай поженимся!".
18.20 "Смешное и еще смешнее".
18.55 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 "Идеальный брак". Сериал.
23.05 "Нецелованная". Худ.фильм.
01.00 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Особый случай".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.40 "МУР". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 00.30 "Новости — Беларусь".
14.30 "Пропавшая субмарина. Трагедия К-129".
15.30 "О самом главном".
17.10 "Хозяйка моей судьбы". Сериал.
18.05 "Тайны института благородных девиц". Сериал.
18.55 "Кукушка". Сериал.
20.40 "Шеф полиции". Сериал.
21.45 "Две зимы и три лета". Сериал.
23.35 "Тайны следствия". Сериал.
00.40 "Специальный корреспондент".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.45, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.10 "Сегодня".
11.00 "До суда".
11.55 "Суд присяжных".
13.25 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.25 "Дело врачей".
15.15 "Дело вкуса".
15.40, 18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.25 "Прокурорская проверка".
17.35 "Говорим и показываем".
19.35 "Ментовские войны". Сериал.
23.35 "Шаман". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00 "Великие тайны".
10.00 "100 процентов".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Вовочка". Сериал.
12.05 "Семейные драмы".
13.00 "Центральный регион".
13.50 "Всегда говори "Да". Худ.фильм.
15.45 "Не ври мне!".
16.50 "Следаки". Сериал.
18.30 "Нам и не снилось".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Дракон нагрянет внезапно". Худ.фильм.
22.10 "Смотреть всем!".
23.00 "Умнее не придумаешь".
23.55 "Автопанорама".
00.15 "Меч". Сериал.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.30 "Тэлебарометр".
09.05, 17.55 "Одна тень на двоих". Сериал.
10.15 "Белорусская кухня".
10.50, 23.45 "Похождения нотариуса Неглинцева". Сериал.
12.10 "Империя песни".
12.45, 19.00 "Московский дворик". Сериал.
14.45, 21.35 "Интерны". Сериал.
15.55, 22.40 "Реальные пацаны". Сериал.
17.00 "Выше крыши".
17.30 "Клуб Винкс. Школа волшебниц".
20.55 "Реальный мир".
21.25 "КЕНО".
00.40 Баскетбол. Кубок вызова. "Цмокі-Мінск"—"Урал".

Мир

05.00 "180 минут".
08.15, 18.20 "Метод Лавровой". Сериал.
10.00, 00.20 "Это случилось в милиции". Худ.фильм.
11.30 "Сделано в СССР".
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости Содружества".
12.20, 03.20 "Клон". Сериал.
14.05 "Реальный мир". Док.фильм.
15.20, 23.30 "Слово за слово".
16.10 "Суд". Сериал.
21.20 "По ту сторону волков". Сериал.
23.05 "Союзники".
01.45 "Обручальное кольцо". Сериал.

Беларусь 5

08.05 Футбол. Чемпионат Англии. Обзор тура.
09.00 Футбол. Чемпионат Англии. Премьер-лига.
10.50 Хоккей. КХЛ. "Барыс"—"Динамо" (Минск).
12.40 "Овертайм".
13.10, 14.35 Гандбол. Чемпионат Европы. Матч основного раунда.
16.05 Биатлон. Кубок мира. Антхольц. Спринт. Мужчины.
17.40, 22.15 Гандбол. Чемпионат Европы. Прямая трансляция.
19.20 Баскетбол. Кубок вызова. "Цмокі-Мінск"—"Урал" (Россия).
20.55 "Спорт-кадр".
21.20 Биатлон. Кубок мира. Антхольц. Гонка преследования. Женщины.

Беларусь 3

07.20 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 12.00, 18.55, 00.15 "Калейдаскоп".
08.10, 12.10, 00.25 "Год у гісторыі".
08.20 "Карані".
08.55 "Свет прыроды".
09.20 "Сямейны альбом".
09.35, 20.50 "Мегрэ". Серыял.
10.25, 21.30 "Дыя@блог".
10.55 "Падкідыш". Маст.фільм.
12.20, 23.50 "Святло далёкай зоркі".
12.50, 23.10 "Генералы супраць генералаў".
13.35 Мультфільмы.
14.00 "Аляксей Саўрасаў".
14.20 "Цуды прыроды".
14.50 "Рэчавы доказ".
15.15 "Час для роздуму". Маст.фільм.
16.25 "Шастаковіч буйным планам. Партрэт".
17.25 "Зроблена!".
17.50 "Скарбніца Гродзеншчыны".
18.25 "Вочы вады. Ігар Шклярэўскі".
19.05 "Браты па крыві". Маст.фільм.
20.30 "Калыханка".
21.55 "За двума зайцамі". Маст.фільм.

Белсат

07.00, 09.20, 12.15, 14.45, 23.45, 02.05 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
08.35, 13.55 "Асабісты капітал".
08.55, 14.15, 21.00, 01.40 "Аб'ектыў".
09.40, 15.05 "Відзьмо-невідзьмо".
10.10, 15.30 "Два на два".
10.45, 16.15 "Дом". Серыял.
16.05 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
17.50 "Дэмакратыя. Год нулявы". Дак.фільм.
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.00, 19.30 "Навіны".
19.10 "Агляд медыяў".
19.20, 20.15 "Гарачы каментарый".
19.50 "Сальда".
20.10 "Агляд падзей культуры".
20.40, 01.25 "Без межаў".
21.25 "Размова дня".
21.45, 02.25 "Чорным па белым".
22.10 "Лонданцы". Серыял.
23.00 "Форум".

СРЕДА, 22 ЯНВАРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.20 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 00.00 "Зона Х".
09.10, 15.25 "Сердце Марии". Сериал.
10.10, 16.35 "Джамайка". Сериал.
11.00, 19.55 "Двойная жизнь". Сериал.
12.10, 00.50 "Мистические истории".
13.05, 21.45 "Ленинград". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
17.35 "Белорусское "Времечко".
19.20 "Специальный репортаж".
21.00 "Панорама".
23.50 "Актуальное интервью".
00.35 "День спорта".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "В наше время".
12.10 "Они и мы".
13.10 "Доброго здоровьица!".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Наедине со всеми".
16.15 "Понять. Простить".
16.55 "Давай поженимся!".
18.20 "Смешное и еще смешнее".
18.50 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 "Идеальный брак". Сериал.
23.05 "Кружево соблазна".
00.05 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Особый случай".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.40 "МУР". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 00.30 "Новости — Беларусь".
14.30 "Кто не пускает нас на Марс?".
15.30 "О самом главном".
17.10 "Хозяйка моей судьбы". Сериал.
18.05 "Тайны института благородных девиц". Сериал.
18.55 "Кукушка". Сериал.
20.40 "Шеф полиции". Сериал.
21.45 "Две зимы и три лета". Сериал.
23.35 "Тайны следствия". Сериал.
00.40 "Мы отточили им клинки. Драма военспецов".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.40, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.10 "Сегодня".
11.00 "До суда".
11.55 "Суд присяжных".
13.25 Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.25 "Дело врачей".
15.10 "Дело вкуса".
15.40, 18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.25 "Прокурорская проверка".
17.35 "Говорим и показываем".
19.35 "Ментовские войны". Сериал.
23.35 "Шаман". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00, 18.30 "Нам и не снилось".
10.05 "Автопанорама".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Вовочка". Сериал.
12.05 "Семейные драмы".
13.00 "Минск и минчане".
13.50 "Дракон нагрянет внезапно". Худ.фильм.
15.35 "Не ври мне!".
16.50 "Следаки". Сериал.
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Танго втроем". Худ.фильм.
22.10 "Смотреть всем!".
23.00 "Секретные территории".
23.55 "Добро пожаловаться".
00.15 "Меч". Сериал.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.35 "Тэлебарометр".
09.05, 17.55 "Одна тень на двоих". Сериал.
10.15 "Под грифом "Известные".
10.55, 23.45 "Похождения нотариуса Неглинцева". Сериал.
12.30, 19.00 "Московский дворик". Сериал.
14.25, 21.40 "Интерны". Сериал.
15.35, 22.45 "Реальные пацаны". Сериал.
16.40 "Репортер".
17.30 "Клуб Винкс. Школа волшебниц". Мультсериал.
20.55 "Реальный мир".
21.25 "Спортлото 5 из 36".
21.30 "КЕНО".

Мир

05.00 "180 минут".
08.15, 18.20 "Метод Лавровой". Сериал.
10.00, 00.15 "Два бойца". Худ.фильм.
11.30 "Любимые актеры".
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости Содружества".
12.20, 03.20 "Клон". Сериал.
14.05 "Реальный мир".
15.20, 23.25 "Слово за слово".
16.10 "Суд". Сериал.
21.20 "Ключи от бездны". Сериал.
23.00 "Секретные материалы".
01.45 "Обручальное кольцо". Сериал.

Беларусь 5

08.05, 11.05 Гандбол. Чемпионат Европы. Матчи основного раунда.
09.30 Баскетбол. Кубок вызова. "Цмокі-Мінск"—"Урал" (Россия).
12.30 Командные поединки по смешанным единоборствам.
12.55 Биатлон. Кубок мира. Антхольц. Спринт. Женщины.
14.20 Хоккей. КХЛ. "Аванград"—"Динамо" (Минск).
16.10 Биатлон. Кубок мира. Оберхоф. Спринт. Мужчины.
17.40, 19.55, 22.10 Гандбол. Чемпионат Европы. Матч основного раунда. Прямая трансляция.
19.25 "Спорт-кадр".
21.40 "Фактор силы".

Беларусь 3

07.20 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 12.05, 18.50, 00.30 "Калейдаскоп".
08.10, 12.15, 00.40 "Галасы з мінулага".
08.15 "Цімур і яго каманда". Маст.фільм.
09.35, 20.50 "Мегрэ". Серыял.
10.15, 21.35 "Дыя@блог".
10.45 "Браты па крыві". Маст.фільм.
12.20, 19.00, 00.45 "Год у гісторыі".
12.35, 00.05 "Святло далёкай зоркі".
13.00, 23.25 "Генералы супраць генералаў".
13.45 "Свет прыроды".
14.15 "Росчырк часу".
14.30 "Камертон".
15.00 "Дзве цвярдыні".
15.15 "За двума зайцамі". Маст.фільм.
16.25 "Карані".
16.55 "Палескі пачастунак".
17.10 "Рэчавы доказ".
17.35 "Музеум".
17.50 "Масква—Мінск. Кінатранзіт".
18.25 "Цуды прыроды".
19.15 "Севярына". Маст.фільм.
20.30 "Калыханка".
22.05 "Алеся". Маст.фільм.

Белсат

07.00, 09.20, 12.35, 14.55, 01.15, 02.40 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
08.35, 14.15 "Без межаў".
08.55, 14.30, 21.00, 02.15 "Аб'ектыў".
09.40, 15.15 "Чорным па белым".
10.05, 15.45 "Відзьмо-невідзьмо".
10.35, 16.10 "Моўнік".
10.45 "Назад у будучыню".
11.00, 16.25 "Форум".
11.45, 17.15 "Сенсацыі ХХ стагоддзя". Серыял.
18.05 "Лонданцы". Серыял.
18.50 "Калыханка для самых маленькіх".
19.00, 19.30 "Навіны".
19.10 "Агляд медыяў".
19.20, 20.15 "Гарачы каментарый".
19.50 "Сальда".
20.10 "Агляд падзей культуры".
20.30, 01.50 "Маю права".
21.25 "Размова дня".
21.45, 03.00 "Без рэтушы": "Абед". Рэпартаж.
22.05 "Парадокс". Серыял.
22.50 "Невядомая Беларусь": "Амерыканка. All included". Дак.фільм.
23.45 "Эксперт".

ЧЕТВЕРГ, 23 ЯНВАРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.20 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 00.00 "Зона Х".
09.10, 15.25 "Сердце Марии". Сериал.
10.05, 16.30 "Джамайка". Сериал.
11.05, 19.55 "Двойная жизнь". Сериал.
12.10, 00.50 "Мистические истории".
13.05 "Ленинград". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
17.35 "Белорусское "Времечко".
19.20, 23.40 "Сфера интересов".
21.00 "Панорама".
21.45 "Вольф Мессинг: видевший сквозь время". Сериал.
00.35 "День спорта".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "В наше время".
12.10 "Они и мы".
13.10 "Доброго здоровьица!".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Наедине со всеми".
16.15 "Понять. Простить".
16.55 "Давай поженимся!".
18.20 "Смешное и еще смешнее".
18.50 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 "Идеальный брак". Сериал.
23.05 "На ночь глядя".
23.55 "Две стрелы. Детектив каменного века". Худ.фильм.
01.30 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Особый случай".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.40 "МУР". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 00.30 "Новости — Беларусь".
14.30 "Космический камикадзе. Угол атаки Георгия Берегового".
15.30 "О самом главном".
17.10 "Хозяйка моей судьбы". Сериал.
18.05 "Тайны института благородных девиц". Сериал.
18.55 "Кукушка". Сериал.
20.40 "Шеф полиции". Сериал.
21.45 "Две зимы и три лета". Сериал.
23.35 "Тайны следствия". Сериал.
00.40 "Поединок".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.40, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.10 "Сегодня".
11.00 "До суда".
11.55 "Суд присяжных".
13.25 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.25 "Дело врачей".
15.10 "Дело вкуса".
15.40, 18.30 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.25 "Прокурорская проверка".
17.35 "Говорим и показываем".
19.35 "Ментовские войны". Сериал.
23.35 "Шаман". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00, 18.30 "Нам и не снилось".
10.05 "Добро пожаловаться!".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Вовочка". Сериал.
12.05 "Семейные драмы".
13.00 "Приключения дилетанта".
13.50 "Танго втроем". Худ.фильм.
15.40 "Не ври мне!".
16.50 "Следаки". Сериал.
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Пункт назначения-2". Худ.фильм.
22.00 "Репортерские истории".
23.00 "Тайны мира".
23.55 "Автопанорама".
00.15 "Меч". Сериал.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.30 "Тэлебарометр".
09.05, 17.55 "Одна тень на двоих". Сериал.
10.15 "Завтра — это мы!".
10.45, 23.45 "Похождения нотариуса Неглинцева". Худ.фильм.
12.15 "Под грифом "Известные".
12.50, 19.00 "Московский дворик". Сериал.
14.45, 21.35 "Интерны". Сериал.
15.55, 22.45 "Реальные пацаны". Сериал.
16.55 "Автобаттл".
17.30 "Клуб Винкс. Школа волшебниц".
20.55 "Реальный мир".
21.25 "КЕНО".
00.45 Хоккей. КХЛ. "Динамо" (Минск) — "Северсталь".

Мир

05.00 "180 минут".
08.15, 18.20 "Метод Лавровой". Сериал.
10.00, 00.15 "Порох". Худ.фильм.
11.30 "Диаспоры".
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости Содружества".
12.20, 03.20 "Клон". Сериал.
14.05 "Реальный мир". Док.фильм.
15.20, 23.25 "Слово за слово".
16.10 "Суд". Сериал.
21.20 "Ключи от бездны". Сериал.
23.00 "Секретные материалы".
01.50 "Обручальное кольцо". Сериал.

Беларусь 5

08.05 Биатлон. Кубок мира. Рупольдинг. Гонка преследования. Мужчины.
09.00, 10.25, 12.45 Гандбол. Чемпионат Европы.
11.50 Биатлон. Кубок мира. Рупольдинг. Гонка преследования. Женщины.
14.15 Биатлон. Кубок мира. Оберхоф. Спринт. Женщины.
15.35 Теннис. Турнир ВТА. Брисбен. 1/2 финала.
17.40 Биатлон. Кубок мира. Оберхоф. Гонка преследования. Женщины.
18.35, 21.10 "Овертайм".
18.50 Хоккей. КХЛ.
21.25 Теннис. Турнир ВТА. Брисбен. 1/2 финала. Виктория Азаренко — Елена Янкович.

Беларусь 3

07.20 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 12.00, 19.05, 00.35 "Калейдаскоп".
08.10, 12.10, 00.40 "Год у гісторыі".
08.20 "Хлапок адной далоні".
08.55 "Цуд-волаты".
09.20, 18.30 "Росчырк часу".
09.35, 20.50 "Мегрэ". Серыял.
10.20, 21.35 "Дыя@блог".
10.45 "Севярына". Серыял.
12.20, 00.05 "Святло далёкай зоркі".
12.50, 23.25 "Генералы супраць генералаў".
13.30 "Майстры і чаляднікі".
14.05 "Карані".
14.30 "Палескі пачастунак".
14.45 "Цуды прыроды".
15.15 "Алеся". Маст.фільм.
16.35 "Я кахаю цябе...".
16.50 "Імгненні музейнай цішыні".
17.10 "Свет прыроды".
17.25 "Скарбніца Гомельшчыны".
17.55 Мультфільм.
18.40 "Адлюстраванні".
19.15 "Правадыр — Белае Пяро". Маст.фільм.
20.30 "Калыханка".
22.00 "Я помню". Маст.фільм.

Белсат

07.00, 09.25, 12.35, 15.05, 01.00, 02.20 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
08.30, 14.10 "Маю права".
08.55, 14.35, 21.00, 01.55 "Аб'ектыў".
09.45, 15.25 "Без рэтушы: "Абед". Рэпартаж.
10.00 "Чорным па белым".
10.25, 15.40 "Эксперт".
11.00, 16.10 "Парадокс". Серыял.
11.45, 17.00 "Невядомая Беларусь": "Амерыканка. All included". Дак.фільм.
17.55 "Час гонару". Серыял.
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.00, 19.30 "Навіны".
19.10"Агляд медыяў".
19.20, 20.15 "Гарачы каментарый".
19.50 "Сальда".
20.10 "Агляд падзей культуры".
20.30, 01.30 "Рэпартэр".
21.25 "Размова дня".
21.45, 02.40 "Два на два".
22.15 "Cinema Komunisto". Дак.фільм.
23.10 "Фальшываманетчыкі. Вяртанне "Зграі". Серыял.

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

18—26 студзеня

БРЭСТ

Брэсцкі акадэмічны тэатр драмы
18 — "Дорогая Памела".
19 — "Двое".
22, 26 — "Барские причуды".
25 — "Преступление и наказание".
Брэсцкі абласны тэатр лялек
19 — "Волшебная лампа Аладдина".
26 — "Чебурашка".

ВІЦЕБСК

Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Якуба Коласа
18 — "Псіхааналітык для псіхааналітыка".
19 — "Жарты".
21, 22 — "Я свободен!".
24 — "Я чакаю сапраўднага мужчыну".
25 — "Ён. Яна. Акно. Нябожчык".
26 — "Сказки венского леса".
"Лялька"
19 — " Жыў-быў Заяц".
26 — "Піліпка і ведзьма".

ГОМЕЛЬ

Гомельскі гарадскі маладзёжны тэатр
18 — "На второй день...".
19 — "Сыграй это еще раз, Сэм".
23 — "Любовь, семья и третий лишний".
24 — "Геркулес... Пятый подвиг".
25 — "Любишь — не любишь".
26 — "Некомедия".
Гомельскі абласны драматычны тэатр
18, 19 — "Слишком женатый таксист".
22 — "Уладар народных дум і песень".
23 — "Школа соблазна".
24, 25 — "Палата бизнес-класса".
26 — Канцэрт **Канстанціна Нікольскага**.

ГРОДНА

Гродзенскі абласны драматычны тэатр
19 — "Кот в сапогах", "За двума зайцамі".
22 — "Камедыя пра нешчаслівага селяніна...".
23 — "3+2".
24, 25 — Зоркі тэатра Маскоўскай аперэты "Сказки венского леса".
26 — "Наш Щелкунчик", "Эти свободные бабочки".
Гродзенскі тэатр лялек
19 — "Шлях да Батлеему".
26 — "Солнышко и Снежные человечки".

МАГІЛЁЎ

Магілёўскі абласны драматычны тэатр
18 — "Пора заняться светлой стороной жизни".
19 — "Только ОН вправе меня разбудить".
22, 23 — "Последний".
24 — "Фрекен Жюли".
25 — "Свободная пара".
26 — "Клочки по закоулочкам", "Пижама для шестерых".
Магілёўскі тэатр лялек
18 — "Снежный цветок", "Двенадцать месяцев".
19 — "Снежный цветок", "Белоснежка и гномы".
23 — "Дзівосныя авантуры паноў Кубліцкага ды Заблоцкага".
25 — "Снежный цветок", "Приключения Джека Воробья".
26 — "Снежный цветок", "Морозко".

Канцэрты

МІНСК

Канцэртная зала "Мінск"
20 — "Кастинг".
21 — "Примадонны".
22 — "№13".
23 — Канцэрт **Ірыны Круг**.
24 — "Служанки", спектакль **Рамана Вікцюка**.
25 — "Вялікі смешны канцэрт".
Палац культуры МАЗа
25 — Канцэртная праграма, прысвечаная Уладзіміру Высоцкаму *"Я вам пішу..."*.
Белдзяржфілармонія
18 — Хор "Крынічка" Мінскага дзяржаўнага палаца дзяцей і моладзі.
19 — Да 100-годдзя народнага артыста БССР, кампазітара А.В.Багатырова. Дзяржаўны акадэмічны сімфанічны аркестр.
21 — "Музычная гасцёўня" **Таццяны Старчанка.**
22 — "Вандроўнік", спектакль-гімн да 70-годдзя Міхаіла Раманюка.
24 — "Шэдэўры сусветнага арганнага мастацтва", "Sacrum-Profanum: арганная музыка за чатыры стагоддзі".
25 — "Музычныя сталіцы Еўропы. Зальцбург". Ансамбль "Камерныя салісты Мінска".
26 — Харавая Сябрына "Край ясназоры".
Малая зала
18 — Абанемент №3 "Дзіцячыя гады любімых кампазітараў".
19 — Вечар рамanса "Гуляй, гітара, спявай, душа...".
20 — "Авенір-бэнд", "У джазе толькі дзядулі".
23 — Вечар нямецкай класікі.
25 — "Таццянін дзень", "Музычная гасцёўня".

ПЯТНИЦА, 24 ЯНВАРЯ

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.35 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.20, 00.05 "Зона X".
09.10, 15.25 "Сердце Марии". Сериал.
10.10, 16.25 "Джамайка". Сериал.
11.05, 19.50 "Двойная жизнь". Сериал.
12.10, 01.05 "Мистические истории".
13.10 "Вольф Мессинг: видевший сквозь время". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости р егиона".
17.15 "Без права на дубль".
18.10 "Тайны следствия".
21.00 "Панорама".
21.45 "Наши".
21.55 "Забытое". Худ.фильм.
23.40 "Журналистское расследование".
00.50 "День спорта".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "В наше время".
12.10 "Они и мы".
13.10 "Доброго здоровьица!"
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Истина где-то рядом".
15.25 "Обратный отсчет".
16.15 "Мы с вами где-то встречались". Худ.фильм.
18.20 "Жди меня". Беларусь".
18.55 "Поле чудес".
20.00 "Время".
21.05 "Вечерний Минск".
22.25 "Охотник". Худ.фильм.
00.25 "Все без ума от Мэри". Худ.фильм.
02.15 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Особый случай".
11.00, 14.00,17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.40 "МУР". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 23.35 "Новости — Беларусь".
14.20 "Дневник Сочи-2014".
14.30 "Убийцы из космоса".
15.30 "О самом главном".
16.30 "Моя планета".
17.10 "Хозяйка моей судьбы". Сериал.
18.05 "Тайны института благородных девиц". Сериал.
18.55 "Кукушка". Сериал.
20.40 "Смеяться разрешается".
21.45 "Две зимы и три лета". Худ.фильм.
23.45 "Живой звук".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.45, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
11.00 "До суда".
11.55 "Суд присяжных".
13.25 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.25 "Дело врачей".
15.10 "Дело вкуса".
15.40, 18.30 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.25 "Прокурорская проверка".
17.35 "Говорим и показываем".
19.35 "Ментовские войны". Сериал.
23.10 "Герои "Ментовских войн".
23.55 "Ошибка следствия". Худ.фильм.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00 "Нам и не снилось".
10.05 "Автопанорама".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Вовочка". Сериал.
12.05 "Семейные драмы".
13.00 "Здравствуйте, доктор!".
13.50 "Пункт назначения-2". Худ.фильм.
15.35 "Не ври мне!".
16.50 "Следаки". Сериал.
18.30 "Такова судьба".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Вампирши". Худ.фильм.
22.00, 23.00 "На том же месте в тот же час".
23.40 "Пища богов".
00.35 "Большая игра".
01.20 "Четыреста ударов". Худ.фильм.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.20 "Тэлебарометр".
09.05, 17.55 "Одна тень на двоих". Сериал.
10.15 "Тело человека".
10.50 "Цветы провинции". Худ.фильм.
12.40 "Московский дворик". Сериал.
14.40 "Интерны". Сериал.
15.45 "Реальные пацаны". Сериал.
16.50 "Империя песни".
19.00 "Двухсотлетний человек". Худ.фильм.
21.25 "КЕНО".
21.30 "Битва экстрасенсов".
22.35 "Репортер".
23.25 Comedy Woman".
00.15 "Супер Майк". Худ.фильм.

Мир

05.00 "180 минут".
08.15 "Метод Лавровой". Сериал.
10.00, 22.30 "Ленинградская симфония". Худ.фильм.
11.30 "Добро пожаловать".
12.00, 15.00, 18.00 "Новости Содружества".
12.20 "Клон". Сериал.
14.05 "Реальный мир". Док.фильм.
15.20 "Еще не вместе".
16.10 "Суд". Сериал.
18.20 "Когда зацветет багульник". Худ.фильм.
21.35 "МосГорСмех". Скетч-шоу.
00.10 "Кубок Содружества-2014". Церемония открытия.
01.45, 03.20 "Кубок Содружества-2014". Групповой этап.

Беларусь 5

08.05 Биатлон. Кубок мира. Рупольдинг. Индивидуальная гонка. Мужчины.
10.00 Хоккей. КХЛ. "Динамо" (Минск) — "Северсталь".
11.55 Биатлон. Кубок мира. Рупольдинг. Индивидуальная гонка. Женщины.
13.45 Баскетбол. Лига ВТБ.
15.25 Теннис. Турнир ВТА. Брисбен. Финал. Виктория Азаренко — Серена Уильямс.
17.30 "Фактор силы".
18.00 Хоккей. Чемпионат Беларуси. "Металлург" (Жлобин) — "Юность" (Минск). Прямая трансляция.
20.25, 22.55 Гандбол. Чемпионат Европы. 1/2 финала. Прямая трансляция.
22.05 "Европейский покерный турнир".

Беларусь 3

07.20 "Дабраранак".
07.50 "Хачу ўсё ведаць!".
08.00, 12.05, 18.10, 00.00 "Калейдаскоп".
08.10, 12.15, 00.05 "Год у гісторыі".
08.20 "Таямніца душы".
08.55 "Карані".
09.20 "Музеум".
09.35, 20.50 "Мегрэ". Серыял.
10.20, 21.35 "Сіла веры".
10.50 "Правадыр — Белае Пяро". Маст.фільм.
12.30, 23.30 "Святло далёкай зоркі".
12.55, 22.50 "Магія слова і гуку".
13.35 "Шляхамі Адама Міцкевіча".
14.05 "Пейзажы скрозь час".
14.30 "Палескі пачастунак".
14.45 "Скарбніца Магілёўшчыны".
15.15 "Я помню". Маст.фільм.
16.45 Мультфільмы.
17.15 "Масква—Мінск. Кінатранзіт".
17.40 "Цуды прыроды".
18.20 "Першы рыцар". Маст.фільм.
20.30 "Калыханка".
22.05 "VIII Міжнародны фестываль Юрыя Башмета". Канцэрт.

Белсат

07.00, 09.20, 12.35, 15.00, 23.55, 02.20 "Інфармацыйна-публіцыстычны блок".
08.30, 14.05 "Рэпартэр".
08.55, 14.35, 21.00, 01.50 "Аб'ектыў".
09.40, 15.20 "Два на два".
10.15, 15.50 "Маю права".
10.35 "Моўнік".
10.50, 16.15 "Фальшываманетчыкі. Вяртанне "Зграі". Серыял.
11.40, 17.00 "Cinema Komunisto". Дак.фільм.
17.55 "Ранча". Серыял.
18.45 "Калыханка для самых маленькіх".
19.00, 19.30 "Навіны".
19.10 "Агляд медыяў".
19.20, 20.15 "Гарачы каментарый".
19.50 "Дэвайс".
20.10 "Агляд падзей культуры".
20.30, 01.25 "ПраСвет".
21.25 "Размова дня".
21.45, 02.35 "Зоры не спяць".
22.25 "Дом". Серыял.

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

МІНСК
Тэатры

Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы
18 — "Вечар".
19 — "Чорная панна Нясвіжа".
21, 22 — "Местачковае кабарэ".
23 — "Пінская шляхта".
24 — "Людзі на балоце".
25 — "Сымон-музыка".
26 — "Паўлінка", "Офіс".

Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі
19 — Юбілейная вечарына **Таццяны Мархель**.
21 — "Ліфт".
22 — "Ціхі шэпат сыходзячых крокаў".
23 — "Бегчы з Эльсінора, альбо Гамлет навыварат".
24 — "Тры Жызэлі".
26 — "Адамавы жарты".

Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета
18 — "Хаванщина", юбілей **Васіля Кавальчука**.
19 — "Терем-теремок", "Сильфида".
21 — "Аида".
22 — "Шэдэўры оперы".
23 — "Волшебная флейта".
25 — "Кармен".
26 — "Сотворение мира", Вечар аднаактовых опер у камернай зале.

Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя М.Горкага
18 — "Бег".
19 — "Загадочный визит".
21 — "Пане Коханку".
22 — "Свадьба Кречинского".
23 — "Экзекутор".
24 — "Ниночка".
25 — "Распутник".
26 — "Идеальный муж".

Тэатр-студыя кінаакцёра
17— "...Забыть Герострата!".
18, 21 — "Анна Снегина", "Хто смяецца апошнім".
23, 24 — "Механический человек".
25, 26 — "Очень простая история".

Новы тэатр
18 — "Я буду жить".
19 — "Мудромер".
21 — "Зацюканы апостал".
22, 23 — "К нам приехал...".
24 — "Счастье мое...".
25, 26 — "Яблочный пирог".

Беларускі дзяржаўны акадэмічны музычны тэатр
18 — "Золотой цыпленок", "Летучая мышь".
19 — "Красная Шапочка. Поколение NEXT", Граф Люксембург".
21 — "Бабий бунт".
22 — "Однажды в Чикаго".
23 — "Аршин мал алан".
24 — "Обыкновенное чудо".
25 — "Айболит", "Софья Гольшанская".
26 — "Буратино.by", "Марица".

Сучасны мастацкі тэатр
18 — "Турандот".
19 — "Каникулы в Простоквашино".
24 — "Американская комедия".
25 — "Здравствуйте, я ваша тетя!".
26 — "Айболит@Бармалей", "С тобой".

Тэатр юнага гледача
19 — "Прыгоды Бібігона".
22 — "Міхалава зямля".
23 — "Аднакласнікі".
24 — "Шытая лялька Рэгедзі Эн".
25 — "Вясёлы Роджар".
26 — "Царэўна Жабка".

Беларускі дзяржаўны тэатр лялек
18 — "Кот в сапогах".
19 — "Веселый цирк".
21 — "Чароўныя падарункі".
22 — "Марынка-крапіўніца".
23 — "Чаму старэюць людзі?..".
24 — "Шелк".
25 — "Красная Шапочка".
26 — "Мойдодыр".

Беларускі дзяржаўны маладзёжны тэатр
21 — "Любовь студента".
22 — "Тойбеле и ее демон".
23 — "Квадратура круга".
24 — "Любовь втроем".
25 — "Карьера Челестино".

Беларускі паэтычны тэатр аднаго акцёра "Зьніч"
20 — "Пра ката Сафрона і пеўніка Андрона", "Не праклінай, што я люблю ".
23 — "Ярык і Дракон", "Мне сняцца сны аб Беларусі".

Маладзёжны тэатр эстрады
18 — "Класіка рока".
21 — "Особенности национального отдыха".
23 — "Всем стоять — всем сидеть".
25 — "Азбука рока".

Драматычны тэатр Беларускай арміі
24, 25 — "Собака на сене".

СУББОТА, 25 ЯНВАРЯ

Беларусь 1

06.55 "Існасць".
07.20 "Цирк". Худ.фильм.
09.00, 12.00, 15.00, 19.00 "Новости".
09.10 "Земельный вопрос".
09.35, 23.45 "СашаТаня". Сериал.
11.30 "Тайны следствия".
12.10 "Клуб редакторов".
12.55 "Здоровье".
13.40 "Журналистское расследование".
14.15 "Вокруг планеты".
15.15 "Новости региона".
15.30 "Без права на дубль".
16.45 "Доверяй и проверяй".
17.15 "Наши".
17.25 "Дорогая, я увеличил ребенка". Худ.фильм.
19.10 "Костер на снегу". Худ.фильм.
21.00 "Панорама".
21.40 "Ворон". Худ.фильм.
23.35 "День спорта".

ОНТ

07.00 "Субботнее утро".
08.00, 09.00, 16.00, 20.30 "Наши новости".
09.05 "Смешарики. Новые приключения".
09.20 "Здоровье".
10.20 "Смак".
11.00 "Идеальный ремонт".
11.55 "Умницы и умники".
12.40 "Вертикаль". Худ.фильм.
14.10 "Минута славы. Дорога на Олимп". Финал.
16.15, 21.00 "Новости спорта".
16.20 "Маленькие трагедии. Каменный гость". Худ.фильм.
17.35 "Я пою!".
21.05 "Своя колея".
23.00 "Где-то". Худ.фильм.
00.50 "Мир Кормана". Худ.фильм.

РТР-Беларусь

07.00 "Гувернантка". Худ.фильм.
08.40 "Преступная страсть". Худ.ф.
10.20 "Утренняя почта".
11.00, 14.00, 20.00 "Вести".
11.10 "Субботник".
11.50 "Планета собак".
12.25 Мультфильм.
12.35 "Где вы, рыцари?". Худ.ф.
14.15 "Честный детектив".
14.50 "Хулио Иглесиас. Жизнь продолжается".
15.50 "Городок".
16.50 "Субботний вечер".
19.00 "Картина мира".
19.55 "Погода на неделю".
20.45 "Незабудки". Худ.фильм.
00.10 "КВН. Лучшее".

НТВ-Беларусь

06.30 "Агент особого назначения". Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 19.00 "Сегодня".
08.20 "Смотр".
08.50 "Спасатели".
09.25 "Дело вкуса".
10.20 "Главная дорога".
10.50 "Кулинарный поединок".
11.55 "Квартирный вопрос".
13.20 "Ржавчина". Сериал.
15.05 "ДНК".
16.20 "Следствие вели...".
17.10 "Очная ставка".
18.05 "И снова здравствуйте!".
18.25 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
19.00 "Центральное телевидение".
19.55 "Новые русские сенсации".
20.55 "Ты не поверишь!"
22.00 "Волчий остров". Худ.ф.
23.45 "Ветер северный". Худ.ф.

СТВ

06.30 "Четыре танкиста и собака". Сериал.
08.00 "Анфас".
08.15 "Вампирши". Худ.фильм.
10.00 "Другая страна".
10.40 "Секретные территории".
11.30 "Минск и минчане".
12.05 "Приключения дилетанта".
12.40 "Два капитана". Худ.фильм.
14.30 "Военная тайна".
16.30, **19.30** "24 часа".
16.45 "Наше дело".
17.00 "Большой город".
17.40 "Странное дело".
18.30 "Умнее не придумаешь".
20.00 "СТВ-спорт".
20.10 "Механик". Худ.фильм.
22.00 "Звездный ринг".
23.15 "Сколько ты стоишь?". Худ.фильм.
00.55 "Смотреть всем!".

Беларусь 2

07.35 "Как Иванушка-дурачок за чудом ходил". Худ.фильм.
09.05 "Клуб Винкс. Школа волшебниц". Мультсериал.
09.55, 21.10 "Тэлебарометр".
10.00 "Белорусская кухня".
10.35 "Двухсотлетний человек". Худ.фильм.
13.05 "Битва экстрасенсов".
14.10 "Выше крыши".
14.45 "Я люблю проблемы". Худ.фильм.
17.05, 22.50 "Такси". Сериал.
18.05 "Империя песни".
19.10 "Ваше лото".
19.55 "Пятерочка".
20.05 "СуперИнтуиция. Любовь".
21.05 "КЕНО".
21.15 "Энциклопедия разводов". Худ.фильм.
23.35 "Хоккей для всех".
00.20 Хоккей. КХЛ. "Динамо" (Минск) — "Атлант".

Мир

05.00 "По секрету всему свету". Худ.фильм.
07.10 Мультфильмы.
07.50 "Миллион вопросов о природе".
08.15 "Экспериментаторы".
08.30 "Мечтай! Действуй! Будь!".
09.00, 15.00 "Новости Содружества".
09.10 "Любимые актеры".
09.35 "Зимний вечер в Гаграх". Худ.фильм.
11.15 "Когда зацветет багульник". Худ.фильм.
14.35, 22.15 "МосГорСмех".
15.10 "Амазонки". Сериал.
19.35 "Новости Содружества. Культура".
20.15 "Юленька". Худ.фильм.
23.00, 00.35 "Кубок Содружества-2014". Групповой этап.
02.10 "Сердце мое — Астана". Худ.фильм.
04.10 "С миру по нитке".

Беларусь 5

08.05, 16.20 "Фактор силы".
08.35 Гандбол. Чемпионат Европы. Матч за 5-е место.
10.05, 11.35 Гандбол. Чемпионат Европы. 1/2 финала.
13.05 Хоккей. Чемпионат Беларуси. "Металлург" (Жлобин) — "Юность" (Минск).
15.00 Биатлон. Кубок мира. Рупольдинг. Эстафета. Мужчины.
16.55 Хоккей. КХЛ. "Динамо" (Минск) — "Атлант". Прямая трансляция.
19.15 Командные поединки по смешанным единоборствам.
19.45 Биатлон. Кубок мира. Рупольдинг. Эстафета. Женщины.
21.05 "Европейский покерный тур".
22.00 Футбол. Чемпионат Англии. Премьер-лига. "Челси"—"Манчестер Юнайтед".

Беларусь 3

08.00, 11.50, 16.50, 19.15, 00.25 "Калейдаскоп".
08.10 "Абіцель душы".
08.35 "Кожны мае права быць розным".
09.05 "Прыгоды Пятрова і Васечкіна, звычайныя і неверагодныя". Маст.фільм.
11.25 "Наперад у мінулае".
12.00 "Вандроўкі пана Кандратовіча".
12.15 "Балада пра Свіцязь".
12.40 "Гэты дзіўны свет. Чэслаў Немэн".
13.15 "Слуцкія паясы".
13.50 "Купала і Колас. Два яблыкі на адной галінцы".
14.15 "Карані".
14.45 "Полацк".
15.00 "Драўляны народ".
15.30 "Лёс. Сяргей Лазніца".
16.00 "VIII Міжнародны фестываль Юрыя Башмета". Канцэрт.
16.55 "Капітан Нэма". Серыял.
20.30 "Калыханка".
20.50 "Бацька-гаспадар". Маст.фільм.
22.40 "Давід Ойстрах, народны артыст?".
00.00 "АРТиШОК".

Белсат

07.00, 09.20 Інфармацыйна-публіцыстычны блок.
08.30, 18.15 "ПраСвет".
08.55, 21.00, 01.25 "Аб'ектыў".
09.45 "Зоры не спяць".
10.20 "Казкі для дзетак".
10.45 "Чарцюк з сёмага класа". Серыял.
11.35 "Два на два".
12.05 "Асабісты капітал".
12.25 "Відзьмо-невідзьмо".
12.55 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
13.05 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
13.35 "МакраФон". "Белая яблыня грому". Канцэрт гурта "Крамбамбуля".
14.00 "Лонданцы". Серыял.
14.50 "Cinema Komunisto". Дак.фільм.
15.40 "Час гонару". Серыял.
16.30 "Дом". Серыял.
18.00 "Апантаныя". Дак.цыкл.
18.40 "Калыханка для самых маленькіх".
18.55 "Моўнік".
19.05 "Назад у будучыню".
19.20 "Кар'ера Нікодэма Дызмы". Серыял.
20.25 "Зона "Свабоды".
21.15 "Невядомая Беларусь". "Як пошуг маланкі". Рэпартаж.
21.50 "Бубачкі". Маст.фільм.
23.25 "Дзень шахцёра". Дак.фільм.

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 26 ЯНВАРЯ

Беларусь 1

07.25 "Афоня". Худ.фильм.
09.00, 12.00, 15.00 "Новости".
09.10 "Арсенал".
09.35, 00.05 "СашаТаня". Сериал.
11.35 "БеларусьLIFE".
12.10 "Новости. Центральный регион".
12.35 "Зона X".
13.10 "Коробка передач".
13.45 "XXL WOMAN TV".
14.25 "Врачебные тайны".
15.15 "Твой город".
15.30 "Terra incognita. Беларусь неизвестная".
16.00 "Звездная жизнь".
17.05 "Доверяй и проверяй".
17.35 "Любовный переплет". Худ.фильм.
19.10 "Костер на снегу". Худ.фильм.
21.00 "В центре внимания".
21.55 "Незнакомка". Худ.фильм.

ОНТ

07.00 "Воскресное утро".
08.00, 09.00, 16.00 "Наши новости".
09.05 "Воскресная проповедь".
09.20 "Смешарики. ПИН-код".
09.35 "Непутевые заметки".
09.55 "Пока все дома".
10.45 "Фазенда".
11.20 "Свадебный переполох".
12.10 "Волга-Волга". Худ.фильм.
14.10 "Верные друзья". Худ.фильм.
16.15 "Новости спорта".
16.20 "Мосфильм: рождение легенды".
17.20 "Рассмеши комика".
18.20 "Новый год".
20.00 "Контуры".
21.05 "Дыхание планеты".
21.40 "Кубок профессионалов".
00.00 "О любви". Худ.фильм.

РТР-Беларусь

07.00 "Незабудки". Худ.фильм.
10.10 "Сам себе режиссер".
11.00, 14.00, 20.00 "Вести".
11.15 "Смехопанорама".
11.45 "В мире животных".
12.20 "ХА!". Маленькие комедии.
12.40 "Вальс". Худ.фильм.
14.15 "Комната смеха".
14.50 "Майский дождь". Худ.ф.
16.35 "Букет". Худ.фильм.
18.25 "Смеяться разрешается".
21.25 "Под прицелом любви". Худ.фильм.
23.40 "Воскресный вечер".

НТВ-Беларусь

06.25 "Агент особого назначения". Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 19.00 "Сегодня".
08.20 "Медицинские тайны".
08.50 "Их нравы".
09.25 "Едим дома!".
10.20 "Дачный ответ".
11.25 "Поедем, поедим!".
11.55 "Чудо техники".
12.30 "Первая передача".
13.20 "Ржавчина". Сериал.
15.05 "Лучший город Земли".
16.20 "Следствие вели...".
17.10 "Очная ставка".
18.05 "И снова здравствуйте!".
18.25 "Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю".
19.50 "Мститель". Сериал.
23.20 "Исповедь".
00.20 "Школа злословия".

СТВ

06.15 "Четыре танкиста и собака". Сериал.
08.15 "Механик". Худ.фильм.
10.00, 17.50 "Автопанорама".
10.30 "Тайны мира".
11.30 "Большой завтрак".
12.10 "Здравствуйте, доктор!".
12.45 "Елки-палки". Худ.фильм.
14.25 "Территория заблуждений".
16.00 "Центральный регион".
16.30 "24 часа".
16.50 "Человек-неформат, или 6:5 в пользу Задорнова".
18.20 "На том же месте в тот же час".
19.30 "Неделя".
20.40 "Прошлой ночью в Нью-Йорке". Худ.фильм.
22.25 "Профессиональный бокс".
23.40 "С широко закрытыми глазами". Худ.фильм.

Продам щенков немецкой овчарки.
Тел: 8(033) 686-50-39.

Беларусь 2

07.30 "На златом крыльце сидели". Худ.фильм.
08.40 "Клуб Винкс. Школа волшебниц". Мультсериал.
09.35 "Тэлебарометр".
09.40 "Завтра — это мы".
10.05 "Энциклопедия разводов". Худ.фильм.
11.50 "Автобаттл".
12.25 Футбол. Чемпионат мира-2014. Видеожурнал.
12.55 "Курьер". Худ.фильм.
14.35 "СуперИнтуиция. Любовь".
15.45, 23.50 "Такси". Сериал.
16.55 Гандбол. Чемпионат Европы. Мужчины. Матч за 3-е место. Прямая трансляция.
18.35 "Суперлото".
19.25 Гандбол. Чемпионат Европы. Мужчины. Финал. Прямая трансляция.
21.05 "Спортлото 5 из 36".
21.10 "КЕНО".
21.15 "Навіны надвор'я".
21.50 "Кошки-мышки". Худ.фильм.
00.45 "Comedy Woman".

Мир

05.00 Мультфильмы.
06.25 "Зимний вечер в Гаграх". Худ.фильм.
08.05 "Знаем русский".
09.00, 15.00 "Новости Содружества".
09.10 "Земля и небо".
09.35 "С миру по нитке".
10.00 "Приключения Македонской".
10.10 "Танцуй, танцуй". Худ.фильм.
12.45 "Еще не вместе".
15.10, 21.00 "Я вернусь". Сериал.
20.00 "Вместе".
00.10 "Кубок Содружества-2014". Групповой этап. Беларусь—Латвия.
01.45 "Кубок Содружества-2014". Групповой этап. Казахстан—Узбекистан.
03.20 "Кубок Содружества-2014". Групповой этап. Литва—Россия.

Беларусь 5

08.00 Биатлон. Кубок мира. Антхольц. Эстафета. Мужчины.
09.30 Хоккей. КХЛ. "Динамо" (Минск) — "Атлант".
11.20 Биатлон. Кубок мира. Антхольц. Эстафета. Женщины.
12.50 Хоккей. Чемпионат Беларуси.
15.15 Командные поединки по смешанным единоборствам.
15.45 Баскетбол. Кубок вызова.
17.20 Хоккей. Чемпионат мира (U-20).
19.35 Биатлон. Кубок мира. Оберхоф. Гонка с массовым стартом. Женщины.
20.30 Футбол. Чемпионат мира-2014. Видеожурнал.
21.00 Гандбол. Чемпионат Европы. Матч за 3-е место.
22.25 Гандбол. Чемпионат Европы. Финал.

Беларусь 3

08.00, 10.55, 13.25, 23.15 "Калейдаскоп".
08.10 "Таямніца душы".
08.35 "Кожны мае права быць розным".
09.00 "АРТиШОК".
09.30 "Уладзімір Высоцкі. Беларускі след".
10.00 "Добры дзень, мае дарагія!".
10.30 "Карані".
11.05 "Капітан Нэма". Серыял.
14.40 "Давід Ойстрах, народны артыст?". Дак.фільм.
16.00 "Прыгоды Пятрова і Васечкіна, звычайныя і неверагодныя". Маст.фільм.
18.10, 22.50 "Культпрасвет".
18.40 "Бацька-гаспадар". Маст.фільм.
20.30 "Калыханка".
20.50 "Народная артыстка". Творчы вечар народнай артысткі Беларусі Таццяны Мархель.
21.50 "Незнаёмая песня". Маст.фільм.
22.20 "Барвовая трава". Маст.фільм.

Белсат

07.00 "Аб'ектыў".
07.15, 10.50 "Казкі для дзетак".
07.40, 12.05 "Тры шалёныя нулі". Серыял.
08.10 "Зона "Свабоды".
08.45 "Маю права".
09.05 "Чорным па белым".
09.30 "Без рэтушы": "Абед". Рэпартаж".
09.45 "Рэпартэр".
10.15 "Невядомая Беларусь". "Як пошуг маланкі". Дак.фільм.
11.15 "Чарцюк з сёмага класа". Серыял.
12.35 "Моўнік".
12.45 "Геркулес". Дак.фільм.
13.15 "Геркулес выпраўляецца ў свет". Дак.фільм.
14.10 "Парадокс". Серыял.
15.00 "Бубачкі". Маст.фільм.
16.30 "Кар'ера Нікодэма Дызмы". Серыял.
17.35 "Час гонару". Серыял.
18.20 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
18.50 "Калыханка для самых маленькіх".
19.00 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
19.15, 01.00 "Людскія справы".
19.45 "Эксперт".
20.20 "Гатэль "Рай". Дак.фільм.
21.15 "Лютэр". Маст.фільм.
23.20 "Зоры не спяць".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск,
вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная:
тэл. (017) 3286871.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286904, 3286906, 80297753871
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

ISSN 2071-9647

Падпісныя індэксы: 63222 — для індывідуальных падпісчыкаў, 632222 — для прадпрыемстваў і арганізацый

Першы намеснік галоўнага рэдактара
Святлана Міхайлаўна
КАЛІНКІНА

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179 ад 03.04.2009. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 16.01.2014 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 27080 экз. Заказ №82.